КАРЛ МАЙ

ГОВОРЯЩАТА КУКА

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

КАРЛ МАЙ
ГОВОРЯЩАТА КОЖА
РАЗКАЗИ

Превод: Веселин Радков

chitanka.info

ДЖО БЪРКЪРЗ, ЕДНООКИЯ

1.
„УБИВАЩИЯТ ОГЪН“

На брега на реката Бигхорн гореше малък огън и край него седеше самотен човек, облечен като трапер. Дълга сива коса се спускаше по широките му плещи; великанската му фигура излъчваше спокойствие и отпуснатост и само будният му поглед издаваше, че нищо около него не може да му се изплъзне.

Току-що беше привършил вечерята си, която се състоеше от няколко печени риби, и бе запалил калюмета си. После сложи още малко дърва в огъня, зави се в одеялото си и легна да спи.

Мястото, където се бе настанил, беше тихо и уединено. Тук реката се разливаше като езеро и образуваше няколко тесни и дълбоки заливчета, в едно от които ловецът бе слязъл на брега и бе завързал кануто си. Вече се смрачаваше, но все още можеха да се доловят сериозните, дълбоки и меланхолични гласове на вековната гора.

Самотният човек се вслушваше във вечерните химни на гората, в онова тихо, но сонорно нежно шептене на вятъра, което сякаш идваше от ниско настроените струни на еоловата[1] арфа. То ни обкръжава отвсякъде, чува се от всички страни и човек не може да каже къде започва и къде са неговите ноти. Заедно с него се разнасяше и лекият ритъм на пляскането и бълбукането на вълните. Една катеричка се спусна по стъблото на един бряст, огледа непознатия с малките си любопитни очички, след което се върна успокоена в гнездото си. От време на време някоя риба изскачаше над водната повърхност в светлината на огъня и отново падаше в родната си стихия със силен плясък. Горящите клони пращяха в жаравата; една усойница се отдалечи с шумолене; може би лятното й жилище е било тъкмо нейде близо до огъня и сега тя се спасяваше с бягство. Някакъв бръмбар, събуден от първия си сън, се промъкваше с почти недоловимо шумолене през нападалата шума; малко облаче от москити танцуваше живо около издигащия се стълб дим и издаваше нежно сребристо жужене. Ала внезапно то бе прекъснато от неравномерното и силно

пърполене на голяма и дебела нощна пеперуда, която се вряза с просташка безцеремонност в облачето москити, за което бе обаче веднага наказана: опърли си крилата и падна в пламъците. От другата страна на тесния залив се разнесе гласът на жаба; трябва да беше някой великански екземпляр, защото квакането й спокойно можеше да се нарече рев. Изглежда, че се е почувствувала много засегната от присъствието на трапера, защото не издаваше онова дълбоко „квак!“, изразяващо задоволство, или проточеното блажено „ква-а-к!“, с което един нормално настроен жабешки баритон подава широката си уста над водата, а виковете и приличаха на твърде ядовито джавкане, на недоволно вдигане на шум, лишено от всякакво уважение и деликатност; нейните звуци бяха чисто и просто ругатни и… все пак, чакай, какво беше това?

Жабата млъкна внезапно и се чу как се скри бързо във водата. Беше се подплашила, но от какво? От кого?

Който е прекарал дълги години в „Дивия Запад“ всред хиляди опасности, той умее да разгадава причината за всеки, дори и най-малкия шум в околната природа. Отвъд пропука клонче, изсъхнало тънко клонче, което е било на земята; ловецът долови ясно този шум и колкото и тих да беше, той разбра, че бе причинен от човешки крак. Ако се счупи клонче високо на някое дърво, това няма толкова голямо значение, защото то ще е прекършено или от вятъра, или от някое животно; но ако клончето пропука на земята, съществува вероятността наоколо да се намира човек. А един стар трапер може по този шум да разбере доста точно дали клончето е било пречупено от мекото стъпало на промъкващо се животно, или пък от не толкова леката стъпка на човека. Благодарение на дългогодишния си опит траперът може да определи дори дали шумът е предизвикан от твърдата подметка на ботуша на някой бял или от мекия, еластичен мокасин на индианеца.

Човекът от другата страна на залива беше положително някой индианец, а това не можеше в никакъв случай да бъде утешителна мисъл за трапера.

Който съди справедливо, не може да одобри поведението на белите към индианците. Индианецът също е човек и има своите човешки права; греховно е да му се отрича правото на съществуване и постепенно да му се отнемат средствата за препитание. В конгреса на

Съединените Щати могат да си държат красиви речи, колкото си искат; да изпращат при така наречените „диваци“ агенти и всевъзможни видове „цивилизатори“ — непредубеденият човек винаги ще съумее да различи празните приказки от делата.

Индианецът е бил от незапомнени времена пълен господар на тази страна; притежавал е земята и нейните плодове; живял е на тази земя по свой собствен начин и се е чувствал добре. Нито едно индианско предание не говори за такова огромно кръвопролитие, каквото е започнало малко след стъпването на белите на тази земя и което продължава и до най-ново време. Първите бледолики са били посрещнати като полубогове, почитали са ги като божества, но тези божества показали скоро твърде човешки или по-скоро нечовешки качества. В Мексико и в Перу били опустошени ливади и ниви, били разрушавани градове и села и страната била превърната в огромна пустош, защото белите разрушили напоителните канали; трескава жажда за злато, предателство и безкрайно себелюбие унищожили живота на милиони мирни хора и лишили историята от по-нататъшното развитие на една своеобразна култура, която имала пълното право и основание за съществуване. А какво е положението в Съединените Щати? Индианецът трябва да умре и следователно ще умре; излишно е да се философства; но ние не бива да съдим за него по сведения от десета или дванадесета ръка, а също така не бива да съдим и по неговите спорадични враждебни действия, за които белите го предизвикват постоянно; човек трябва да отиде при него, да му се довери и да го опознае! Той е въздържан, справедлив, откровен, верен и храбър. Ако са го мамили и лъгали, не трябва да бъде осъждан, когато отвръща със същото. Ако бъде вероломно прокуден от един „резерват“ в друг, тогава не бива да се учудваме, че той не се чувства роден безотечественик, а защитава обещаното му малко късче земя, част от земята, която някога му е принадлежала изцяло. Индианецът загива покрит с хиляди рани, но неговата гибел не е спокойна и мирна; напротив, предсмъртната му борба е ужасна. „Огнената вода“, едрата шарка и други подобни подаръци, получени от белите, не са успели още да сломят силите му. Той, някогашният великан, е все още достатъчно силен, за да унищожи някои от враговете си в страшната си предсмъртна борба. Неговото твърдо предсмъртно ложе са Скалистите планини, в чиито пропасти и каньони се водят последните битки. Той

знае, че племената пуебло, зуни и всички, които се бяха предали и примирили, ще умрат от бавната и безчестна смърт на излиняването и израждането. Но той ще умре като герой с меч в ръката. Всички така наречени мирни индианци изчезват постепенно, без да оставят имената си или спомена за някоя сме ла постъпка. Ала команчите и апачите на юг, и сиусите на север, ще се оттеглят в Скалистите планини, прогонени от саваните си и ще отстъпват крачка след крачка, газейки в кръвта на враговете си, докато бъде убит и последният от тях. Тези битки ще оживяват още дълги столетия в устата на следващите поколения, а за всеки череп, изровен из земята от лопатата на селянина, ще се разказват загадъчни легенди и правнуците на победителите, по-справедливи от своите прародители, ще отдадат полагаемото се състрадание на убития индианец и може би ще трябва да носят бремето на последиците от това убийство…

Сивокосият уестмън[2] знаеше, че войниците от форт Къстър, който се намираше надолу по течението на реката, се бяха сблъскали неотдавна с един отряд сиуси от племето на тетоните. Червенокожите бяха ловували бизони и според законите на саваната ловът принадлежи на онзи, който първи го е започнал; въпреки това драгуните, които също така искаха да „направят месо“, веднага бяха обявили претенциите си за плячката. Беше се стигнало до сражение и индианците трябваше да отстъпят пред по-добрите оръжия на белите, като оставиха много убити. Можеше да се очаква със сигурност, че сиусите щяха да отмъстят за това нарушаване на мирните отношения; атова сега, когато наблизо долови пропукването на клонче, ловецът имаше пълно основание да бъде нащрек.

Той държеше очите си привидно затворени, но под спуснатите клепки хвърляше проницателни погледи към другата страна, от където се дочу шумът. На това място заливът беше най-много двадесет стъпки широк и храсталаците от отвъдната страна се осветяваха ярко от огъня. Човек трябва да има много изострени, обиграни сетива, за да се ориентира правилно при такова положение. Често обаче обикновеният инстинкт върши повече работа от най-изострените сетива. Ето, отвъд бавно се отместиха настрани няколко клончета; появиха се две черни искрящи очи, които веднага изчезнаха. Следователно там се намираше някой стар и опитен воин, който се промъкваше към огъня; той знаеше, че в тъмнината може твърде добре да се забележи блясъкът на две очи

и затова ги беше затворил бързо. Пет или шест пъти те просветваха отново, след което отместените клонки пак заеха първоначалното си положение. Червенокожият се беше убедил, че траперът е сам.

Ловецът беше забелязал само очите, но не и лицето и не знаеше дали то е покрито с цветовете на войната, дали съгледвачът бе дошъл тук с миролюбиви или войнствени намерения. Във всеки случай по-добре беше да се допусне по-лошото. Дали беше сам? Дали беше дошъл край реката, за да шпионира? Или наблизо се намираше индиански отряд, който бе забелязал огъня и го беше изпратил да разбере кой лагерува край него? Можеше да се предположи, че индианецът е сам. Обикновено червенокожите изпращат млади хора на разузнаване, за да могат да придобият опит. Но този човек беше възрастен и опитен. Сега той положително се промъкваше около залива, за да се приближи незабелязано до ловеца. След това съществуваха две възможности: ако идваше с мирни намерения, щеше да излезе с горда стъпка между дърветата и да заеме със сдържан поздрав място край огъня, за да каже на бледоликия, че трябва да бъде по-предпазлив. Но ако идваше като враг, животът на ловеца беше в опасност.

Уестмънът изчака известно време, после разтвори одеялото си и без да става или да причини какъвто и да било шум, той го нагласи на земята така, че от разстояние изглеждаше, като че все още има човек под него. След това взе карабината си и пропълзя в тъмнината между дърветата.

Червенокожият трябваше да се приближи от дясно. Белият намери отлично скривалище под няколко растящи гъсто един до друг храсти. При дневна светлина малкият залив можеше да се заобиколи за пет минути, но при царящата тъмнина и при предпазливостта, която трябваше да покаже индианецът, той едва ли можеше да се появи при огъня за по-малко от четвърт час. Това време изтече. Ловецът се уповаваше изцяло на добрия си слух и беше затворил очи, защото другият можеше да забележи фосфоресцирането им. Един съвсем тих, почти недоловим полъх издаде идването му: това не беше шум, а просто въздушно раздвижване, предизвикано от движенията му. И ето сега вече помагаше и обоянието: въздухът донесе до белия един особен и неприятен мирис. Червенокожият беше убил опосум, беше го изкормил и изял. Това животно, спадащо към торбестите животни,

издава отвратителна миризма и индианците го ядат само тогава, когато нямат никаква друга храна. Фактът, че червенокожият не се беше отказал от това печено, беше най-сигурното доказателство, че се намираше по пътеката на войната. За да спести време, усилия и усложнения, той беше измъкнал от хралупата му първия срещнат опосум и беше заситил глада си с месото му.

Сега той се беше приближил дотолкова, че уестмънът можеше почти да го докосне с ръка. Той пропълзя бавно и безшумно покрай него, също като някоя змия. Онзи, който не е опитвал такова пълзене, не може да си представи какви железни мускули и стоманени нерви са необходими, за да придвижваш ниско над земята изпънатото си тяло само на върховете на пръстите на ръцете и краката. Ако при това промъкване се използват стъпалата на краката, дланите на ръцете или дори колената, неизбежно ще се предизвика шум. Когато преди малко се беше дочуло изпращяването на клончето, тогава сигурно мускулите на червенокожия са били изморени, вследствие на което бе допрял за момент някое от колената си до земята. Мястото, на което пълзящият се кани да постави пръстите на ръцете си, се проучва предварително грижливо с върховете на пръстите, за да се види, дали няма нещо лесно чупливо. Точно на тези места се поставят после и пръстите на краката. Някои добри стрелци или отлични уестмъни остават през целия си живот лоши пълзачи. Тази толкова опасна за неприятеля способност навахите наричат много сполучливо „ла-йа-тиши“ — гледане с пръстите.

Сега индианецът беше вече отминал и времето за действие бе настъпило. Белият остави карабината си под храстите, защото тя щеше само да му пречи, и запълзя след него. Достигна го и бързо се хвърли върху изпънатото му тяло. Сграбчи с лявата си ръка врата му, а с дръжката на револвера си му нанесе удар в тила — червенокожият изгуби съзнание. Сега победителят свали ласото от пояса си и завърза ръцете и краката на изпадналия в безсъзнание така, че да не може да се движи. След като взе пушката си, той отнесе пленника при огъня. Там го сложи на земята и отново разпали жарта, за да може да види точно кога ще дойде на себе си.

Измина доста време, докато той отвори очи. Но въпреки опасното положение, в което се намираше, нямаше нито една единствена черта по бронзовото му лице, която да издава макар и следа

от изненада или уплаха. Той затвори отново очи и остана да лежи безжизнено, като обаче тайно напъна мускули, за да изпита здравината на ласото. В косата си не носеше никакви украшения и беше облечен само с риза, панталони и мокасини — всичко това беше изработено от кожа. В пояса му бяха затъкнати нож и томахоок[3]: пак там държеше торбичка с патрони и амулета си. Това доказваше, че някъде наблизо бе скрил пушката си, а може би и коня си, за да може да се промъкне безпрепятствено до огъня. Траперът знаеше, че пленникът в никакъв случай нямаше да започне първи разговора и затова го запита на онази смесица от английски и индиански думи, която се употребява по продължението на индианската граница[4]: — Какво търсеше червенокожият мъж при моя огън?

— Тша-тло! — отвърна той, скърцайки със зъби.

Тази дума произхожда от диалекта на навахите и означава жаба, дрънкало, човек, който говори ненужно, страхливец; следователно тя беше обида, на която обаче ловецът не обърна внимание. Защо този човек си служеше с езика на навахите? Външният му вид издаваше, че беше по-скоро сиус.

— Имаш право да се ядосваш на тази жаба — гласеше отговорът, — защото тя те издаде. Ако не я беше смутил, нямаше да бъдеш мой пленник. Какво мислиш, че ще направя сега с тебе?

— Ни ниски и те етсетсо кискай ши — убий ме и ме скалпирай. — отговори той.

— Не, няма да го направя — каза траперът. — Не съм твой враг. Аз съм приятел на всички червенокожи мъже. Плених те, само за да се предпазя от евентуална опасност. От кое племе си ти?

— Ши тенуаи! — Думата „тенуаи“ означава мъже — така се наричат навахите. Следователно той искаше да каже: „Аз съм навах“.

— Защо не ми казваш истината? Знам езика на тенуаите, ти не го говориш добре. Твоето произношение издава, че си от племето на тетоните. Говори на собствения си език или на езика на бледоликите! Аз обичам истината и няма да я скривам от тебе.

Сега пленникът за първи път загледа ловеца открито и продължително, след което каза:

— Бледоликите дойдоха при нас през Голямата вода. Отвъд нея има светлокоси бледолики, англичаните, и тъмнокоси бледолики, испанците. Ти от кои си?

— Нито от едните, нито от другите — гласеше отговорът.

— Това е добре! Онези са лъжци със светли скалпове и лъжци с тъмни скалпове. Но ти от кое племе си?

— Аз съм от големия народ на джърмънс[5], които са приятели на червенокожите мъже и никога не са нападали вигвамите им.

— Уф! — извика той изненадан. — Джърмънс са добри. Те имат само един език и едно сърце.

— Познаваш ли ги?

— Не — отговори той. — Но съм чувал за двама прочути ловци, които са воини на джърмънс. Те убиват гризли само с ножа си. Куршумите им никога не пропускат целта; говорят езиците на всички индианци. Те са приятели на червенокожите мъже.

— Как се казват?

— Наричат ги Олд Файерхенд и Олд Четърхенд. Винету, вождът на апачите, е техен кръвен брат!

— Ти би ли изпушил с тях калюмета?

— Те са велики вождове; аз трябва да чакам, докато сами ми предложат лулата на мира.

— Кажи ми името си!

— Наричат ме Покай-по — Убиващият Огън.

— Тогава ти си вторият вожд на сиусите от племе то на тетоните!

— Аз съм — отвърна той просто и гордо.

— Чувал съм за тебе! Един вожд на сиусите не бива да лежи пред мене вързан. Свободен си!

Той свали ласото от крайниците му. Освободеният се изправи, погледна го с голямо учудване и каза:

— Защо ме освобождаваш? Защо не убиеш най-големия враг на бледоликите?

— Защото си храбър и справедлив воин. Станал си враг на бледоликите само затова, защото те самите нарушиха приятелството си с вас. Но съществуват още много велики и многобройни народи на бледоликите, между които немалко са приятели на червенокожите мъже. Не бива да мразиш всички бели мъже, само защото си видял между тях някои, които са били вероломни лъжци. Ти искаше да ме нападнеш, но аз те плених. Скалпът ти ми принадлежеше, но аз те освободих. Нека изпушим лулата на мира и след това да се разделим като братя!

Уестмънът взе лулата си и я натъпка. Индианецът положително се радваше, че си е отървал кожата, но въпреки това тайно се питаше, дали честта му на вожд позволява да приеме предложената му лула от съвсем непознат бледолик. Затова той се осведоми:

— Ти вожд ли си на бледоликите и какво име имаш?

— Убиващият Огън няма защо да се срамува, че е изпушил калюмета с мене. Аз съм Олд Файерхенд.

Индианците са привикнали да посрещат дори и най-изненадващите неща с най-голямо външно спокойствие. Но едва беше произнесено това име и вождът скочи, като извика:

— Олд Файерхенд! Истината ли казваш?

— Нима Убиващият Огън може да бъде надхитрен и победен от някой друг? Нека вождът на сиу седне до мене; или иска да бъдем врагове?

— Ще бъдем братя — каза той с тържествен глас. Твоите врагове са и мои врагове, а моите братя са и твои братя. Ти ще бъдеш добре дошъл във всички вигвами на сиу, а нашият живот ще бъде като животът на един човек; единият трябва да е готов да умре за другия!

От този момент траперът можеше да бъде сигурен, че е спечелил нов приятел, който щеше да бъде готов по всяко време да жертва живота си за него. Той запали лулата, изпусна дим в обичайните посоки и после я подаде на вожда. Той повтори церемонията и мълчаливо доизпуши лулата. Главата на лулата беше направена от свещените находища на глина, които се намираха на север, и всяко облаче дим от нея имаше стойността на клетва към Великия дух, а сключеното приятелство трябваше да се пази до края на живота. Често се сключва приятелство с „бледоликите“ при облаци дим и алкохолни изпарения, но колко струва то? То изчезва веднага, щом се разнесе тютюневият дим и щом се изпарят спиртните пари!

Сега между двамата не можеше да има повече тайни и Олд Файерхенд научи какво е довело Покай-по до бреговете на Бигхорн.

— Воините на тетоните бяха дошли при планинския проход, за да ловят бизони, които обикновено минават оттам — заразказва вождът. — Те имаха добър лов, защото бизоните бяха дошли в голямо количество заедно с жените и децата си; такова голямо стадо не бяхме виждали от много лета. Синовете на тетоните са силни и храбри, затова по земята паднаха убити много мъжкари и женски бизони. Но

тогава дойдоха бледоликите с пъстрите дрехи[6] и поискаха да им отстъпим бизоните. Те имаха повече пушки от червенокожите мъже. Тетоните се сражаваха, но трябваше да отстъпят, като оставиха три пъти по пет и още трима убити. Имаха ли право бледоликите?

— Не — отговори уестмънът.

— Така мислят и червенокожите мъже. Затова се допитаха до жреца на племето и свикаха голям съвет. Великият дух им обеща победа, ако нападнат подлите бледолики. И ето сега те са на път, за да накажат врага. Воините са се скрили в гората, а Покай-по тръгна на път към форт Кълстър, за да научи колко врагове има там и да види какво трябва да се направи, за да се превземат жилищата на бледоликите.

Този сиус виждаше днес Олд Файерхенд за първи път и въпреки това му доверяваше всичко. Нима беше тогава чудно, че ловецът го считаше по-достоен за своето приятелство, отколкото онези, които (меко казано) бяха предизвикали отмъщението му толкова необмислено? Но нима белият трябваше да остави спокойно да бъде проведено това нападение?

— Ще дойде ли моят брат Олд Файерхенд с мене при воините на тетоните, за да нападнем форта? — попита Убиващият Огън след кратко време.

— Не — гласеше искреният отговор.

— Защо не? Нали изпуши с мене калюмета?

— Аз съм твой приятел, но и бледоликите са мои братя.

Не беше лесно за ловеца да произнесе тези думи. Той веднага чу и последствието им:

— Ти сам каза, че са действали несправедливо и въпреки това твърдиш, че си брат на предатели и лъжци. Зарадвах се, когато научих, че ти си Олд Файерхенд, но сега разбирам, колко е трудно да станеш приятел на един бледолик!

Какво трябваше да отговори белият? Как можеше да обясни на този обикновен туземец, че сега негов дълг е да предупреди застрашените хора за нападението? — Вие искате да убиете бледоликите, защото Маниту ви е заповядал така, нали?

— Да!

— Е добре! Но и аз също трябва да се подчинявам на моя Маниту, а той казва, че единствен той има правото да отмъщава.

— Защо тогава този Маниту не е отмъстил още за своите червенокожи деца? Или твоят Маниту е друг, не е като моят? Убиващият Огън е бил в градовете на бледоликите и е слушал речи на техните проповедници. Чувал ли е Олд Файерхенд тези речи? Онзи, който пролива човешка кръв, също трябва да умре, се казва във вашата книга. Затова и бледоликите във форта ще трябва да умрат! Вашата книга казва, че трябва да се обичаме един друг. Защо бяха убити три пъти по пет и още трима воини на тетоните, като не бяха направили нищо лошо? Вие трябва да се подчинявате на вашите вождове, казва вашата книга. Ако някой червенокож мъж дойде при вас и убие човек, ще бъде убит и той, защото вашите вождове казват, че имат правото да го убият. Но ако дойдете вие при нас и убиете десет пъти по десет от нашите хора, тогава ние нямаме право да ви убиваме, защото според вашите вождове нашите вождове нямали това право. Да не би червенокожите мъже да са кръстави кучета или койоти? Има някои бледолики, които не ни смятат за койоти и ти си от тях. Знам, че ми даваш право, но твоята вяра ти повелява да предупредиш злите бледолики във форта. Върви и им кажи всичко!

Той се изправи и втренчи упорития си и тъжен поглед в огъня. Ловецът също стана и попита:

— Къде се намират воините на тетоните?

— Нагоре по реката.

— Колко са на брой?

— Десет пъти по десет, взето три пъти, и още пет пъти по десет.

Никой бял не би отговорил на тези два въпроса с такава откровеност при подобно положение. Олд Файерхенд продължи:

— Аз няма да предупредя бледоликите, защото това ще сториш ти.

— Убиващият Огън ли ще предупреди враговете си? — попита той смаяно.

— Да. Ще седнеш в моето кану и с него ще отидеш до форта. Там ще поискаш обезщетение за избитите ти воини. Ако не го получиш, тогава и аз ще съм си изпълнил дълга и ти ще можеш да нападнеш форта, без да чуеш ни дума от мене.

Червенокожият се загледа замислено пред себе си и каза:

— Те ще заловят Убиващия Огън и ще го задържат.

— Ти си мой брат; обещавам ти, че ще можеш да си отидеш, когато пожелаеш.

— Те са коварни. Ще ти обещаят, но няма да удържат на думата си. Ще можеш ли тогава да защитиш Убиващия Огън?

— Ти да не мислиш, че Олд Файерхенд се бои от тези бледолики? Ако те не удържат на думата си, тогава ще говоря с тях с пушката и томахоока си!

— Вярвам ти и ще отида съвсем сам, но не в твоето кану, а на кон, както подобава на един вожд на сиу. Енок е-и анаш — сбогом!

В следващия миг той изчезна в тъмнината на гората. Това бе направено съвсем по индиански, макар че един европеец би бил на мнение, че много неща са останали неуточнени. Индианецът говори по-малко, но затова пък върши повече.

Сега, разбира се, Олд Файерхенд не можеше повече да мисли за сън, защото трябваше да бъде навреме във форта. Можеше да се очаква, че вождът няма да се забави с тръгването си.

Ловецът изгаси огъня, отвърза кануто и започна да се спуска по течението на реката. Пътуването вървеше бързо и не бяха изминали и два часа от зазоряването, когато се появи фортът, близо до мястото, където Литъл Бигхорн се вливаше в Бигхорн.

След като уестмънът завърза кануто си и изкачи бавно височината, той забеляза някакъв лагер, който беше построен извън оградата на форта, издигната от дълги и заострени колове. Лагерът се състоеше от обикновени колиби, направени от клони, и изглежда, че обитателите му бяха група трапери, защото наоколо се виждаха прерийни оръжия и други предмети, необходими при лова на животни с ценна кожа.

Осем или десет от тези хора се бяха събрали и се упражняваха в стрелба. Бяха заковали малка дъсчица на ствола на едно орехово дърво и на нея бяха нарисували с парче вар кръгче, в което се целеха. Олд Файерхенд се канеше да ги отмине, след като им беше казал „добро утро“, но един от тях се изпречи на пътя му. Въпреки ранния утринен час той вече „ухаеше“ силно на бренди и му завика така, като че ли се намираше на една английска миля разстояние:

— Ало, мастър, тук не може да се подминава току-така! Направили сме си стрелбище и се сключват облози. При най-лошо

попадение се плаща всекиму за една пълна чаша и всеки, който се намира извън форта, трябва да участва в състезанието.

Този човек беше изключително отвратителен тип, когото дори и природата не беше дарила с хубост. На всичко отгоре някога трябва да бе участвал в някоя тежка схватка, защото беше получил удар, който беше отнесъл напълно дясната половина на лицето му. Дясното му око липсваше също. Страшно беше да гледаш това лице с неговата брадясала лява половина, а дясната — с цвета на сурово месо.

— Трябва да се участва ли? А кой е наредил така, сър? — попита новодошлият.

— Аз, мастър — отговори той. — Трябва да знаете, че съм предводител на тези почтени джентълмени. Дошли сме при форт Къстър, за да си купим нови муниции и след това ще половуваме още малко бобри.

— Тогава ви пожелавам успех в работата, сър. Гуд бай!

Той понечи да отмине, но онзи го хвана здраво за ръката.

— Zounds[7]! Няма ли да останете да стреляте с нас на по чашка? Казах, че всеки трябва да участва!

— Pshaw[8]! А аз ви казвам, че не искам! — Той го погледна в очите остро и заплашително, освободи ръката си и се отдалечи.

— Ах, един джентълмен, който носи пушкалото си, но не може да стреля! — изсмя се другият подигравателно, при което и другите избухнаха в смях. — Я го вижте! Този недодялан мъжага има ботуши, лъснати като на някой паркетен лъв, а държанието му е като на някой кочиаш на благородник. Все ще го накараме да ни покаже, какво може да направи с лъскавата си пушчица!

Олд Файерхенд не обърна внимание на това дърдорене, а прекрачи отворената врата на форта и веднага поиска среща с майора. Офицерът беше току-що станал от леглото си и го посрещна намръщено.

— Сър, — защо ме безпокоите толкова рано? Какво искате?

— Да ви предупредя!

— Какво означава това?

— Форт Къстър ще бъде нападнат!

— Ах! — извика той уплашено, като пребледня. — От кого?

— От вожда на тетоните. Той е наблизо с триста и петдесет индианци. Съвсем случайно е мой приятел и ми обеща в името на

нашето приятелство засега да се въздържи от враждебни действия. Днес ще посети форта, за да поиска обезщетение. Но ако му се откаже, тогава не отговарям за нищо.

— О-о, впрочем и така няма за какво да отговаряте — отвърна майорът. Беше се съвзел от първоначалната си изненада и добави:

— Но тонът ви ми се струва доста особен!

— Аз само възприех същия тон, с който вие започнахте разговора. Срещнах вожда в гората и побързах да ви уведомя.

— В гората ли го срещнахте, сър? Как изобщо е станало така, че сте приятел с вожд на тетоните? Чух, че вчера сте оставили тук коня си и сте наели кану. Това наистина ми се вижда подозрително. Кой сте вие изобщо?

— Името ми е Уинтър, сър, аз съм трапер. Имах желанието да попътувам малко с кану.

— Много странно! Имате ли и други желания?

— С индианците са се отнесли несправедливо; направих за форта, каквото можах. Не мога да ви дам по-точни сведения, защото не желая да извършвам предателство спрямо моя приятел.

— А-а, не искате да кажете, къде се намират червенокожите?

— Не.

— Ще ви принудя.

— Pshaw! Не ме е страх! Запознат съм толкова добре с тукашното положение на нещата, че дори обещах на вожда свободно влизане и излизане от форта.

Това беше вече твърде много за офицера. „Сър, вие с ума ли сте си? — извика той. — Противно на вашето мнение ще арестувам вожда; ще остане тук като заложник!“

— Тогава тръгвам с коня си да го пресрещна и да му кажа, че не бива да идва тук!

— Ще съумея да ви попреча да го сторите! — заплаши го той.

— Опитайте се, майоре! На първо място ще застрелям всеки, който се опита да ме пипне с ръка, а освен това ще изпратя в Уошингтън доклад, който ще отрази вярно случката с тетоните. Там ще разберат, че няма защо винаги да се чудят, когато индианците отново грабват оръжията си.

Офицерът втренчи уплашения си поглед в ловеца и когато последният се накани да си тръгне, извика: — Стойте, сър! По този

въпрос мога да предприема нещо едва след като се съветвам с останалите офицери.

— Добре, посъветвайте се и после ми съобщете решението си, дали вождът ще може да напусне свободно форта, или не!

Олд Файерхенд го остави и се отправи към малкото помещение, което беше наел. Там, в обора, стоеше неговият мустанг. Беше си отпочинал достатъчно и сега зацвили радостно, когато ловецът го изведе на двора, за да го оседлае. А той правеше това, защото трябваше да бъде готов за всичко. Натъпка дребните си принадлежности в кобурите на седлото и се върна в стаичката си, за да изчака развитието на събитията.

След известно време изпратиха при него един подофицер със съобщението, че е решено, да се гарантира на вожда свободно излизане от форта.

Стаичката, в която седеше ловецът, се намираше непосредствено до гостилницата. Днес там цареше необичаен шум и той разбра, че този хаос се създава от непознатите трапери. По едно време двама от тях излязоха на двора и поведоха разговор на полувисок глас. Бяха застанали малко настрани от обикновената дъсчена стена, така че той можа да долови няколко накъсани изречения от техния разговор.

— Чудесен мустанг… струва повече от всички наши кранти.

— Чий ли е? — попита другият.

— Сигурно на някой от офицерите.

— Тогава не бихме могли да рискуваме мизерен живот, а… дълго време никакъв улов… проиграхме… Хелминг… може би ще успеем.

— Наистина ли е брат на…

— Сигурно… Бъркърз го познава много добре… от години по горното течение на Шайен Ривър. — добре осведомен.

— Чудесна работа ще… никой само жив, иначе… се разчуе.

В този момент в пивницата отново се вдигна страшен шум, така че повече и дума не можа да се разбере, а не след дълго двамата напуснаха двора. За какво ли бяха говорили? Колкото повече уестмънът се замисляше над чутото, толкова по-подозрителен му се струваше разговорът им. Нещо не трябваше да се разчува и затова някъде никой не трябваше да остава жив. Дали тези хора, предрешени като трапери, не се занимаваха със занаята на бушхедърз, разбойници, които особено обичаха да нападат самотни ферми или пътници, които

прехвърляха планините, натоварени със златен прах, връщайки се от Калифорния? Докато все още размисляше над чутото, отвън на плаца се чуха силни викове:

— Червенокож, червенокож, някакъв вожд идва!

Тези викове бяха чути и в пивницата и всички присъстващи изтичаха навън, за да видят индианеца. Олд Файерхенд също излезе и видя наистина, че Убиващият Огън галопираше по височината. Беше съвсем сам, ала по-надалече, може би на около една английска миля; на едно открито място бяха застанали трима конника, откъдето можеха да наблюдават форта.

Днес вождът изглеждаше съвсем иначе. Великолепният му черен жребец развяваше дълга грива, а опашката му почти достигаше земята. Ездачът беше събрал дългата си коса в шлемовидна прическа, а в нея бяха забити три орлови пера, символът на достойнството на вожда. Шевовете на кожените му панталони и на ловната му риза бяха украсени изцяло с косите на убитите му врагове; на пояса му висяха не по-малко от тринадесет скалпа оплетени в плитки, а мантията му се състоеше изцяло от скъпоценната кожа на жълтия плъх, който сега е вече почти измрял. Беше въоръжен с нож, томахоок, двуцевна карабина, както и с лък и стрели.

Когато влезе през портата, всички забързаха към него. Лицето му не беше покрито с бойни цветове, но появяването на един тетон при сегашните обстоятелства бе винаги от важно значение.

Олд Файерхенд се приближи до коня му и му подаде ръка.

— Хос так-шон енок — добро утро! — поздрави вождът. — Идвам сам. Ще може ли Убиващият Огън да напусне форта, когато пожелае?

— Да — отвърна белият. — Обещаха ми.

— Нека моят брат не вярва на всичко, което му кажат! Вождът на тетоните няма да остави оръжията си.

В този момент към него се приближи подофицерът и му каза, че го чакат в заседателната зала, но преди това трябвало да остави оръжията си. Вождът изобщо не го удостои с поглед, а се обърна към своя бял приятел:

— Къде е това място?

— Ще те заведа — каза ловецът.

— Стой! — заповяда подофицерът. — Влизането е разрешено само на вожда.

Олд Файерхенд не каза нито дума, само хвана юздата на жребеца на Покай-по и го поведе към заседателната зала. Това помещение не представляваше нищо друго освен спортната зала на гарнизона, където сега бяха поставени няколко стола. Вождът скочи от коня и влезе вътре. Подофицерът се обади:

— Имам заповед да отведа коня на червенокожия!

— Той е мой! — отвърна ловецът и го поведе към пивницата, пред която го върза за дървения парапет до своя кон и спокойно зачака.

Четирима души бяха застанали на пост пред вратата на залата, а от другата страна на плаца стояха още шестима, които бяха готови да се притекат на помощ при даден знак. Очевидно беше, че се подготвя предателство.

Измина може би около половин час и ето че в залата се разнесе изсвирване. Четиримата пред вратата нахлуха веднага вътре, а другите шестима се отправиха към залата. Всички любопитни, които досега бяха стояли на почтено разстояние, се втурнаха вкупом насам. Олд Файерхенд се метна бързо на мустанга си, хвана юздата на тетонския жребец и яздейки се отправи към залата. Той успя да изпревари шестимата драгуни.

— Get you gone — изчезвайте! Махайте се! — викаше той и провираше конете между тълпата.

Щом стигна вратата, скочи на земята, влезе вътре, като вкара и животните наполовина в помещението така, че задниците им препречиха входа и никой не можеше да влезе. Един поглед във вътрешността на залата бе достатъчен, за да му изясни положението. Изсвирването бе извикало четиримата драгуни, за да обезоръжат вожда и да го пленят. Другите шестима трябваше да се притекат на помощ, но сега не можеха да влязат.

Тетонът беше застанал с вдигнат томахоок в ъгъла, готов да убие всеки, който се докосне до него. Ала очите на всички сега се отправиха към уестмъна.

— Какво е това! Какво искате, сър? — извика му майорът.

— Искам да ви напомня за вашето обещание — отвърна уестмънът. — Обещахте ми, че вождът на тетоните ще може свободно да напусне форта.

— Разрешихме му да влезе свободно.

— Аха! Но не му разрешавате да си излезе свободно, така ли?

— Не, защото чак толкова много не съм обещавал.

— Добре, сър! Покай-по, бите та-таа — ела при мен!

Вождът понечи да тръгне, но майорът извади револвера си, насочи го към ловеца и заповяда: — Вън, или ще стрелям!

— Pshaw! — отвърна му той, като се отправи към него. — Убиващ Огън, кажи на тези хора, кой съм аз!

— Олд Файерхенд! — отвърна индианецът.

— Олд Файерхенд! — повториха като ехо офицерите смаяни. Често голото име върши много повече работа, отколкото самият му собственик.

— Да, мешърз[9], аз съм Олд Файерхенд — каза уестмънът. — Ще ми повярвате ли или трябва да ви го докажа? Обещах на моя червенокож приятел, че ще напусне форта безпрепятствено и това ще стане. Но разрешете ми преди това да взема участие във вашето съвещание. Убиващият Огън не говори добре английски, а вие не разбирате достатъчно диалектите на сиу; необходим е преводач. И така, да започваме! Дали ще преговаряме с оръжията или миролюбиво, това зависи изцяло от вас!

Някой може би ще си помисли, че с такова поведение ловецът поемаше голям риск върху себе си, но това не беше точно така. Олд Файерхенд познаваше тези хора. Янките имат такова страхопочитание пред името на някой известен трапер, че преговорите започнаха веднага. Благодарение на усилията на Олд Файерхенд вождът се отказа от кръвното изкупление, което беше поискал преди появяването на трапера; беше настоявал за живота на осемнадесет бели — за всеки убит тетон по един бял. Ловецът обаче успя да го склони да приеме осемнадесет карабини и те му бяха обещани от офицерите, въпреки че това беше съвсем противозаконно.

Сега Олд Файерхенд освободи изхода. Нито един човек не беше успял да влезе, защото конете бяха защитавали успешно позицията си със задните си копита. Когато напуснаха залата, от първите редици на зяпачите се разнесе глас:

— Защо не пречукате тази червена мутра? — Кво търси тук между джентълмени? Намажете го с катран и го отъркаляйте в перушина!

Гласът беше не на някой друг, а на едноокия трапер, който се беше опитал да принуди ловеца да участва в стрелбата.

— Да, в катран, в перушина! — зареваха неговите хора.

Веднага към индианеца се протегнаха десет, двадесет ръце. Като че ли по уговорка, между двамата изведнъж се вклини голяма група от хора, така че Олд Файерхенд се видя отделен от вожда. Забеляза само, че бойната секира на червенокожия му приятел проблясна, след което се разнесе многогласен гневен рев.

— Майоре, вие ще отговаряте за това! — извика той на офицера, който стоеше уплашен недалеч от него.

Пусна юздите на черния жребец и се метна на мустанга си. Вече се разнесоха и револверни изстрели. Той изправи коня на задните крака и заби двете шпори в хълбоците му; животното се втурна с един скок сред оплетената маса от човешки тела, ръце и крака и мощните удари с приклада на пушката му свършиха не по-лоша работа от копитата на великолепното животно.

Индианецът се беше защитавал, но тълпата бе попречила на движенията му, беше го притиснала и съборила на земята. Дори и паднал той продължаваше да се отбранява с цялото хладнокръвие на един индианец. Ударите на Олд Файерхенд му позволиха да скочи светкавично и да грабне отново пушката, която бе паднала преди малко от ръката му. Прикладът й започна шумно да се стоварва върху главите на нападателите. Всички закрещяха и завикаха един през друг, проблясна острието на ножове, затрещяха и револверни изстрели. Неколцина бяха ранени, но двамата приятели останаха невредими и Олд Файерхенд извика на вожда:

— То-ок кава — скачай на коня! Индианецът го разбра въпреки крясъците наоколо и се стрелна към черния си жребец, който се беше подплашил и тъпчеше и риташе наоколо с четирите си копита. С един скок се намери на гърба му.

— Уста най — следвай ме! — С тези думи уестмънът засили коня си и го подготви за скок. Червенокожият направи същото само чрез едно стисване с бедрата си, тъй като още не беше успял да улови висящата юзда. Той нададе пронизителния победен вик на сиусите, след което двамата се понесоха през плаца към портата. Тя беше затворена, но дървената ограда отстрани беше по-ниска.

— Хо-хо-хии! — извика вождът и прелетя над оградата. Белият го последва.

Разнесе се всеобщ вик на удивление, а конете препуснаха като бесни надолу по склона и след това през равнината. Скоро обаче ездачите можеха да забавят бързия бяг на животните, защото никой не ги преследваше…

---

[1] Еол — бог на ветровете у древните гърци. — Б. пр. ↑

[2] Уестмъни — така К. Май нарича всички опитни ловци, трапери и авантюристи, скитащи из Дивия Запад. — Б. пр. ↑

[3] Бойна брадва у североамериканските индианци. — Б. пр. ↑

[4] Индианска граница — неофициална и приблизителна граница между „цивилизованите“ и „нецивилизованите“ райони в САЩ през 19 в. ↑

[5] Джърмънс — (англ.) немци. — Б. пр. ↑

[6] Бледоликите с пъстрите дрехи — войниците. — Б. пр. ↑

[7] Zounds! (Англ.) — ей богу, бога ми! Б. пр. ↑

[8] Pshaw! (Англ. — ами, хайде бе — израз на презрение. Б. пр. ↑

[9] Мешърз, господа (амер.) съкращение от френската дума „messieurs“. Б. пр. ↑

2.
ОЛД ЗАХ

Отново Олд Файерхенд седеше край лагерния огън. Но тази вечер не беше сам, защото конят му пасеше съвсем наблизо. Винаги можеш да бъдеш по-спокоен, когато имаш край себе си някое добро животно, тъй като често неговите сетива са по-чувствителни от сетивата и на най-опитния ловец. Мустангът надушва приближаването на всякакъв враг и го издава на господаря си чрез страхливо пръхтене.

Уестмънът беше напуснал околността на форт Къстър и сега се намираше край източния приток на Паудър Ривър, откъдето се канеше да достигне водите на Уайт Ривър, като мине през Черните Хълмове. Край Уайт Ривър се надяваше да срещне Винету, вожда на апачите.

След като беше напуснал форта с Убиващия Огън, двамата се бяха натъкнали на три предни поста, ала те ги пропуснаха необезпокоявани. Продължиха да яздят нагоре по течението на Бигхорн и скоро се бяха озовали при отреда на тетоните, които очакваха с нетърпение своя предводител.

Веднага беше свикан съветът, където се реши да изчакат да видят първо дали майорът ще удържи обещанието си. Изглежда, че той беше обмислил цялата работа още веднъж на спокойствие, защото наистина след един ден пристигнаха пушките, които бяха обещани като обезщетение. Освен това офицерът поднасяше и извиненията си на вожда. Беше наредил да му съобщят, че съжалява за последния инцидент и че бил наредил веднага да изгонят от форта траперите побойници.

С това мирните отношения между индианците и гарнизона на форта бяха възстановени, но яростта на сиусите от позора на Убиващия Огън, причинен му от разбойниците, никак не им беше преминала. Индианците се заклеха да си отмъстят на тези скитници и се отправиха веднага да търсят следите на „човека с половината лице“ и неговите спътници. Олд Файерхенд нямаше основание да попречи на намеренията им и се беше разделил с Покай-по най-сърдечно.

Беше продължил да язди нагоре по реката, но скоро промени посоката си на изток. След като язди два дена, той се озова на мястото, където лагеруваше сега. На следващия ден имаше намерение да продължи пътя си през Черните Хълмове.

Беше приключил вечерята си и сега остави огъня да изгасне, защото не беше студено и нямаше комари, които да му досаждат. Тъкмо щеше да заспи, когато конят му изпръхтя по онзи начин, който издаваше наличието на нещо подозрително. Той се ослуша, но не можа да долови нищо, въпреки че пръхтенето се повтори.

Сега той стана и се отправи към коня си. Животното потърка красивата си глава в рамото му, разтвори ноздри и пое дълбоко въздух откъм юг, откъдето полъхваше лек ветрец. Олд Файерхенд последва тази няма подкана — наистина въздухът носеше със себе си леката миризма на пушек. Но дали тази миризма не идеше от неговия вече угаснал огън, или пък някъде на юг лагеруваха и други хора?

Той трябваше да разбере от къде идва тази миризма и затова се отправи в южна посока. Остави коня си, без да се безпокои за него. Той беше вързан за едно колче, но и да не беше вързан, нямаше да напусне това място, преди господарят му да се беше върнал.

Колкото повече напредваше, толкова по-силна ставаше миризмата, димът ставаше по-гъст и най-после видя между дърветата светлите отблясъци на пламъците. Сега той удвои предпазливостта си и като застана зад един дебел дъб, успя да различи около огъня двама мъже, които лежаха на земята. Бяха бели, които носеха здравото облекло на Дивия запад. И двамата държаха оръжията си под ръка, но изглеждаха добродушни хора и не будеха никакво подозрение. Олд Файерхенд се промъкна безшумно още напред, после се изправи и с няколко бързи крачки се озова при тях.

— Гуд ивнинг, добър вечер, мешърз! — поздрави той. — Няма ли едно свободно място при вас край огъня?

Те бяха грабнали пушките си още при неговото появяване, бяха скочили на крака и стояха готови за стрелба. Двамата бяха средни на ръст, но с яки фигури. Единият имаше гладко избръснато лице с остри черти и доста дълъг нос, а другият носеше дълга и широка сплъстена брада, от която надничаше огромен обонятелен орган с форма на краставица.

— Стоп, сър! — каза остроносият. — С какви намерения се разхождате из тази стара гора?

— Тази стара гора — повтори като ехо собственикът на краставицата.

— Свалете пушките си, мешърз! — отговори Олд Файерхенд. — Аз съм само един самотен уестмън, който се радва, че си е намерил другари…

— Охо! Нямате вид на уестмън, мисля аз! Всичко по вас е толкова чисто и излъскано, че едва ли сте могли да видите нещо много от Запада. Откъде идвате, а?

— От форт Къстър.

— А-а! И накъде отивате?

— Към Уайт Ривър, за да се срещна с един приятел, който ме чака там.

— Кой е този приятел?

— Винету, апачът.

— Ха, я виж! Наистина ли? Познавате Винету? Ще трябва да ни обясните! Но преди това ни кажете, какви са вашите благословени спътници?

— Сам съм.

— Сам ли? Да ме гръмнат, ако това е вярно! Хич не ми приличате на човек, който има такава смелост. Освен това би било страшно непредпазливо от ваша страна.

— Непредпазливо от ваша страна! — повтори чернобрадият.

— Благодаря, сър! Да не ме смятате за някой гринхорн[1]?

— Нещо такова! По дрехите ви няма нито кръпка, ни петно, коланът ви и всичко по него блести от лак и лъснат метал, а въздушната ви пушка за пилци е така излъскана, като че ли току що е излязла от магазина. Но рискът е голям дори и за някой опитен трапер, ако се носи из гората през нощта насам-натам. Из тази хубава гора има много лоши хора, не само червенокожи, но и бели! Но къде е конят ви?

— Конят ви? — обади се отново спътникът му.

— Съвсем близо до реката.

— Тогава доведете го! Ще дойда с вас и тежко ви, ако сте ни излъгали!

Олд Файерхенд тръгна и остроносйят закрачи зад гърба му. Когато достигнаха мястото, където беше оставил коня си, и той се

наведе, за да вземе от земята одеялото и пушката си, спътникът му рече:

(Дали в превода, дали от автора, но и тук няма бележка. Пушката си е във Файерхенд, иначе как щеше да бъде определена от двамата като току-що излязла от магазин? Бел. на Виктор http://bezmonitor.info/)

— Вярно, казали сте ни истината! Но човече, или имате голяма смелост, или подценявате опасностите, които ви грозят.

— Не се тревожете, мастър! Кръстосвал съм тази опасна местност на длъж и на шир доста често и тук се чувствам като у дома си!

— Egad — ей богу, странно същество сте. Но имате хубав кон, не може да се отрече. Само ездачът, ездачът ме смайва. Вземете коня си и тръгвайте към огъня! Там ще видим, какво има още да си казваме!

Когато се върнаха, остроносият каза на приятеля си:

— Нед Гърд, старий Куне[2], този човек е наистина съвсем сам и твърди, че познавал гората много добре. Но нека сега да седнем и да се запознаем най-напред! И тъй, кой сте вие, сър?

— Името ми е Уинтър и съм немец, но съм от доста дълго време в Запада, по-дълго, отколкото можете да предположите като гледате лъскавата цев на карабината ми и външния ми вид.

— Хмм, дружбата ви с Винету също потвърждава това. Ще ни разкажете и за нея. Що се отнася до нас, истинските ни имена изобщо нямат значение, защото ние сме доста известни под названието „The both Neds[3]“. Аз съм Нед Найф[4], както са ме кръстили благодарение на моя красив дълъг нос, а този тук се казва Нед Гърд[5], и ако разгледате този заоблен предмет на лицето му, тогава ще разберете правилността на това наименование.

— Ще разберете — потвърди чернобрадият.

— Може би сте чували вече за нас, сър. Ние сме трапери и се числим към хората на Олд Зах[6], който живее горе недалече от Шайен Ривър. Този път направихме един по-голям ловен поход и сега носим на стария голямо количество кожи. Ще има да се радва страшно много, добрият Зах Хелминг!

— Хелминг! — попита Олд Файерхенд изненадан. — За кого става въпрос?

— Току-що казах: за нашия кърнъл[7], Олд Зах. Защо се чудите толкова?

— Не познавам този човек — каза Олд Файерхенд. — но неотдавна чух името Хелминг в един разговор, от който заключих, че го заплашва голяма опасност.

— По дяволите, човече, трябва да ни разкажете това!

Олд Файерхенд разказа накратко за престоя си във форт Кръстър и за разбойниците, които беше срещнал там и за това, как беше подслушал и част от разговора им. Нед Найф помълча известно време, докато размисляше, после вдигна поглед и каза:

— Споменахте преди малко за водача на тези юнаци, който искал да се състезава с вас по стрелба за чаша бренди. Не можете ли да ни опишете малко по-подробно белега на лицето му, за който стана дума?

— Този негодник имаше наистина само половин лице — отвърна Олд Файерхенд. — От дясната му половина липсва кожата с почти цялото месо, а освен това няма и око. Някога над главата му трябва да се е размахал някой много остър нож.

— Проклятие! Чу ли, Нед Гърд, старий Куне? Това е той! Най-после намерихме следите му! Струва ми се, че ще ни плати старите си дългове!

— Ще ни плати! — кимна Нед Гърд.

— Какво искате да кажете? — попита Олд Файерхенд. — Спречквали ли сте се вече по-рано с този човек?

— Така ми се струва, сър. Трябва да ви кажа, че Олд Зах имаше преди години брат, Хю, който беше намерил много злато оттатък, в Калифорния, в златните мини. Точно преди четири години Хю тръгнал на път, за да посети нашия Зах. Но ми се струва, че никога не е стигнал при него! И то по простата причина, че когато брат му го е очаквал, той лежал мъртъв в гората.

— Мъртъв в гората — обади се като ехо Нед Гърд.

— Убийството е било извършено недалече от скривалището — склад на Олд Зах, само на половин ден разстояние от него — Ние двамата, този многоуважаем Нед Гърд и аз, бяхме съвсем случайно наблизо, чухме викове и довтасахме, колкото да чуем от умиращия как се е случило всичко това. Хю Хелминг носел много злато у себе си, искал вече да остави занаята и да заживее спокойно. Пътьом към него се присъединил някакъв едноок тип, който се казвал Джо Бъркърз. Той

го и убил. Нападнал стария човек докато спял, намушил го с нож и го ограбил, малко преди да се появим ние. Отнесохме последния му поздрав до Олд Зах и веднага тръгнахме на път, за да отмъстим това убийство. За съжаление нямахме коне, докато онзи негодник яздеше собствения си кон, а освен това беше отвлякъл и двата коня на Хю Хелминг. Въпреки това бяхме по петите му. Но сатаната пожела да си изкълча крака, тъкмо когато вече почти го бяхме настигнали. Нед Гърд, този славен мъж, продължи да го преследва сам и успя да се счепка с него. Негодникът бил седнал тъкмо да почива, когато той го настигнал. За съжаление куршумът на Нед не улучил, защото едноокият обърнал главата си в последния момент, поне така казва Нед Гърд; но ми се струва, че старият Кун не се е бил прицелил както трябва, хи-хи-хи! Преди още онзи страхлив подлец да може да отвърже юздите на конете си, моят Нед бил вече при него и острието на томахоока му отнесло едната страна от лицето на негодника, така че останал белязан за цял живот. Но и моят Нед получил един куршум отстрани, който дълго време му създаваше големи главоболия и който му попречил тогава да задържи беглеца. Върна се при мен ранен, след което двамата успяхме с големи усилия да се доберем до Олд Зах.

— Да се доберем до Олд Зах — потвърди другият.

— Зах Хелминг, разбира се, тръгна веднага да го преследва с другите мъже — продължи Нед Първи, — но не можа да го открие, защото междувременно следите били заличени от дъжда. През изминалите четири години слушахме доста често за злодеянията на Джо Бъркърз, Едноокия. Най-напред се появи при форт Бентън, където важничил и прахосвал нъгитс[8] за каквото му падне. Проиграл хиляди долари. Но когато Олд Зах пристигнал във форт Бентън жаден за отмъщение, птичката била вече отново излетяла. По-късно го видели долу, в Санта Фе, после в Бентсфорт и навсякъде, където се появеше, бяха извършвани големи разбойничества. Но никога Олд Зах или някой от нашите хора не успяха да го заловят; винаги закъсняваха. И така, сега той е събрал цяла банда около себе си и дори се кани да ни дойде на гости. Надявам се, че ще му се отрази добре!

— Ще му се отрази добре! — забеляза Нед Втори дълбокомислено.

— Струва ми се, човече, че ще тръгнете с нас. Но я ми кажете, колко са трамповете[9], които е събрал онзи негодник?

— Мисля, че не са по-малко от четиридесет — отговори Олд Файерхенд.

— Гръм и мълния! Хубава цифра, след като ние заедно с вас правим една дузина. Изглежда, че ще трябва да изковем някой превъзходен план и да подмамим тези типове в клопка.

— В клопка — промърмори чернобрадият.

— Ще имаме може би и други съюзници — гласеше отговорът на Олд Файерхенд, — защото мога да ви издам, че по петите на този негодник е Покай-по, вождът на тетоните, заедно с отред от воините си, за да си отмъстят за гаврата с вожда им.

— Но човече, съвсем не ми е приятно да чуя това, което казахте. В такъв случай ще си имаме работа и със сиусите, дори ако преди това томахооките им изядат Едноокия и трамповете.

— Ако ги изядат преди това — съгласи се другият Нед.

— Не се безпокойте, тетоните няма да ни сторят нищо лошо. Направих една услуга на Убиващият Огън и с него станахме големи приятели!

— Блес май соул[10], ама странен човек сте вие. Как така се сприятелявате с Винету, а после пък започвате дружба с тетона, нали двамата са врагове!?

Ловецът разказа с няколко думи за срещата си с Покай-по и за последвалите събития във форт Кръстър. Нед Найф плясна от удоволствие по бедрата си и каза възхитено:

— Но сър, тази работа не е чиста! Никога не съм чувал името Уинтър из тези благословени ловни полета, а вие твърдите, че сте преживели най-чудни приключения въпреки излъсканата ви пушка и облеклото на гринхорн. Я казвайте, кой сте всъщност?

— Вече ви казах, че се казвам Уинтър. Но вярно е, че тук в Запада съм по-известен под името Олд Файерхенд.

— Олд Файерхенд! Е, сега се прояснява в старата ми глава. Нед Гърд, старий Куне, къде ти бяха очите и защо остави твоя Нед Найф да плямпа разни врели-некипели! Трябва да ви стисна ръката, сър! За нас е голямо щастие и огромна радост, че ви срещнахме. Сега може би изобщо няма да имаме нужда от сиусите, за да турим край на злодеянията на Едноокия!

— Край на злодеянията — извика и Нед Гърд въодушевено, като се добра до лявата ръка на Олд Файерхенд, докато десницата на ловеца

се намираше във владение на Нед Найф, който я разтърсваше здравата.

— Добре, добре, мешърз! Обещавам ви да отидем заедно при Олд Зах и да подготвим топъл прием на Джо Бъркърз. С Винету, когото исках всъщност да срещна, не сме уговорили някой определен ден, така че срещата ми с него може спокойно да бъде отложена с няколко дена. Нека сега обаче да поспим, защото утре ни чака твърде много работа. Ще трябва да бързаме, за да не може Да ни изпревари едноокият подлец; иначе той би заварил Олд Зах непредупреден и неподготвен!

Така скоро обаче двамата не бяха съгласни да лягат да спят и Олд Файерхенд трябваше да отговори на още немалко въпроси, докато най-сетне се завиха в одеялата си. Ала едва слънцето бе докоснало хоризонта на изток и тримата бяха вече бодри на крака и се метнаха на конете си, за да потеглят към жилището на Олд Зах.

Насочиха се към границата между Уайоминг и Дакота. Пътят през Черните планини беше лош и тежък, минаваше все през мрачни местности. Късно следобед пред тях се появи гора; клоните на дърветата започваха да растат толкова нависоко, че между стволовете оставаше достатъчно място за ездачите. Теренът започна да се изкачва; трябваше да преодолеят една доста стръмна височина, след което се озоваха на плато, където високата гора бе заменена от храсталаци, между които растеше трева. Тук двамата Нед направиха внезапен завой. Остроносият измина в галоп известно разстояние, посочи с ръка пред себе си и каза:

— Пристигнахме.

Бяха спрели на ръба на дълбок яйцевиден басейн, чиито стени представляваха отвесно спускащи се скали. Тази огромна дупка в земната повърхност приличаше твърде много на огнедишащия кратер на някоя планина. На около сто метра под тях, на дъното на този кратер, се разпростираше езерото Шайен, което сигурно имаше диаметър от един час път. Езерото нямаше притоци, но положително в дълбините му се намираха няколко извора, защото от него изтичаше значително количество вода, която беше пробила скалите, заобикалящи басейна в североизточна посока, след което, както обясни Нед Найф, се вливаше в близката Шайен Ривър. Водата се оттичаше през процеп в скалите, който беше широк най-много два метра и представляваше единствената възможност да се проникне без особени трудности до

езерото, тоест, във вътрешността на някогашния кратер. Наблизо до този процеп се намираше и единственото място, от което можеше да се слезе без особено голяма опасност в тази пропаст и отгоре. Оттам започваше да се спуска надолу до дъното на кратера-стръмен, но все пак проходим улей, който очевидно беше проправен от снежните води, които се спускаха след зимния период по този път до езерото. Иначе на никое друго място не се забелязваше някаква възможност да с слезе с коне до долу, а дори и за някой опитен алпинист това слизане би било твърде тежко. На север и на запад можеха да се видят някои високи и стройни борове, които бяха израсли от скалите право нагоре, но един по-добър наблюдател скоро би разбрал, че пълзящите растения и тръните бяха прикрили измамно-опасните места, пукнатините, процепите и дупките в скалите. На юг обаче острите зъбери на скалите се спускаха почти отвесно към дъното на този огромен котел. Наистина тук и там имаше по някоя издатина, някоя тясна площадка или някаква друга неравност, но за да се изкачиш или да слезнеш оттам, трябваше преди всичко направо да презираш смъртта.

Тримата мъже се отправиха към разположения на изток воден улей, който беше сух по това време; с най-голяма предпазливост и при много трудности те успяха бавно да се спуснат до езерото. Долу навлязоха в скалния процеп, през който изтичаше водата от езерото и който беше толкова тесен, че покрай бясно пенещия се поток оставаше място, колкото да мине само един конник. Пътят беше твърд и каменист и при настъпващото смрачаване бе особено трудно да се язди по него.

След около четвърт час в течащия надолу поток се вля друг, по-малък поток, който идваше отляво, където скалите отстъпваха малко навътре. Устието на този поток беше прикрито от храсталаци. Нед Найф обясни на Олд Файерхенд, че на това място се намира входът към тайния склад на Олд Зах, до който можело да се стигне както откъм езерото, така и откъм Шайен Ривър.

Тъкмо докато говореше полувисоко, откъм гъсталака около устието на потока се разнесе глас:

— Кой е там?

— Двамата Нед, старий Куне — отговори остроносият, — сигурно все още ще ни познаеш. Доведохме един добър приятел, ама ще има да се чудиш, като чуеш името му!

Главата на поста се подаде иззад храстите и след кратка размяна на поздрави тримата отправиха конете си във водата и навлязоха в каньона на страничния поток. След няколко минути клисурата се разшири и пред очите им се показа широко място, което беше покрито с дървета и заобиколено отвсякъде с отвесни скали.

В средата се беше образувала една от онези малки горски поляни, които обикновено носят името сторм-геп[11], защото се образуват, когато някоя буря изкорени огромно дърво, което при падането си събори по-тънките дървета наоколо и по този начин образува свободно място сред вековната гора; с помощта на брадвата и огъня ловецът превръща ямата от коренището му в таен склад, който постоянно се използва от ловците като скривалище на кожи и други стоки, представляващи примамлива плячка за индианците. На това открито място беше запален бял огън[12], около който се бяха настанили няколко души с типичната дива външност на горяни. В дъното редом с високите и нагъсто израсли борови дървета бяха избуяли гъсти храсти, из които от дясната страна се провираше малкия поток, за да излезе през каньона навън и да се влее в изтичащите води на езерото Шайен. Още по-навътре отляво, точно където свършваше откритото място и започваха гъстите храсталаци, се намираше малък блокхауз[13], пред чиято врата стоеше един мъж.

— Олд Зах, сър! — обади се Нед Първи, като посочи към него. — Елате, ще отидем първо при него!

— При него! — повтори Нед Втори.

Те накараха конете си да излязат на брега и скочиха на земята. Великанската фигура на Олд Файерхенд събуди любопитството на всички.

Олд Зах направи няколко крачки към тях. Неговото телосложение отстъпваше твърде малко на Олд Файерхенд. Дългата му бяла коса се спускаше на вълни до широките му рамене. Блясъкът на големите му сини очи не се беше загубил още от възрастта. Вятърът и слънцето, снегът и дъждът, жегата и студът бяха оставили следите си по мъжествените черти на лицето му; от цялото му тяло лъхаше сила, която нито годините, нито тежкият труд бяха могли да сломят. Нед Найф се приближи с важни крачки до него, за да му пошепне на ухото голямата новина. Очите на стария се отправиха към ловеца с щастливо изражение.

— Добре дошъл, сър, при нас, обикновените трапери! Старите ми очи се радват да видят един от най-прочутите герои на Запада. Моят верен Нед Найф ми съобщи току-що какво ви е довело при нас. Считам, че днес е най-щастливият ден в живота ми, защото мога да поздравя Олд Файерхенд и същевременно научих вестта, че убиецът на моя нещастен брат идва насам. Вие знаете, сър, какво ми е причинил този Джо Бъркърз и се надявам, че скоро ще угасне и второто му око.

Той подаде ръка на Олд Файерхенд, който я разтърси здраво.

Двамата Нед хванаха юздите на конете, за да ги отведат в ляво под дърветата, където те можеха да пасат при другите животни и където за конете беше построен навес.

Олд Зах и Олд Файерхенд влязоха в блокхауза. Олд Зах сложи ръка на устата си и издаде особения вик на прерийната кокошка, с който събра всички свои хора. Къщата се състоеше само от две помещения — едно по-голямо предверие, което служеше като всекидневна, и друго по-малко помещение, където имаше най-обикновени постели. Предверието, където се събраха всички трапери без поста Джек Хопкинз, беше направено най-обикновено, без всякакъв стремеж към изящество. Процепите между отделните трупи бяха запълнени с мъх, а светлината влизаше в това помещение само през два тесни малки отвора от двете страни на вратата. Но част от стените беше покрита с кожи и оръжия от всякакъв вид. Вътре имаше и една дълга недодялана маса, а край нея няколко пейки и дървени пънове, които служеха за столове.

— Слушайте, момчета — започна Олд Зах, — този човек, когото виждате тук, не е кой да е — това е Олд Файерхенд!

Радостно учудване обхвана малката група и като издаваха всевъзможни и невъзможни възгласи, всички се забутаха към ловеца, за да му изкажат своето сърдечно и неподправено уважение. Скоро обаче бурните възгласи утихнаха, защото водачът им продължи:

— Онова, което е довело този уважаван от всички нас уестмън в нашето скромно поселище, може да се каже с няколко думи: Джо Бъркърз, Едноокия, когото търсихме безуспешно цели четири години и с когото имаме много голяма сметка за уреждане, напредва към нас начело на около четиридесетима пладнешки разбойници, за да ни нападнат, избият и да оплячкосат плодовете на нашия труд. Как се е стигнало дотам и откъде Олд Файерхенд е научил тези неща, това

може да разберете и от двамата Нед. Може би няма да бъдем съвсем сами срещу бандитите, защото по следите на Еднооки се движел отряд от индианци, които са приятелски настроени към нас. Но за всеки случай ще вземем необходимите мерки! Всеки от вас знае, какво трябва да направи и по какъв начин ще посрещнем такова нападение! От само себе си се разбира, че през време на борбата ще отстъпя с радост ръководството на Олд Файерхенд. Преди всичко трябва да отиде някой навън при Джек Хопкинз, за да го уведоми и да подсили охраната. Уот Роли, стегни си колана и излез навън! На всеки два часа постовете да се сменят!

— Не забравяйте да превърнете белия огън в червен[14] — добави Олд Файерхенд, — Но впрочем, мешърз, бъдете готови, защото въпреки че неприятелят не може да се очаква веднага, ние трябва да се съобразяваме с всякакви непредвидени събития, които могат да настъпят.

Малката група се пръсна отново и сега Олд Файерхенд и Олд Зах останаха сами и завързаха сърдечен разговор. Пред тях беше поставен печен еленов бут и докато ядяха, Олд Зах разказа какви предпазни мерки ще бъдат взети за отблъскване на евентуално нападение.

— Ако положението ни стане тежко, разполагам с още едно страшно средство — заключи той. — Погледнете, сър!

Той влезе в задното помещение на блокхауза и отвори малка вратичка, която едва се виждаше и водеше навън, в храсталака, който започваше зад къщата. После Зах Хелминг се обърна и дръпна до себе си един шнур, направен от бизонова кожа: входната врата се затвори. Сега той отмести една от постелите и в земята се откри малка дупка, от която до стената водеше тясно почти незабележимо улейче; ако човек се взреше по-добре, щеше да забележи в улея фитил.

— Разбирате ли какво е това, сър?

Олд Файерхенд кимна. Съоръжението беше направено, за да може да се затвори неприятелят в блокхауза, след като е бил подмамен вътре; после траперите можеха да избягат през задната вратичка и да вдигнат къщата във въздуха заедно със затворените. Така наречените „dark and bloody grounds“[15] не са почва, в която вирее цветето на милосърдието.

— Кожите сме скрили в няколко дупки в скалите — продължи старият, — така че ако опре ножът до кокъла, спокойно можем да

запалим фитила.

— Уел, сър — кимна Олд Файерхенд, — да се надяваме, че няма да стигнем до употребата на това последно средство. А сега искам да изляза до поста; после може би ще отида и по-надалеч, за да се запозная с околността и да се огледам за трамповете.

В този момент отвъд се разнесе викът на прерийната кокошка. Веднага след това изтрещя изстрел и остър вик проехтя в нощта. Двамата мъже излязоха бързо от предния вход на блокхауза и се устремиха заедно с другите трапери към входа за каньона, откъдето се разнесоха и други изстрели. Уот Рали се появи запъхтян от тичане:

— За бога, кърнъл, негодниците са вече тук. Очистиха нещастния Джек Хопкинз, тъкмо когато стигнах до поста. Не можех да защитавам входа и едва си отървах кожата. Те са по петите ми!

И ето вече се долови шумът от чупене на клони и от многобройни приближаващи крачки. Разнесоха се и тихи подвиквания. В неясния мрак в края на поляната се появиха фигури.

— Бързо вътре в къщата! — извика Олд Зах и нападнатите се втурнаха към блокхауза, който им предлагаше закрила. Един от тях обаче не можа да го достигне, защото падна на земята, улучен от куршумите на неприятеля, но и неколцина от нападателите останаха да лежат на земята стенейки, посрещнати от куршумите на траперите. Ловците затвориха вратата на къщата и бързо свалиха от стените всички оръжия и други по-ценни предмети, за да избягат с тях през задната вратичка към храсталака. Едва последният от тях бе напуснал задното помещение, когато чуха, че неприятелят вече нахлу в блокхауза, тъй като вратата му едва се затваряше и не представляваше никаква пречка за него.

Захариас Хелминг беше запалил скрития фитил с пункса[16] си, след което беше подлостил задната врата с тежки резета. Сега, застанал зад блокхауза, той се ослуша няколко секунди, после бързо дръпна споменатия шнур от бизонова кожа, като по този начин затвори бързо и здраво и предния вход; майсторски изработените резета, поставени за тяхната сигурност, бяха изолирали сега бандитите от външния свят и страхливите им викове скоро доказаха, че бяха осъзнали в каква опасност се намират: опитваха се да се измъкнат от затвора си с отчаяни удари на брадвите си, като при това бяха

подпомагани и отвън от онези, които не бяха успели да влязат в блокхауза.

— Най-малко половината са вътре — прошепна Олд Зах — и няма да избягнат гибелта си! Хайде, момчета, да минем тихо през храстите, да заобиколим скривалището и след това по потока напред!

Той забърза пред всички, а Олд Файерхенд и останалите го последваха безшумно през храсталаците по една пътечка, която описваше настрани една дъга и стигаше до потока; малкият отряд нагази във водата на потока и като се придвижваше бавно и предпазливо, успя да се промъкне обратно до поляната. Там, където потокът излизаше от храстите на открито, изходът беше ловко маскиран с няколко по-гъсти храсти, така че можеха зад тях спокойно да наблюдават поляната.

Бяха изминали само няколко минути. Пред блокхауза стоеше част от нападателите, които се мъчеха да отворят със секирите си път на затворените, а неколцина други се бяха прикрили зад дърветата и държаха пушките си насочени към храсталаците. Внезапно последва страшна експлозия, от която земята се разтресе и предизвика в скалите зловещо многогласно ехо; огромен огнен фуниеобразен стълб се издигна на мястото, където допреди малко се намираше блокхауза, като увлече със себе си дървени късове. Онези, които се намираха в къщата, бяха станали сигурно на парчета, но и още двама от стоящите наоколо бяха убити от експлозията. Останалите се разбягаха с викове на ужас и се изпокриха при другарите си зад дърветата.

В този момент откъм входа на каньона се разнесе див разкъсващ нервите вик. „Хо-хо-хи-и!“ — проехтя индианският боен вик и разбойниците, както и траперите, чуха бързото приближаване на тетоните в тъмната нощ.

— Покай-по! — прозвуча откъм храсталака мощен глас. — Тук се намира Олд Файерхенд с бели ловци, а между нас и твоите воини са последните оцелели живи трампове от форт Кръстър! Напред, нападнете ги воини на сиусите!

Той разтвори храстите и изскочи от потока, за да се нахвърли върху обградените разбойници.

— Hang it all[17]! — обади се сега и Джо Бъркърз. — Значи трябва да благодарим на Олд Файерхенд за тази клопка! Почакай само, момчето ми, ще ми платиш за това!

Той изскочи иззад дървото, където се беше скрил, и се втурна към уестмъна. Но край него внезапно изникна фигурата на Олд Зах, който се нахвърли върху Едноокия със страшна ярост. Томахооките на двамата се срещнаха и се строшиха и веднага след това двамата смъртни врагове се счепкаха в безмилостна борба.

Олд Файерхенд нямаше възможност да се притече на помощ на стария, защото пред него и пред другите се изпречиха по неколцина заслепени от гняв трампове. Очите му запламтяха от огъня на битките, дългите му сиви коси се развяваха около главата му като грива, а онзи който попаднеше под секирата му, беше загубен. Когато и последният от противниците му се строполи на земята, той си пое дъх и се обърна към Хелминг, който все още беше счепкан с Джо Бъркърз; двамата Нед също се опитваха да му се притекат на помощ. Преди обаче приятелите да могат да стигнат до двамата, които се биеха ожесточено и се търкаляха насам натам, Олд Зах нададе задавен стон и се отпусна на земята, а Джо Бъркърз почти падна върху него, като се мъчеше да извади ножа си, забит в гърдите на падналия под него човек.

Междувременно бяха пристигнали и тетоните, които покосиха останалите трампове. С бързи скокове изневиделица се появи Убиващият Огън: — Покай-по си отмъщава! — извика той пронизително. Хвана олюляващия се Бъркърз за косите с лявата си ръка, а в дясната проблясна ножът му. Последваха три светкавични рязвания с ножа, силно дръпване и той държеше в ръката си косата с кожата на живо скалпирания. Трампът се строполи със страшен рев върху безжизненото тяло на Олд Зах, но веднага след това разгневените червенокожи го отвлякоха настрани.

Олд Файерхенд коленичи до умиращия Хелминг. Последният отвори с мъка очи и угасващият му поглед отправен към ловеца излъчваше благодарност. — С мен е свършено, но нещастният ми брат е отмъстен. Копайте в земята, където беше леглото ми, сър, и там ще… намерите завещанието ми. Бъдете добър… към моите… верни… добри… хора…!

Погледът му угасна и Олд Файерхенд затвори очите му дълбоко развълнуван.

Двамата Нед и останалите трапери стояха наоколо със сълзи на очи. Червенокожите се бяха оттеглили тихо от полесражението само по знак на вожда си. Покай-по се беше облегнал на едно дърво на

известно разстояние със скръстени на гърди ръце и наблюдаваше малката групичка с толкова голямо съчувствие, колкото можеше да покаже в случая един индиански воин.

Скоро след това започнаха да се приготвят да погребат мъртъвците. Олд Зах беше погребан заедно с другите двама от хората си, които бяха паднали в битката, под една надвиснала скала, докато труповете на трамповете бяха отнесени с помощта на червенокожите до езерото през каньона, за да им бъде изкопан общ гроб по-надалече от мястото за вечен покой на защитниците на блокхауза. Джо Бъркърз, Едноокия, се намираше също при тях, тъй като червенокожите му бяха светили маслото, както и на останалите му съучастници.

На това място се беше разиграла една от безбройните страшни драми, които бяха толкова често явление в Дивия Запад през осемнадесетото и деветнадесетото столетия. С изчезването на червенокожата раса тези драми намаляват все повече и повече. Но не бива да се мисли, че изчезващият червенокож народ е единствената причина за тези събития. Индианецът, обичаше битките, обичаше ги просто и страстно, което отговаряше на неговия характер, но той беше прям, горд и справедлив, докато подлостта и коварството на белите нашественици не всадиха у него по неизбежност злоба и лукавство.

Убиващият Огън и воините му се разделиха скоро с Олд Файерхенд и траперите като приятели, за да се върнат у дома си, в ловните полета на тетоните. Белите останаха да чакат да угасне огънят от блокхауза, за да могат да копаят на мястото, където по-рано беше леглото на Олд Зах. Намериха завещанието на стария трапер, увито в пергамент, и се оказа, че богатството му съвсем не беше толкова голямо, колкото твърдяха хорските слухове. Нъгитс и друго самородно злато той изобщо не притежаваше, но имаше солидна сума в една банка в Санта Фе, от която беше завещал значителна част на своите верни хора, а всичко останало трябваше да послужи за благотворителни цели.

Олд Файерхенд се посъветва с траперите, след което решиха най-напред да потърсят Винету, а после да отидат заедно до Санта Фе, за да изпълнят последната воля на Олд Зах. — А след това, добри хора, — каза Олд Файерхенд, — мисля, че ще дойдете с мен чак до Манкицита, където самият аз притежавам подобен таен склад и припечелвам нещо от лова заедно с една група от смели уестмъни. Който веднъж е

навикнал да живее в „мрачните и кървави поля“, не може повече да ги напусне, свикнал е на всичките им прелести, ужаси и тайни!

— Добра дума казахте, сър — обади се Нед Първи, като му разтърси сърдечно ръката. — Искам да ви благодаря от името на всички наши хора за това предложение. Никога няма да съжалявате, че сте ни приели в редиците на вашите другари. Ние сме обикновени хора и много обичахме нашия Олд Зах; ще тъгуваме дълго за него, но ще ви служим също така вярно, както и на него!

— Вярно, както и на него! — потвърди Нед Втори и една сълза се търкулна на черната му брада, издавайки неговата тъга и вълнение.

---

[1] Гринхорн — (англ.) неопитен, „зелен“ човек. Б. пр. ↑

[2] Кун — съкращение от ракун (миеща се мечка), употребява се като обръщение между близки приятели. Б. пр. ↑

[3] The both neds — (англ.) двамата Нед Б. пр. ↑

[4] Нед Найф — (англ.) Нед Ножът Б. пр. ↑

[5] Нед Гърд — (англ.) Нед Гърд Б. пр. ↑

[6] Зах — Захариас Б. пр. ↑

[7] Кърнъл — полковник, в случая предводител. Б. пр. ↑

[8] Нъгитс — (англ.) самородни златни зърна. Б. пр. ↑

[9] Трамп — (англ.) скитник, разбойник. Б. пр. ↑

[10] Блес май соул — (англ.) бога ми, за бога! Б. пр. ↑

[11] Сторм-геп — (англ.) буквално „дупка от буря“. Б. пр. ↑

[12] Бял огън — така се нарича големият буен огън, пален от белите. Б. пр. ↑

[13] Блокхауз — Къща, изградена от дървени трупи, устойчива на студ и вражески нападения. Б. пр. ↑

[14] Червен огън — огън поддържан по маниер на индианците — с малко дърва, малък пламък, като дървата горят само с единия си край, вътрешния, защото се поставят радиално и се добутват постепенно. Б. пр. ↑

[15] Dark and bloody grounds (англ.) „Мрачните и кървави поля“ — популярно по-рано название на Дивия Запад. Б. пр. ↑

[16] Пункс — прерийно огниво. Б. пр. ↑

[17] Hang it all! — (англ.) — по дяволите! Б. пр. ↑

ГОВОРЯЩАТА КОЖА

1.
КРАДЛИВАТА РЪКА

— Трябва да ви кажа, джентс[1] — започна посивелият агент по индиански въпроси, — че си имам собствени възгледи за Дивия Запад и индианците, възгледи, които са съвсем различни от мнението на повечето тукашни хора. Червенокожите са далеч по-добри от лошата слава, която се носи за тях и аз бих пожелал на някои бели да бъдат такива, каквито са индианците!

Да, дълги години бях индиански агент, но не от онези агенти, които заради собственото си забогатяване злоупотребяват с правата на червенокожите и крадат от онова, което им се полага. Тези агенти носят най-голямата вина за това, че индианците, непрекъснато са озлобени спрямо белите. Агентите от този сорт забогатяват безсрамно за сметка на страшната мизерия на клетите индианци, а после крещят „ах“ и „ох“, когато най-сетне червенокожите изгубят търпение и потърсят справедливост с оръжие в ръка.

Понеже винаги съм се стремил да постъпвам честно спрямо червенокожите мъже, именно затова съм намерил между тях много верни и самопожертвователни приятели и то най-вече измежду апачите, които обикнах завинаги. Неведнъж е трябвало да споря с различни посетители на Майка Тик[2], които са твърдели, че по-рано апачите били известни със своята страхливост и коварство, с което си били навлекли позорното прозвище „пимо“[3] и едва откакто Винету станал техен вожд се били превърнали в сръчни ловци и храбри, безстрашни воини.

Вярно е, че между тях има някои племена, на които природата, сред която живеят, не им предлага нищо, абсолютно нищо, и те са западнали не само физически, но и духовно. Но за това са виновни белите, които са ги прогонили от предишните им по-хубави ловни райони и плодородни земи; и сега белите си въобразяват, че имат правото да ги презират. Всичко това обаче не може да се каже за други

племена — като да речем за мескалеросите. Познавам ги отдавна. Винету не беше още роден, когато с баща му Ин-чу-чуна ни свързваше дългогодишно сърдечно приятелство. Той може би не беше така духовно надарен като Винету, но и у него се забелязваха онези благородни кълнове, които се развиха у неговия син в такова прекрасно съвършенство. И ето на, виждате ли, този прекрасен индианец беше убит от бели, той и Ншо-чи, дъщеря му сестрата на Винету, това най-красиво, най-добро и най-чисто чаргооша[4] на апачите!

Но вие можете и сами да си съставите мнение за апачите от историята, която обещах да ви разкажа. Ще се опитам да я предам тъй плавно и красиво, както сториха това и другите мастърз[5] преди мене. И така, да започнем:

Беше чудно юнско утро, наистина една рядкост за онзи отдалечен район в северозападния ъгъл на Индианската територия[6], образуван от правите граници на Кензъс, Колорадо и Ню Мексико. През нощта се беше образувала доста едра роса; сега по тревите и клонките искряха брилянтни водни капчици, а особеният дъх на бизонската трева и късостебленият троскот беше толкова чист и освежаващ, че дробовете го поемаха жадно и дълбоко, като аромата на някакъв балсам.

Едно такова утро се отразява на настроението на човека обикновено твърде благодатно, но въпреки това яздех доста мрачен в този прелестен ден. Причината беше много проста: конят ми куцаше. Преди един ден се беше спънал в някакъв корен както галопираше. А да яздиш през прерията окуцял кон е не само досадно, но може да има дори и съдбоносни последици. При опасностите, които те грозят ежедневно, животът и сигурността на ловеца зависят твърде често от годността на коня му.

Бях ловувал с неколцина трапери горе, близо до Спениш Пийкс и от там през Уилоу-Спрингс бях дошъл до Нескутунга-Крийк, за да се срещна на десния му бряг с Уил Солтърз, с когото бях ловил преди няколко месеца бобри в Небраска и на раздяла бяхме уговорили тази среща. Бяхме замислили да преминем с конете си през Индианската територия до югоизточната й граница и после да свърнем право на запад към Ляно естакадо, за да опознаем тази пустиня с толкова незавидна слава.

За тази цел човек се нуждае преди всичко от добър кон, а моят куцаше. Това вярно животно ме беше спасявало от много опасности, не ми се искаше да го заменям с друг кон, така че се видях принуден да му дам почивка, докато кракът му се оправи. Разбира се, че загубата на ценно време ми беше страшно неприятна.

Докато мустангът ми бавно куцукаше през прерията, аз се оглеждах да забележа някакви признаци за близостта на река. По тези места, откъдето минавах, растяха само тук-там храсти. Но на север се простираше тъмна ивица, която ме накара да си направя извода, че там имаше гора. И така подкарах животното в тази посока, защото където има по-голяма растителност, там трябва да има и повече вода.

Не се бях излъгал. Тъмната линия се състоеше от мескитови храсти и диви череши, които бяха покрили двата бряга на реката. Тя не беше широка, нито пък дълбока — поне на мястото, където излязох на нея.

Яздех бавно по брега и се оглеждах внимателно за някакъв знак, оставен от Уил Солтърз, който можеше да е пристигнал преди мен.

И наистина! На едно плитко място във водата бяха поставени два големи камъка близо един до друг, а между тях беше заклещен дебел клон по такъв начин, че малкото клонче, което стърчеше на него, сочеше надолу по течението на реката.

Това беше нашият уговорен знак, който забелязах още четири пъти на различни разстояния. Солтърз е бил вече тук и се е отправил по течението на реката. Тъй като следата му вече не се забелязваше и листата на сигналните клони бяха увяхнали, то той трябва да бе минал оттук най-късно вчера.

След известно време реката зави още повече на север — изглежда, че описваше голяма дъга. На това място клонът, забит от Уил в крайбрежния пясък, сочеше навътре в прерията. Следователно той се беше отклонил от реката, за да пресече образувания от нея завой. Последвах примера му.

Сега забелязах право пред мене не много висок самотен хълм, силно набразден от атмосферните влияния, който благодарение на особеното си разположение беше извънредно пригоден да служи за ориентир на уестмъните. Достигнах го за не по-малко от половин час. Върхът му беше гол, а в по-долната му част се забелязаха само отделни храсти. Но щом го заобиколих, аз се учудих, като видях на източната

му страна няколко групи чинари, от които най-старото дърво положително имаше около хиляда години. Направи ми впечатление, че на едно значително разстояние около тях земята беше здравата разкопана. Имаше ями от по няколко метра дълбочина, които сигурно бяха копани с кирка и лопата. Нима тази отдалечена и дива местност бе обитавана от хора? Защо бяха направени тези дупки?

Продължих да яздя, но след кратко време отново спрях коня си, защото забелязах следи в тревата. Когато слязох, за да ги огледам подробно, разбрах, че бяха оставени от женски или момчешки крак, който е бил обут в индиански мокасин. Дали имаше наоколо индианци? Или може би някой бял е носил индиански обувки? Отпечатъците от двата крака бяха равномерни; в този момент това обстоятелство не ми направи особено впечатление, но по-късно щях по необходимост пак да се сетя за него.

Всъщност трябваше да проследя тази диря, ала тя водеше на север, към реката, докато моят път продължаваше на изток; исках по възможност по-скоро да се видя със Солтърз. Ето защо отново се качих на коня и продължих пътя си.

След известно време се убедих по различни признаци, че тази местност не беше толкова изоставена от хората, както си мислех досега. Срещах стъпкани стебла, отчупени клончета или пък тук и там стрити на пясък от човешки крак дребни камъчета, които ме караха да предполагам, че из тези места е минавал някой потомък на Адам и Ева. Затова и по-късно не се изплаших, а само се учудих, когато след като отново излязох при реката, видях близо до брега и нива, засадена с млада царевица и тютюн. Отвъд нивата се издигаше малък блокхауз с висока ограда, вече доста повредена, и обширен двор.

И така тук край Нескутунга-Крийк имаше ферма! Кой ли би повярвал! Зад оградата една стара кранта, на която костите се брояха, чешеше главата си в празните ясли, а пред оградата забелязах млад човек, който се беше заел да я поправя. Едва ли имаше повече от шестнадесет години, въпреки че силно развитото тяло му придаваше по-възрастен вид.

Изглежда, че моето появяване го изплаши, но той остана на мястото си, докато се приближих до него.

— Гуд морнинг — добро утро! — поздравих аз. — Ще ми кажете ли как се казва собственикът на тази къща?

Той прекара ръка през русата си коса, огледа ме изпитателно с чудно хубавите си сини очи и отвърна:

— Ролинз се казва, сър!

— А вие сте негов син?

— Да, заварен син.

— Баща ви тук ли е?

— Обърнете се! Ето го идва.

Той сочеше към тясната ниска врата. Оттам тъкмо излизаше един мъж, който трябваше да се наведе, за да не се удари в горната й рамка. Беше много висок, много слаб и тесногръд, а измежду малкото косми на рядката му брада прозираше кожата, която приличаше на щавена. Типичното му лице на янки се помрачи, когато ме забеляза. В ръцете си държеше стара пушка и кирка и без да ги оставя, той се приближи бавно. Впи в мене проницателния си поглед с нескрита неприязън и ме попита с дрезгав глас:

— Какво търсите тук?!

— Най-напред искам да ви попитам, мастър Ролинз, дали вчера или завчера не е минавал край вас един човек на име Солтърз и дали не е оставял някакво известие за мене?

Синът отговори бързо:

— Да, вчера рано сутринта, сър. Този Солтърз беше…

Той не можа да продължи. Баща му го блъсна с приклада на пушката си отстрани в ребрата, така че нещастното момче стенейки, политна към оградата, и извика:

— Ще мълчиш ли, гадино! Нямаме намерение да обслужваме тук всички скитници! — А като се обърна към мене, продължи: — Човече, върви си по пътя! И за тебе и за твоя Солтърз мене ме няма тук!

Това беше направо грубиянщина. Но за такива примитивни хора си имам свой собствен начин на отношение. Слязох си спокойно от коня, завързах го за оградата и казах:

— Този път ще трябва да направите едно изключение, мастър Ролинз. Конят ми окуця и ще остана тук, докато се излекува.

Той отстъпи крачка назад, измери ме от главата до петите с искрящи от ярост очи и извика:

— Да не си луд? Къщата ми не е странoприемница и който мисли, че може да се разполага в нея, ще бъде просто надупчен със

сачми. Zounds! А ето го пак и онзи проклет индианец! Почакай момчето ми, ще те поодимя малко!

Проследих погледа му бързо и видях, че при последните си думи той гледаше към наблизо намиращия се храсталак. Оттам се беше отправил към нас с бавни крачки млад индианец. Ролинз вдигна пушката си и се прицели. Натисна спусъка точно в онзи момент, когато избих цевта му встрани. Изстрелът проехтя, но куршумът не улучи.

— Куче! Посягаш ли ми? — изрева срещу мене този янки. — На, това заслужаваш!

Той хвана пушката си за цевта и замахна да ме удари с приклада. Преди малко беше захвърлил кирката, за да може да стреля. Ударих го с юмрука си под вдигнатата ръка и той се стовари с такава сила върху оградата, че тя се събори под него. Карабината му падна от ръката и аз я вдигнах, преди да успее да се изправи на крака. Още със ставането си той измъкна нож от пояса си и едва произнесе с пресекващ от ярост глас:

— На мене! На собствената ми земя и имот! Това се измива с кръв и смърт!

С не по-малка бързина револверът ми се озова в ръката, насочих го към него и отговорих:

— Имаш предвид може би твоята кръв и твоя живот, а? Веднага прибери ножа си! Куршумът ми е по-бърз от острието ти, човече!

Той отпусна вдигнатата си ръка, но отправи погледа си не към мене, а към другата страна на блок-хауза. Без да забележим, там се беше появил конник, който ми извика през смях:

— Вече си запретнал ръкави, старий друже! Само така! Смачкай този негодник; заслужил си го е! Но спести куршума си — не струва да си хабиш барута за него.

Този ездач беше Уил Солтърз. Той се приближи съвсем, подаде ми ръка и продължи:

— Welcome[7], приятелю! Ако нещата се бяха развили според желанието на този подлец, ти нямаше вече да ме видиш. Струва ми се, че те е посрещнал също както посрещна и мене вчера. Цапардосах го няколко пъти по носа, заради което после стреля подир мене, но куршумът му се оказа по-учтив от него — просто ме заобиколи. Исках да те чакам тук, при него, но не ми разреши. Казах на сина му, че ще се върна днес, за да видя, дали на този човек не му се е подобрило

настроението. Ако нямаш нищо против, да му дадем един урок за обноски към хора като нас. На първо време искам да бъда сигурен, че няма да ни се изплъзне!

Той слезе от коня си. В това време Ролинз грабна кирката от земята и побягна с дълги скокове. Ние зяпнахме учудени след него. Поведението му беше странно. Отначало беше показал безподобна грубост, а сега страхливо бягаше! Нямахме време да разменим мисли за поведението му, защото в този момент на вратата се показа една жена, която се беше крила досега страхливо зад нея. След като видя как Ролинз изчезна зад храстите, въздъхна облекчено и каза:

— Слава богу! Помислих си, че вече ще се пролее кръв. Той е пиян. Бълнувал е през цялата нощ, а после изпи последната бутилка бренди!

— Негова жена ли сте? — попитах аз.

— Да. Надявам се, че няма да отговарям заради постъпките му, мешърз. Не съм виновна за нищо.

— Вярваме ви. Мъжът ви изглежда почти като побъркан.

— За съжаление и това е вярно. О, господи, нямате представа, колко съм нещастна! Въобразил си е, че тук някъде наблизо е заровено съкровище. Иска да го изкопае. Не бива да го намери никой друг и затова не може да търпи никакъв човек в околността. Ето този млад индианец е тук вече от четири дни. Не можеше да върви повече, защото си беше изкълчил крака и искаше да остане при нас, докато се пооправи; но Ролинз го прогони. И сега този нещастник трябва да пренощува под открито небе.

Тя посочи индианеца, който се беше приближил. Всичко беше станало толкова бързо, че не бях успял още да му обърна внимание. Беше може би на осемнадесет години. Дрехите му бяха изработени от еленова кожа, щавена и обработена с мозък; а шевовете им — украсени с ресни. В ресните не се виждаха вплетени човешки коси, следователно не беше убил още нито един неприятел. Главата му не беше покрита с нищо, нито украсена с пера. За оръжия му служеха само един нож и лък със стрели. Вероятно нямаше още право да носи огнестрелно оръжие. Около врата си носеше месингова верижка, на която висеше лула на мира; обаче главата й липсваше. Това показваше, че той се намира на път за свещените глинени находища, от които индианците вземат глината за лулите си. По време на такова пътуване

индианецът е неприкосновен. Дори и най-заклетият му враг е длъжен да го остави да отмине необезпокояван и в случай на нужда трябва дори да го закриля.

Откритите умни черти на този младеж ми харесаха. Те бяха почти кавказки тип. Очите му имаха кадифяночерен цвят и ме гледаха с благодарност. Той ми протегна ръката си и каза:

— Ти защити Ишарсхютуха. Аз съм твой приятел!

Това уверение прозвуча много гордо; това ми хареса също така, както ми беше харесал и самият той. Но името му ме учуди. Ишарсхютуха е дума от езика на апачите и означава Малък Елен. Ето защо го попитах:

— Апач ли си?

— Ишарсхютуха е син на един велик воин на апачите от племето мескалеро, най-храбрите червенокожи мъже.

— Те са мои приятели, а Инчу-чуна, най-великият измежду вождовете им, е мой брат.

Погледът му огледа бързо и проницателно фигурата ми. После той ме попита: — Инчу-чуна е най-храбрият измежду героите. Как те нарича той?

— Ято-инта.

Тогава той отстъпи няколко крачки встрани, сведе поглед и каза:

— Синовете на апачите те познават. Аз не съм още воин. Нямам право да говоря с тебе.

Това беше покорното смирение на един истински индианец, който открито признава нечие по-високо положение или сан, но не свежда главата си пред него нито на сантиметър.

— Ти можеш да разговаряш с мене, защото някога ще станеш прочут воин. Няма да мине много време и ти няма да се казваш вече Ишарсхютуха, Малкият Елен, а Пенулте, Големият Елен. Кракът ли те боли?

— Да.

— И си тръгнал от вигвама си без кон?

— Тръгнал съм за свещена глина. Ще вървя пеша.

— Тази жертва ще се хареса на Великия Дух. Ела с нас в къщата!

— Вие сте воини, а аз съм още много млад. Позволете ми да остана при моя малък бял брат!

Той пристъпи към хубавото русо, синеоко момче, което стоеше тъжно и мълчаливо, като държеше ръката си на мястото, където го удари прикладът на баща му. Двамата размениха несъзнателно поглед, който веднага ми направи впечатление. Положително не бяха сега за първи път заедно. Малкият Елен не беше дошъл тук без никаква цел. Той криеше някаква тайна, която представляваше може би опасност за обитателите на блокхауза. Почувствах желание да я разбуля, но не се издадох с нищо.

Момчетата останаха на открито. Заедно с Уил Солтърз последвах жената в къщата или по-скоро в колибата, която се състоеше само от едно помещение.

То изглеждаше твърде мизерно. Бил съм вече в доста блокхаузи, чиито обитатели са се ограничавали само с най-необходимото, ала тук положението беше още по-лошо. Покривът беше повреден на много места, а мъхът, който е запълвал дупките в стените, бе изчезнал. Тези дупки и цепнатини като че ли подсилваха още повече мизерията. Над огнището висеше котел. Единствената храна, която забелязах, беше само малко царевица на кочани, нахвърляни в един от ъглите. Облеклото на жената бе направено от най-тънка и избеляла щампована басма. Ходеше боса. Единственото й украшение беше нейната чистота, която правеше приятно впечатление. Синът й беше също така лошо облечен, но всяко скъсано място по дрехите му бе грижливо изкърпено.

След като видях в ъгъла постелята, която бе направена просто само от шума и погледнах бледото измъчено лице на тази добра жена, неволно от устните ми се отрони въпросът:

— Вие сте гладна, добра жено?

Тя се изчерви веднага и изглежда се засегна. След това изведнъж от очите и потекоха сълзи и тя отговори, като държеше ръка на сърцето си:

— О, господи, не бих се оплаквала, ако поне Йозеф можеше да се наяжда! Нивата ни не ражда нищо, защото мъжът ми я остави да буреняса; чакаме само на лова, но и той не ни носи нищо, защото Ролинз се е побъркал да копае за това съкровище.

Веднага излязох навън при коня си, за да донеса запасите си от сушено месо, които й дадох. Добрият Уил Солтърз се озова също така бързо при животното си и взе от своите припаси.

— О, мешърз, колко сте добри! — каза тя. — Просто човек не може да повярва, че сте янки.

— В такъв случай поне по отношение на мене не бъркате — отговорих аз. — Немец съм. Мастър Солтърз има наистина само по майчина линия немска кръв в жилите си, но е още по-порядъчен човек от мене.

— Господи! Но аз съм родена в Брюн! — извика тя, като плесна с ръце.

— Значи сте немкиня! Тогава бихме могли да говорим на родния си език.

— Ах, разбира се! Аз можех да говоря със сина си на немски само тайно. Ролинз не ни разрешаваше.

— Ужасен човек! — каза Солтърз. — Не искам да ви обидя, но ми се струва, че съм го срещал някога преди години и то при не съвсем почтени обстоятелства за него. Много ми прилича на един негодник, който беше известен под някакво индианско име. Нямам представа какво означава това име. Но как ли беше? Струва ми се, че беше нещо подобно на „Индано“ или „Инданшо“.

— Инга-нчо! — разнесе откъм входа.

Там беше застанал младият индианец. Не беше могъл наистина да разбере немските думи, но беше чул името. Очите му бяха придобили особен блясък. Когато го загледах въпросително, той се обърна и изчезна навън.

— Това име произхожда от диалекта на апачите — обясних на моя приятел. — Означава нещо като „Злият поглед“.

— Злият поглед? — попита жената. — Мъжът ми изговаря често тази дума, когато бълнува, или когато седи пиян в ъгъла и се кара с невидими хора. Понякога изчезва за цяла седмица. Донася си бренди от форт Додж, край Арканзас; просто не знам с какво го заплаща. После започва да пие, да пие, докато загуби разсъдъка си и захване да приказва за кръв и убийства, за злато и нъгитс, за някакво съкровище, което било закопано някъде тук. Тогава ние с дни и нощи не смеем да влезем в къщата от страх да не ни убие.

— Нещастна жена! Откъде сте взели куража да последвате такъв мъж в тази дива местност?

— Да последвам него? О, никога не бих дошла с него тук. В Америка пристигнах с първия си мъж и неговия брат. Купихме си земя,

но бяхме излъгани от агента. Документът, който получихме за продажбата, беше фалшифициран. Когато дойдохме на Запад, законният собственик обработваше това парче земя от години. Парите ни се бяха свършили; не ни оставаше нищо друго, освен да живеем от това, което ни носеше ловът. Същевременно се придвижвахме все по-надалеч в Запада. Мъжът ми искаше да достигне Калифорния. Беше чул за златото, което било намерено там. Стигнахме дотук и по-нататък не можехме да вървим. Бях болна и изтощена. Установихме се на открито, но за щастие скоро намерихме тази колиба. Беше изоставена. И досега не знам на кого е принадлежала. Уредихме се, доколкото можахме. Но мисълта за Калифорния не даваше покой на мъжа ми. Искаше да продължим. Аз не можех, а брат му не искаше, защото страдаше от носталгия по отечеството си. Само един господ знае след колко спорове и разправии разреших на мъжа си да тръгне сам за Калифорния, златната страна, за да опита щастието си, докато девер ми щеше да остане при мен. Мъжът ми никога не се върна. Половин година след като беше заминал, ми се роди моят Йозеф. Никога не е виждал баща си. Беше станал на три годинки, когато една сутрин девер ми отиде на лов, за да не се върне повече. След няколко дена намерих трупа му на брега край реката. В главата му имаше огнестрелна рана. Може би беше убит от индианци.

— Беше ли скалпиран?

— Не.

— Тогава убиецът му е бял. Но от какво живеехте после!

— От малкото царевични запаси, които бяхме събрали. След това в околността се появи моят сегашен мъж. Отначало искаше да ловува и после да продължи, но постоянно отлагаше заминаването си и най-сетне остана тук завинаги. Бях радостна, че е до мене. Без него аз и детето ми щяхме да умрем от глад. Той отиде в Додж Сити и съобщи за смъртта на мъжа ми. Аз се нуждаех от закрилник, а синът ми — от баща. Ролинз стана и двете. Веднъж обаче сънува за някакво съкровище, което било заровено наблизо. Странното беше, че този сън започна да се повтаря толкова често, че Ролинз не само повярва в съществуването на съкровището, но и се побърка буквално по него. През нощта бълнува за златото, а през деня копае, за да го намери.

— Сигурно това е при хълма, в чието подножие се издигат старите чинари?

— Да. Но не ми разрешава да ходя там, а на сина ми — още по-малко. Никому не мога да кажа колко съм нещастна. Всеки ден и всеки час се моля за спасението си. Дано бог ми помогне!

— Ще ви помогне, дори и ако неговата помощ ви причини отначало болка.

---

[1] Джентс — съкращение от „джентълмени“. ↑

[2] Майка Тик — Дебелата Майка, гостилничарката, срещаме в няколко от романите на Карл Май. ↑

[3] Пимо — куче Б. пр. ↑

[4] Чаргооша — момиче. ↑

[5] Мастър — (англ.) господар, шеф, майстор, господин. ↑

[6] Индианска територия — днешния щат Оклъхома. Б. пр. ↑

[7] Welcome — (англ.) — добре дошъл Б. пр. ↑

2
ГЛАДНИЯТ ВЯТЪР

В стаята влезе Йозеф и ни помоли да излезем навън и да погледнем небето. Последвахме го, учудени от желанието му. Малкият Елен стоеше отвън и внимателно наблюдаваше едно облаче, което се намираше почти точно над главите ни. Иначе небето бе съвсем ясно и без нито един облак. Йозеф ни каза, че индианецът считал облачето за много опасно. Малкият Елен говореше сносно английски и беше успял да се разбере с бялото момче. Уил Солтърз вдигна само рамене и каза:

— Като че ли някой е духнал дима от пурата си, как ще е опасно? Pshaw!

При тези думи индианецът обърна глава към него и каза само една дума: — Илчи!

— Какво значи това? — попита ме Уил.

— Вятър, буря!

— Глупости! Опасен вятър, т.е. някой ураганен вихър, идва само от „дупка“, а това ще рече, когато цялото небе е покрито от черни облаци и когато в този черен похлупак се появи кръгла светла дупка. Но сега е тъкмо обратното. Небето цялото е ясно с изключение на това облаче.

— Нта-а си-тса илчи — каза индианецът.

Сега вече наострих уши. Тези три думи означаваха „гладният вятър“. С този израз апачите наричат силната вихрушка. Запитах младия човек дали има нещо такова предвид.

Той отвърна:

— Накате-ниул илчи.

Това означава „много гладен вятър“ и означава смерч. Как бе дошъл апачът до това предположение? Аз действително не можех да забележа нищо подозрително в това облаче, ала знаех, че тези деца на природата притежават необикновен инстинкт за някои природни явления.

— Глупости! — обърна се Солтърз към мене. — Ела в къщата! Струва ми се дори, че започваш да правиш загрижена физиономия.

Тогава индианецът постави пръст на челото си и му каза:

— То-ши та бенесит!

Тези думи означаваха: „Не съм болен“; той имаше предвид, че е нормален. Солтърз го разбра, но се ядоса и влезе в къщата. Използвах удобния случай, за да покажа на Малкия Елен, че не съм повярвал на предишните му отговори. Попитах го:

— Кой крак на младия ми приятел е болен?

— Синч-ка — левият крак — отвърна той.

— Защо обаче моят брат куцаше с десния крак, когато се появи от онези храсти?

По лицето му се появи смутена усмивка, но той се овладя веднага и отвърна бързо:

— Моят храбър брат се е заблудил.

— Имам зорко око. Защо Малкият Елен куца само тогава, когато някой може да го види? И защо походката му е нормална, когато е сам?

Той ме погледна изпитателно, но не отговори. Затова продължих:

— Моят млад приятел е слушал за мене. Знае, че когато разчитам следите не може да ме измами нито стръкчето трева, нито песъчинката. Малкият Елен се е спуснал днес рано сутринта от хълма към реката, без да куца. Видях следата му. Ще има ли той и сега смелостта да каже, че се лъжа?

Той сведе поглед към земята и продължи да мълчи.

— Защо Еленът каза, че е тръгнал пеша към свещените глинени находища? — продължих аз. — Той е яздил от своя вигвам дотук.

— Уф! — извика той учудено — откъде би могъл да знаеш?

— Нали най-великият вожд на апачите беше мой учител? Нима мога да го засрамя, като се оставя да ме заблуди един млад апач, който още няма правото да носи огнестрелно оръжие? Твоят кон е чи-кайи-кле, кон с червен косъм.

— Уф, уф! — издаде крайното си удивление Еленът.

— Нима искаш да измамиш брата на Инчу-чуна? — попитах го аз с упрек в гласа си.

Тогава той сложи ръка на сърцето си и отговори:

— Ши-иткли хо-тли, чи-кайи-кле… — имам кон, кон с червен косъм.

— Ха така! Ще ти кажа дори, че рано сутринта си упражнявал цялата индианска школа за езда.

— Моят бял брат е всезнаещ като Маниту, Великият Дух! — извика той смаяно.

— Не. Но ти си яздил в пълен галоп, като си закачил само единия си крак на седлото и си пъхнал едната си ръка под ремъка около врата на коня; тялото ти е висяло отстрани на животното. Това се прави по време на сражение, за да се предпази човек от изстрелите на неприятеля, а в мирно време се прави само тогава, когато се упражнява цялата школа за езда. Само при това положение за езда е възможно да се заплетат, откъснат и останат по дръжката и ножницата на ножа косми от конската грива. А ето такива косми може да има само гривата на червеникав кон.

Той посегна с две ръце към пояса си, където бе затъкнат ножът му. На него висяха няколко косъма. Въпреки бронзово-червеникавия цвят на кожата му, видях как се изчерви и прибавих:

— Погледът на Малкият Елен е ясен, но все още не е достатъчно трениран да забелязва такива дреболии, от които обаче често зависи животът. Моят червенокож брат е дошъл тук, за да види притежателя на тази къща. Да не би да го води тук кръвно отмъщение?

— Положил съм клетва да мълча — отговори той, — но моят бял брат е приятел на най-прочутия апач. Ще му покажа нещо, което той ще ми върне още днес. Не му забранявам да говори за това, защото моят час е настъпил.

Той разтвори ловната си риза и измъкна от там една кожа, сгъната също като плик за писмо. Подаде ми я и се отправи към царевичната нива, където се намираше Йозеф. Видях как го хвана за ръката и го задърпа след себе си.

Отначало помислих, че държа в ръцете си някакъв тотем, защото от външната страна бе направен индиански знак във формата на горяща лула. Съдържанието обаче представляваше индианско писмо.

Разгърнах кожата. Тя беше от елен и беше щавена. Вътре имаше друго парче кожа — от малко бизонче, от която бяха отстранени космите, после беше обработена с вар и изгладена като пергамент. Като я разгънах, видях цял ред фигури, нарисувани с червена боя, които приличаха много на фигурите от прочутия скален надпис от Тситсумови в Аризона. В ръцете си държах документ, написан с

индианско писмо, една такава рядкост, че в момента дори и не помислих да го разчета, а се втурнах в къщата, за да покажа на Уил Солтърз това съкровище. Но той само поклати глава и каза учудено:

— И казваш, че това можело да се чете?

— Разбира се!

— Е тогава, чети си го ти! Дори и когато се касае за нашия шрифт, предпочитам да се сражавам с двадесет индианеца, отколкото с три букви. Никога не съм бил герой в четенето; обикновено пиша писмата си направо в тялото на получателите им, ей с тази двуцевна карабина тук. Това са най-кратките писма. Иначе перото се чупи между пръстите ми, а мастилото има лош вкус. А пък да разгадавам такива фигури — това е направо ужасно. Тук в тази тъмна колиба, която има само две малки дупки вместо прозорци, изобщо не можеш да ги различиш.

— Тогава ела да излезем пред вратата!

— Е, да дойда — може, но за четенето ще се погрижиш ти.

Излязохме. Жената остана вътре. Беше напалила малък огън в огнището, за да изпече няколко парчета от нашето месо.

Веднага се залових да разглеждам фигурите. Уил Солтърз обаче отправи погледа си към небето и промърмори замислено:

— Хмм! Странен облак! Досега не съм виждал такова нещо. Ти какво ще кажеш?

Думите му привлякоха вниманието ми и аз погледнах нагоре. Облачето не беше станало много по-голямо, но беше придобило съвсем друг вид. Преди това беше синкавосиво, а сега цветът му бе станал прозрачно светлочервен и изглеждаше, като че ли от него са се разпрострели към всички посоки на хоризонта милиони и милиони матово златисти нишки, които бяха тънки като паяжина. Тези едва забележими нишки не потрепваха, бяха съвършено неподвижни — като заковани.

— Е? — попита Уил.

— И аз никога не съм виждал нещо подобно.

— А може би този млад човек; индианецът, да има право с неговия смерч, въпреки че ние сме опитни ловци на саваната.

— Наистина изглежда опасно. Апачът говореше за смерч. Това би било много лошо.

— Да става, каквото ще, ние можем само да чакаме. Надявам се, че с индианското писмо ще се справиш по-добре, отколкото с тази загадъчна и обърканa паяжина над нас. Ще го разчетеш ли?

— Хмм! Да опитаме! Най-отпред виждам едно слънце, нарисувано само с лъчи, които отиват нагоре — предполагам, че това е изгряващо слънце. После следват четирима ездачи. На главите си имат шапки и са по всяка вероятност бели. На седлото на първия от тях виси нещо; може би са малки чувалчета. След четиримата идват други двама. В косите им има пера, вероятно това са индиански вождове.

— Е, ами това дотук е много просто. Но можеш ли да го разчетеш?

— Това е началото на разчитането. Човек трябва най-напред да се запознае с буквите, за да може после да ги събере в смислени думи. Тук има още някои по-малки фигури, които са поставени над по-големите. Над единия от индианците забелязвам нарисуван бизон с отворена муцуна, от която излизат няколко малки чертички. От муцуната или от устата може да излиза само гласът; вероятно тук се има предвид ревящ бизон. Над главата на другия индианец има лула, а от главата й излизат подобни чертички. Те трябва да означават дим. Следователно лулата гори.

— Слушай, започвам да мога да чета! — каза Уил. — Сега ми идва наум, че имаше двама вождове на апачите, двама братя: единият от тях беше Ревящият Бизон и отдавна не е жив; другият се казваше Горящата Лула, защото имаше миролюбив характер и на драго сърце пушеше с всеки лулата на мира. Трябва да е още жив.

— Тогава може би тук имат предвид тези двама вождове! Да видим! Над втория бледолик е нарисувано око с чертичка, която минава през него. Или е едноок, или е сляп с едното око, или окото му е болно. Ах, но това може да е и името, което бе споменато от Малкия Елен: „Злият Поглед“! А над третия бледолик има торбичка с една ръка, която посяга към нея. Може ли това да означава кражба?

— Да, да, положително! — каза Солтърз бързо — Крадливата Ръка. Сетих се, сетих се! Сега вече знам, къде съм виждал този Ролинз! Беше горе в Черните планини; казваше се Халер, крадеше коне и примки за бобри; наричаха го Крадливата Ръка.

— Сигурно се лъжеш!

— Не, не! Крадливата Ръка и Злият Поглед бяха братовчеди, или може би дори и братя и винаги бяха заедно. Тук имат предвид сигурно тях двамата. Давай по-нататък!

— Тъй като изгряващото слънце стои най-отпред, тези хора са тръгнали с конете си на изток след изгрев слънце. На втория ред се появяват същите фигури и то по-често и в различни групи. Първа група: последните трима бледолики стрелят по първия. Втора група: той лежи мъртъв на земята, а те са взели неговите чувалчета или торбички. Трета група: индианците стрелят по тримата бели. Четвърта група: двама бели и един индианец, Ревящият Бизон, са убити; Крадливата Ръка избягва. Пета група: Горящата Лула закопава торбичките. Шеста група: Горящата Лула слага Ревящия Бизон на коня му и язди след Крадливата Ръка; вероятно го преследва. Седма група: Горящата Лула погребва Ревящия Бизон, Крадливата Ръка е изчезнал. А тук има още две малки картини. Три дървета и под средното в земята се виждат торбичките. После следва едно самотно голямо дърво, под което, в земята, се вижда легнал Ревящият Бизон; това е гробът му. Сега лесно може да се разгадае цялата ужасна история…

— Чакай! — прекъсна ме Солтърз, — остави за сега тази работа и погледни нагоре! Не забелязваш ли, че силно притъмнява? Погледни, за бога, небето!

Последвах подканата му и се изплаших. Споменатите златисти нишки бяха изчезнали. На тяхно място се виждаха няколко тъмни ивици, в които те изглежда се бяха събрали; ивиците свързваха облака, който беше станал почти черен, със северния хоризонт. Останалата част от небето беше светла и чиста. Тъмните ивици сякаш теглеха като здраво опънати въжета облака надолу и на север. Това ставаше извънредно бързо. Колкото повече облакът се приближаваше към земята, толкова по-ясно се виждаше, как от земята се заиздига нагоре отначало някаква прозрачна маса, която бързо потъмняваше; в долната си част тя беше широка, а нагоре изтъняваше; въртеше се около себе си, а горната й част, която се размахваше като опашка, постоянно се опитваше да достигне облака. Облакът се спускаше все по-ниско, като се разширяваше в горната си част, а долната също така образуваше изтънена част като опашка. Двете „опашки“ се търсеха една друга и накрая се намериха. Когато се допряха, отначало изглеждаше, че облакът ще бъде бързо повлечен към земята. Но той се задържа във

въздуха и образува заедно с вихрушката една бясно въртяща се около собствената си ос двойна фуния, чиито върхове бяха съединени в средата, докато двата широки края опираха в земята и високо във въздуха; диаметърът им беше може би петдесет метра.

Тъй като в околността се намираха само ниски храсти, ние можехме да наблюдаваме това страшно природно явление почти в цялата му височина. Смерчът се въртеше и се придвижваше много бързо напред — право срещу нас. А въздухът наоколо беше абсолютно неподвижен. Внезапно бе станало толкова задушно, че от всички пори на кожата ни се стичаше пот.

— Малкият Елен беше прав — казах аз. — Касае се за живота ни. Бързо, Уил, да се спасяваме заедно с жената!

— Но как и къде? — попита той изплашен.

— На конете!

— Но нали не знаем накъде да тръгнем!

— Наистина, смерчът е своенравен в посоката на движението си, но щом забележим, че променя посоката си и ние ще трябва да променим нашата. Може би реката ще го задържи и той изобщо няма да се прехвърли на тази страна. Изкарай крантата на Ролинз пред оградата! Ще отскоча да взема жената!

Тя стоеше край огнището, без да подозира нещо за застрашаващата я опасност. Като й съобщих какво става навън, тя едва не припадна. Взех я на ръце и я изнесох пред къщата. Уил току-що се задаваше с крантата.

— Това животно се инати — извика той. — Аз ще го яхна; не е оседлана и ще хвърли жената на земята още при първата крачка. А нея я вдигни на моя кон! Бързо, бързо!

Той скочи на гърба на стария кон и го подкара в галоп.

— Можете ли да яздите? — попитах жената.

— Не толкова добре, колкото е необходимо сега — завайка се тя.

— Тогава ще ви взема при мене.

Метнах се на коня на Уил, който можеше да носи двама души по-лесно отколкото моят окуцял мустанг, издърпах разтрепераната жена върху коня, така че легна напреко пред мене, сграбчих юздите на моя инвалид и последвах препускащия пред мен Солтърз.

Всичко това се развви толкова бързо, че откакто бяхме забелязали смерча до този миг беше изминало малко повече време от една минута.

Положението ми не беше удобно. С дясната си ръка трябваше да придържам жената, а с лявата да управлявам коня на Уил и да водя моя за юздата. Но успях да се справя. След като бяхме изминали значително разстояние, извиках на Уил да спре. Той ме послуша и ние се огледахме назад.

Смерчът почти беше достигнал реката. Вече не се виждаше никакъв облак. Смерчът представляваше едно страшно чудовище, прилично по формата си на някакъв великански пясъчен часовник, в който се въртяха и подхвърляха изкоренени дървета, камъни, грамадни чимове и няколко коли пясък — това беше едно страховито тъмно чудовище.

В този момент смерчът достигна брега. Ще се спре ли, ще се прехвърли ли на другия бряг, нагоре ли ще тръгне, или надолу — или може би ще изчезне? Такива въпроси се въртяха в главите ни. Човек, който попадне в района на неговото действие, е положително загубен. От това подхвърляне на такава височина и от това въртене той сигурно ще се задуши, ако преди това не бъде запокитен със страшна сила на земята, или не бъде смачкан от въртящите се из въздуха тежки маси.

Смерчът се спря, сякаш искаше да размисли. Горната фуния, която се стесняваше надолу, се наклони напред, като че се канеше да продължи в досегашната посока. Тя задърпа и долната фуния; изглеждаше, че след малко двете щяха да се разкъсат. В този момент се разнесе страшен грохот; по-тъмните, по-гъсти маси пясък, камъни, дървета, чимове изчезнаха и нагоре се издигна висок воден стълб, отначало с равномерна цилиндрична форма, а после стеснявайки се по средата, той зае предишните равномерни очертания на двоен конус. Обикновеният смерч се беше превърнал във воден смерч, който, като че ли разгневен от забавянето си край реката, се понесе напред с удвоена бързина; за миг погълна блокхауза и се понесе към нас.

— Да се махаме! Надясно! — изкрещях аз.

С мъка бяхме удържали конете през краткото време, за което се бяхме спрели. Те почувстваха опасността и се понесоха с такава бързина, че изобщо нямаше нужда да ги пришпорваме. Като погледнах към смерча, видях за моя радост, че се отправя на запад. Отдалечаваше се от нас. Можеше да спрем и бяхме спасени, ако не променеше посоката си.

Последното не се сбъдна. Смерчът продължаваше да се движи със същата скорост, само че не беше вече така прозрачен както при водата, а плътен и тъмен. Той вдигаше във въздуха всичко, на което се натъкваше по пътя си. Видяхме как мощта и размерите му се увеличаваха. Всичко, което не можеше повече да задържи със себе си, той запокитваше надалеч и продължаваше унищожителния си път, докато изведнъж отдалече се разнесе страхотен тътен, при който земята потрепера, и… смерчът изчезна.

Но почти в същия миг, без да забележим как и кога, цялото небе се беше покрило с черни облаци и се изля дъжд, чиито капки бяха по-големи от грахови зърна.

— Къщата ни, домът ни! Какво ли е станало? — проплака жената, като за първи път наруши мълчанието си.

Вместо отговор подкарахме конете в силен тръс и се върнахме при блокхауза. При блокхауза? Не. Той не съществуваше вече. Беше разглобен и отнесен, като че беше някоя сламена рогозка. Тежките, дебели колкото човешко тяло стволове и дънери, от които беше изграден, бяха отвлечени надалеч и после запокитени на земята. От оградата нямаше и следа, не бе останало ни колче, ни дъска — всичко бе пометено.

От ужас жената бе изпаднала в някакво положение на безчувственост. Така беше по-добре за нас. Мислех си за мъжа й, за сина й и за младия индианец. Откакто притежавах кожата с рисунките, знаех къде мога да ги намеря — там при хълма, където беше изчезнал смерчът, защото беше срещнал непреодолима преграда по пътя си. Но какъв ли е бил краят му? Сигурно е бил като краят на някой великан, който в пред смъртната си борба унищожава всичко, което попадне в ръцете му. Там може би ни очакваха ужасни сцени, които мислехме да спестим на жената. Но когато чу, че се каним да търсим сина й, силите й се възвърнаха. Не помогнаха нито молбите ни, нито острите ни думи; нямахме право да я оставяме сама; тя се качи на един от конете и тръгна с нас.

Небето се проясни също така изведнъж, както внезапно бе завалял и дъжда. Облаците изчезнаха като че ли с магическа пръчка и слънцето засия на небето, като че ли не се беше случило нищо.

Но как изглеждаше пътят, по който трябваше да вървим! Ивицата, която чертаеше оставения от смерча път, беше широка може

би над шестдесет метра. Всякаква растителност беше просто като обръсната. Смерчът беше разкъртил дупки, които беше пък запълнил след това с различни отломки. Големи камъни, дървета, храсти и всичко, каквото смерчът беше мъкнал със себе си, лежеше разпръснато надалеч вляво и вдясно от пътя му.

А каква беше картината в подножието на хълма! Още отдалеч забелязахме опустошението. Храсталаците бяха изтръгнати от земята, вдигнати, въртяни във въздуха, оплетени здраво в кълба с различна форма и запокитени наляво и надясно. Смерчът беше оставил след себе си широка диря около една част от възвишението, направена в търсене на изход. В яростта си, че не го е намерил, той бе превърнал всичко наоколо в мъртвило. Оголените скали приличаха на каменоломни. Чинарите, на които се бях зарадвал така много при минаването ми оттук, бяха неузнаваеми. Дебели стволове лежаха на земята, изтръгнати заедно с корените; мощни клони бяха усукани и заплетени, като че ли бяха въжета. Най-големият чинар беше изгубил всичките си клони. С многобройните си рани сега той представляваше жалостива гледка. Но къде бяха? Отсреща стоеше един кон, оседлан по индиански маниер, кон с червеникав косъм, който късаше с апетит листата от едно огромно, хаотично омотано кълбо от храсти. Това беше конят на Малкия Елен.

Насочихме конете си към него и какво да видим: беше изтръгнат из корен огромен чинар; при падането му неговите жилави корени бяха повдигнали със страшна сила цялата земна маса, в която бяха вкопани. Под тази огромна маса от корени и пръст беше зейнала дълбока дупка, която водеше надолу подобно на пещера. И вътре в нея седяха русият Йозеф и младият апач, където се бяха скрили от дъжда зад гъстия навес, образуван от корените. Като ни видяха, по лицата им се изписа доволна усмивка. Майката слезе бързо в ямата, за да притисне сина до сърцето си. Апачът изскочи навън и попита:

— Сега вярват ли моите бели братя, че познавам признаците на „много гладния вятър“?

— Вярваме — отвърнах аз. — Как се спасихте?

— Малкият Елен беше скрил коня си навътре в храсталаците. Доведе го и го възседна заедно със синеокия бледолик, за да избяга от вятъра. Когато вятърът насити глада си, Ишарсютуха насочи коня си

насам и намери това, което беше търсил заедно с младия бледолик от три дни.

— Значи си се срещал тайно с Йозеф?

— Да. Той е син на мъжа с торбичките, който е бил убит тук. Ела и виж къде Горящата Лула е бил заровил златните зърна!

Той ни отведе от другата страна на изтръгнатата земна маса. На това място, недалече от дънера, земята се беше пропукала и ние съзряхме две кожени чувалчета, станали от влагата бяло-сиви, които се оказаха напълнени със златен прах и златни зърна. Йозеф знаеше вече всичко. Когато и майка му научи онова, което бях вече отгатнал, а именно за убийството на първия си мъж, краката й се подкосиха от скръб. Наистина, че неочакваното намиране на скъпоценния метал беше известна утеха, но й беше почти невъзможно да повярва, че той е нейна собственост. На въпросите й индианецът разказа следното:

— Ревящият Бизон беше мой баща. Той тръгнал на път с Горящата Лула, неговия брат, за да посети великия баща на бледоликите[1] и да му съобщи желанията на апачът. Двамата вождове се отправили на конете си към изток. Разбрали, че трима бледолики убили друг бял, защото бил намерил злато. Двама от убийците били Злият Поглед и Крадливата Ръка; третият не им бил познат. Те наказали убийството, като ликвидирали Злия Поглед и третия бледолик. Крадливата Ръка застрелял баща ми и избягал. Горящата Лула го преследвал, след като закопал златото и взел при себе си на коня трупа на Ревящия Бизон, но не могъл да го настигне. Горящата Лула погребал брат си на едно място, което ще намеря след два дена, а после продължил сам за Вашингтон. Трябваше да бъде отмъстено за брат му; аз трябваше да отмъстя за него, понеже съм негов син. Но оттогава изминало дълго време, защото съм бил малък. После обаче тръгнах на път, за да взема скалпа на убиеца, защото едва след това ще стана воин и ще имам право да нося пушка. Убиецът живееше в къщата на убития; беше направил жената на убития своя жена. По този начин къщата станала негова собственост и той можел да търси съкровището.

Когато жената чу тези разкрития, нададе ужасен вик и падна в безсъзнание. Нейният втори мъж беше убил първия!

— А сега ще видите Крадливата Ръка — каза апачът. — Последвайте ме!

Йозеф остана при майка си, която беше в несвяст. Солтърз и аз последвахме индианеца до големия чинар. Там на земята лежеше Ролинз, затиснат от един голям клон на дървото, който имаше поне около три стъпки в диаметър; клонът беше паднал върху него и беше смазал целите му крака.

— Ето го — каза апачът, — исках да му взема скалпа, но Великият Дух го е осъдил. Аз взимам скалповете на онези мъже, които са победени от мене. Но този тук е поразен от гнева на справедливия Маниту и то на същото място, където е извършил убийството. Разбра ли изцяло писмото, което ти дадох да прочетеш?

— Разбрах го изцяло — отвърнах аз.

— Горящата Лула не може да пише. Той разказа всичко на Инчучуна, великия вожд, и той направи писмото. Ти си брат на този прочут воин и затова ще ти подаря това писмо. Я виж, този нещастник отваря очи. Може би ще можеш все още да поговориш с него. Но аз ще се махна оттук; не мога да слушам неговото хленчене. Червенокожият мъж също има сърце, както и бледоликият човек.

Той се върна при Йозеф и майка му. На нас обаче ни предстоеше да прекараме още един много неприятен четвърт час-минутите, които убиецът имаше още да живее. Съзнанието му се възвърна; той почувствува, че смъртта му наближава и призна всичко. Наистина липсваше му сила за един свързан отговор, но все пак можа да отговори на въпросите ни с „да“ и „не“. Така научихме онова, което всъщност и сами можехме да отгадаем.

Забелязал, че Горящата Лула не носел вече със себе си златните зърна, докато го преследвал; следователно ги бил закопал някъде. Успял да заблуди индианеца и да се върне на мястото на нападението. Там изкопал с голяма мъка яма за труповете, за да остане в тайна убийството. След няколко дни успял да застреля и брата на убития, за да може да се присламчи към жената в ролята си на неин закрилник. После можел вече съвсем спокойно да търси златото. Уредил всичко, само не му се удало най-важното — да намери златните зърна. Жаждата за злато и терзанията на съвестта му го довели почти до лудост. Не можел да търпи никакви непознати хора, за да не би случайно някой да открие нещо. Затова Уил и аз бяхме посрещнати така враждебно, затова е бил прогонен и Малкият Елен, който се преторил на окуцял, за да може под този предлог да остане при него.

Сега убиецът умираше на мястото, където се намираха костите на заровените от него хора, а в последния си час му бе писано да научи от нас, че търсеното от него толкова дълго време злато е намерено и ще бъде собственост на момчето, което той толкова много мразеше. Това беше съдът на Божията справедливост.

Скоро той издъхна, без да издаде никакъв стон.

Разказахме случилото се на жена му. Тя не искаше да го види и имаше право. Ние двамата изкопахме гроба му и прочетохме молитва.

Не след дълго Малкият Елен се накани да си тръгва. Не можахме да го склоним да остане. А когато изстрадалата жена му предложи част от златото, той каза гордо:

— Задръж твоя златен прах! Апачът знае къде има злато в големи количества, но не казва никому и го презира. Великият Дух е създал човека не за да бъде богат, а за да бъде добър. Нека отсега нататък те дари с толкова щастие, колкото страдания си понесла досега!

Той се метна на коня си и го подкара.

На следното утро и ние напуснахме местността, като взехме с нас Йозеф и майка му. Старата кранта мъкнеше златото и останалата мизерна собственост на майката и сина, конят на Уил носеше жената, а моят мустанг — момчето; Уил и аз вървяхме край тях. Разделихме се в първото населено място, където майката и синът можеха да намерят по удобно средство за пътуване, сбогувахме се с тях и ги оставихме сами със страшната истина, но и със средствата за по-добър живот, които им бе донесъл смерчът.

---

[1] Великия баща на бледоликите — президентът на САЩ. Б. пр. ↑

СИНОВЕТЕ НА УПСАРОКА

1.
ЕДНА ИНДИАНСКА МАЙКА

След като бяхме гостували известно време на нашите приятели, шошоните, техният вожд ни изпрати до мястото, където Гусбери Крийк се вливаше в Бигхорн Ривър. Тук шошоните трябваше да се върнат, защото по онова време отвъд Бигхорн Ривър започваше територията на упсароките, индианците врани, които бяха смъртни врагове на шошоните. След като се разделихме с тях, ние продължихме пътя си в източна посока между Но Ууд Крийк и Но Уотър Крийк, защото целта ни беше да стигнем до Паудър Ривър и до Блек Хилс, като минем през Бигхорн Маунтенз.

Бяхме всичко на всичко четирима души: Винету, веселият Дик Хамердул, неговият мълчалив приятел Пит Холбърз и аз.

Тежкият терен правеше пътя ни твърде неприятен. Но по-големи затруднения представляваха за нас индианците, които можеха да се превърнат при дадени обстоятелства и в сериозна опасност. Северно от посоката, в която яздехме, се простираха ловните полета на враждебно настроените към нас упсароки, а сиуоглала се бяха придвижили чак до разположената южно от нас планина Ретълснейк Рейндж; те бяха наши стари противници, които хранеха към нас непримирима омраза, въпреки че никога не им бяхме давали някакъв непосредствен повод за това. И така ние се намирахме между две племена, с които трябваше да избягваме по възможност всяка среща. Опасността в нашето положение се увеличаваше и от факта, че двете племена враждуваха помежду си жестоко и непрекъснато. Тъкмо това придвижване на сиуоглала до планините Ретълснейк ни предупреждаваше да бъдем безкрайно внимателни, защото те бяха предприели този поход най-вероятно с враждебни намерения към упсароките. Ако нападението им последваше, докато се намирахме още в този район, лесно можехме да попаднем между чукай наковалнята и да бъдем „очукани“.

Още не се бяхме отдалечили твърде много от Бигхорн Ривър, когато видяхме поток, който се вливаше в тази река. Тръгнахме срещу

течението му и се озовахме на едно място, където тревата беше изпогазена в диаметър от около петдесет метра.

— Това пък какво е? — попита Дик Хамердул. — Струва ми се, че някой е лагер увал тук. Не си ли на това мнение, Пит Холбърз, старий Куне?

— Щом ти мислиш, че някой е лагерувал тука, то аз нямам нищо против, скъпи Дик.

— Да, така мисля и ще трябва да слезем от конете, за да поразгледаме тези следи. Може би ще ни се удаде да разберем какви хора са били тук.

Винету и аз скочихме на земята, за да огледаме мястото. Дик и Пит ни помагаха. Дълго време усилията ни бяха напразни, докато Винету с едно високо „уф“ ни даде да разберем, че е открил нещо. Приближихме се до него. Той ни посочи на земята малка, едва забележима капка синя боя. Но тази невзрачна капчица говореше ясно на него и на мене, кой е бил на това място.

— Хмм, синя боя — промърмори Дик Хамердул. — Значи тук са седели индианци, които са се мазали с бои, употребявани при боен поход. Но само тази боя е недостатъчна, за да разберем от кое племе са били те.

— Не е ли достатъчна? — попитах аз. — Има тъмни, средни и светли бойни цветове. Към тъмните спадат черно и синьо, към средните — зелено и червено, а към светлите — бяло и синьо. И така, ние знаем вече, че тук са лагерували воини от племето упсароки.

— Уел[1]! Така е. Трябва да съм глупава личност, щом това не ми дойде наум. Не мислиш ли и ти така, Пит Холбърз, старий Куне?

— Всеки човек познава себе си най-добре и ако мислиш, че си глупав, то и през ума не ми минава, да ти противореча, скъпи Дик — отвърна дългият Пит.

— Охо! Нямах това предвид! Нямам по-малко пипе в главата си, отколкото ти. Запомни това! Но човек не може да бъде всезнаещ, нали, мистър Четърхенд?

Аз се обадих: — Наистина не може да бъде всезнаещ, но в този случай не е трудно да се стигне до правилното заключение, а животът в Дивия Запад често може да зависи от едно правилно заключение.

— Признавам, така е! Но засега не знаем нищо друго, освен към кое племе принадлежат червенокожите.

— Така ли смяташ, старий Хамердул?

Дик поклати глава и погледна въпросително Винету. Винету не обичаше дългите разговори и ме остави да продължа: — Първо, имаме си работа не с неколцина разузнавачи, а с по-голяма група индианци, чийто брой е около двеста души, както се вижда от тези следи. Конете им са били сигурно някъде наблизо. Не се забелязват следи от конските копита наоколо, защото тревата междувременно се е изправила. Но понеже тук, където са лагерували индианците, тя е все още изпотъпкана, смятам, че упсароките са били на това място не последната нощ, а по-предишната нощ. Тъй като ловните им полета са на север, то те са дошли от тази посока и са се отправили на юг, за да нападнат разбира се сиу-оглаласите. Оттук са тръгнали вчера рано сутринта. Следователно няма защо да се боим от тях. Но затова пък трябва да се пазим от сиусите.

— Защо пък трябва да се пазим от сиусите? — попита Дебелият.

— И това ми издаде мястото, където са лагерували червенокожите. Никъде не се виждат следи от пепел; следователно упсароките не са палили огън. Страхували са се от възможността да бъдат забелязани от сиусите. За съществуването на такава възможност са знаели от собствените си разузнавачи, които се изпращат преди започването на всеки военен поход. От Ретълснейк Маунтенз до упсароките водят два пътя: единият минава покрай реката, а другият близо край планините. Тук, покрай реката, местността е по-открита и по-о пасна, а другият път е по-тежък, но по-сигурен. Убеден съм, че сиусите ще изберат втория път, ако изобщо тръгнат на север. Упсароките не са избрали добре пътя си — много е вероятно, когато стигнат до Ретълснейк Маунтенз, да не заварят там сиусите, защото те ще минат покрай планините на север, за да нападнат беззащитните села на упсароките. Трябва да сме извънредно внимателни до Бигхорн Маунтенз. Всичко това успях да разбера от мястото, където са лагерували индианците. Е, все още ли не знаем нищо?

— Хм м, хмм… наистина има разлика между моите очи и…

Сега той беше прекъснат от Винету, който се беше отдалечил по течението на потока и в този момент се бе завърнал:

— Не е достатъчно само да гледаш, а трябва и да мислиш. Моят брат Четърхенд има право. Намерих мястото, където са стояли конете — били са около двеста. Ако оглаласите са умни, ще минат край

планините. Нека побързаме да стигнем до планините преди да се е стъмнило.

Отново се метнахме на конете и потеглихме, но вече значително по-бързо от преди. Всичко това стана преди обед и ние яздихме почти до свечеряване, когато се натъкнахме на следи от два коня; те водеха от север на юг. Местността наоколо бе осеяна с храсталаци, които не затрудняваха придвижването ни, но не ни позволяваха да огледаме добре околността. Следата беше ясна и не по-стара от 4–5 часа. Нищо друго не можахме да разберем от нея. Нямахме основание да се занимаваме повече с тази диря и се отказахме да я проследим. Тъкмо се канехме да продължим пътя си, когато измежду два храста внезапно изскочи една индианка на кон. Щом ни видя, тя се изплаши, обърна коня си и изчезна. Какво ли можеше да търси сама жена тук? Решихме да узнаем на всяка цена и Винету се понесе веднага след нея. Останалите зачакахме спокойно, защото беше съвсем невъзможно жената да се изплъзне от Винету, вожда на апачите. Само след две минути той се появи, като водеше нейния кон за юздата. Като се доближи до нас, той ме подкани с поглед да я разпитам. Индианката не беше преминала отдавна тридесетте години. Седеше гордо и изправено в седлото си като мъж. Беше облечена спретнато и по лицето й сега не можеше да се открие и следа от страх. Положително беше сама, защото иначе Винету щеше да се държи съвсем иначе. Затова я попитах:

— Какво е накарало моята червенокожа сестра да се отдалечи толкова от своя лагер без никаква закрила? Как е нейното име?

В очите й светна гордост, когато ми отговори:

— Защо моят бял брат говори за закрила? Не може ли да има и жена, която да не се страхува? Виждам трима бледолики и само един червенокож мъж. В погледите ви обаче живее честността и вие не приличате на другите бледолики, които имат на езика си добри думи, но носят в сърцето си омраза и измама; ще ви се доверя. Аз съм Уйноринча Ота, жената на Уамдушка Сапа, Черната Змия, вожда на упсароките.

Уйноринча Ота означава „много жени“ и това ме накара да си направя заключението, че мъжът й я уважава извънредно много. Попитах я:

— Изглежда, че мъжът ти те обича много и затова си тръгнала след него, нали?

Тя се сепна, замисли се за малко и отвърна:

— Защо бледоликият мисли, че мъжът ми не е в своя вигвам и че съм тръгнала след него?

— Защото знам, че е потеглил с воините си, за да нападне сиу-оглала. Минал е отвъд реката, нагоре по течението й. Ако моята червенокожа сестра иска да отиде при него, трябва да знае, че сега язди по погрешен път.

— Истина ли е това?

— Да. Ако продължиш в тази посока, ще се натъкнеш на оглаласите.

Сега изразът на учудване по лицето й се замени от уплаха.

— Нима сиусите са напуснали Ретълснейк Маунтенз? И идват насам?

— Така предполагам.

— Познаваш ли ги? Да не си техен приятел?

— Ние сме приятели на всички червенокожи и белокожи хора. Но сиусите ни мразят. Ще ти кажа нашите имена, за да ни имаш доверие. Този червенокож воин до тебе е Винету, великият вожд на апачите, а аз съм…

— … Олд Четърхенд? — ме прекъсна тя, — където е Винету, там е и Олд Четърхенд. Кажи, ти ли си този бледолик?

— Да.

— Уф! Вие сте врагове на племето ми! Но не ме е страх от вас, защото Винету и Олд Четърхенд са твърде горди, за да сторят зло на една жена.

— Грешиш. Не сме врагове на упсароките. Желаем да живеем в мир с всички хора, а също така и с твоето племе.

— Но преди няколко луни нашите воини ви преследваха чак до Змийската река, за да ви убият.

— Това е вярно. И все пак нищо лошо не им бяхме сторили. Просто се бяха заблудили. Дано ти имаш по-голямо доверие в нас.

Погледът й неспокойно оглеждаше двойната следа пред нея. Известно време тя стоя в нерешителност, но после каза твърдо:

— Добре. Ще ви се доверя, защото мъката ми е голяма. Сама съм и не знам как бих могла да спася децата си. Синовете ми са в опасност.

— Значи ти не си тръгнала след вожда, а след твоите момчета. И те са в опасност?.

— И то в н ай-голям ата, ако е вярно, че сиу-оглаласите ще минат оттук. Уф! Уф! Моята уста не биваше да споменава тайната на този боен поход, но въпреки това трябва да говоря, ако искам да спася синовете си. Воините на упсароките научиха, че враговете ни се приближават, за да ни нападнат. Уамдушка Сапа изпрати разузнавачи и след завръщането им потегли с два пъти по сто мъже, за да изпревари сиусите. Чух от него, че ще тръгне по пътя, на който се намирам сега.

— Тогава той е променил плана си по време на ездата по някакви съображения. Да не би синовете ти да са тръгнали тайно след баща си?

— Моят прочут бял брат позна.

— На колко години са? Имат ли вече бойни имена?

— Те са едва на 14 и 15 зими, но сърцата им са смели, а душите им копнеят да бъдат приети между воините още отсега. Затова са тръгнали един ден тайно след вожда. Когато се събудих на сутринта, вече ги нямаше. И конете им липсваха. Открих следите им и разбрах намеренията им!

— Защо не изпрати мъже по следата, а си тръгнала сама?

— Защото вождът притежава гнева и неумолимостта на сивата мечка. Никой от нашите воини не би могъл да ги спаси от гнева му, когато научи за своеволието им. Само аз мога да ги спася. Ето защо взех парче месо и скочих на коня си. Непрекъснато съм молила Великия Маниту да настигна синовете си още днес. Сега срещнах Винету и Олд Четърхенд, за да науча, че синовете ми не препускат след баща си, а отиват тъкмо в ръцете на враговете ни. Но може би ще успея да ги предупредя.

След тези думи тя препусна, подгонена от страха си. Разменихме с Винету по един поглед и това бе достатъчно, за да се разберем. Последвахме индианката. След като изравних коня си с нейния, аз й казах:

— Ако предположението ми излезе вярно и синовете ти се срещнат със сиу-оглаласите, ти сама няма да можеш да ги спасиш. Затова се върни в къщи. Ние ще продължим по следата и ще им помогнем.

— Уф! — отвърна тя, — нима искаш от една майка да не направи нищо за спасяването на децата си? Нима Олд Четърхенд не е виждал досега майка, която да обича децата си?

— Добре! Няма да искам от тебе да се върнеш, но те моля да ни оставиш да действаме вместо тебе. Ти няма да можеш да им помогнеш, а само ще ускориш гибелта им.

— Но ако попаднете в ръцете на оглаласите, ще ви убият на кола на мъчението.

— Много често им се е искало да сторят това, но все не са успявали.

— Въпреки това рискувате живота си за две момчета от едно племе, чиито воини искаха да ви убият! Нека моите братя ме оставят и продължат пътя си.

— Няма да те оставим. Децата ти се намират в опасност, а и ти си заплашена от смърт. Ще те придружим.

— Мислиш ли, че все още можем да спасим синовете ми?

— Да. Още не е сигурно, че ще попаднат в ръцете на сиусите. А дори и да стане това, надявам се, че ще ги освободим.

Докато говорех с индианката, Винету бе застанал начело на групата. Хамердул и Холбърз яздеха зад нас. Чух, как Дебелият каза на Дългия:

— Кой би помислил такова нещо? Отначало се мъчим всячески да избегнем сиусите а сега им отива ме право в устата. Какво ще кажеш за това, Пит Холбърз, старий Куне?

— В такъв случай не се казва нищо, ами се язди с другите.

— Дали се язди с другите или не, е все едно, важното е да не се отделяме от тях. Но я чакай, какво му стана на Винету?

Винету, който яздеше пред всички, спря в този момент внезапно коня си и ни даде знак да сторим същото. После скочи на земята. Последвах примера му и се приближих към него.

Намирахме се на края на обрасла с храсталаци площ, след която започваше неголяма открита прерия. Тя беше широка почти половин английска миля и в противоположния си край граничеше с гора. В началото на гората забелязахме голяма група конници, които тъкмо слизаха от конете си, за да лагеруват на това място. И наистина те правеха това навреме, защото слънцето бе слязло вече твърде ниско над хоризонта и скоро щеше да изчезне съвсем. Видяхме, че нашите предположения се бяха сбъднали. Това бяха сиу-оглаласите. Индианката, Холбърз и Хамердул слязоха също от конете си. Хамердул каза по своя комичен и самонадеян начин:

— Ето ги къде са! Положително има двеста души. Ще ги изплашим, щом почнем да се спъваме в тях. Ще се нахвърлим върху тях, нали, мистър Четърхенд?

— Естествено — отвърнах аз, — нали трябва да измъкнем от тях двете момчета.

Индианката попита бързо:

— Мисли ли моят бял брат, че оглаласите са заловили синовете ми?

— Положително. Те се намират точно на следите от двете ти деца и никога не биха лагерували така спокойно тъкмо на тези следи, ако не бяха заловили онези, които са ги оставили. Оглаласите се чувстват съвсем сигурни и през ум не им минава, че и някой друг би могъл да се движи по тези следи.

— Мисли ли Олд Четърхенд, че ще успеем да освободим пленниците?

— Надявам се! Имай само търпение! Не можем да мръднем оттук преди да се е стъмнило.

Завързахме конете и седнахме на земята. Жената просто не можеше да седи на едно място; местеше се ту насам, ту натам. Това беше съвсем обяснимо. Но ако и по-късно, в решителните мигове, не съумееше да се владее по-добре, то ние не трябваше да я изпускаме из очи. А Хамердул се радваше на очакваното приключение. Потри доволно ръце и каза:

— Надявам се мистър Четърхенд, че този път не сте решили, както обикновено, да предприемете сам изпълнението на този номер. И аз искам да съм с вас. Омръзна ми да бъда зрител.

— По какъв начин ще успеем да ги освободим, зависи единствено от положението, в което се намират пленниците — отвърнах аз.

— Положението съвсем не ме засяга. Дали има или няма положение ми е все едно, достатъчно е само то да е благоприятно. Важното е да освободим двамата млади упсароки. Не си ли на това мнение, Пит Холбърз, старий Куне?

— Хмм, ако ти мислиш така, драги Дик, то аз нямам нищо против — отвърна дългият Пит.

Винету лежеше в тревата и слушаше мълчаливо разговора ни. Неговото мъжествено красиво, бронзово лице оставаше безизразно.

Такъв си беше неговият характер — никога не губеше време в напразни думи, когато всичко зависеше само от бързи и енергични действия. В решителния момент един негов жест имаше много по-голяма стойност и значение, отколкото хиляди думи, изречени от други преди това.

Времето минаваше. Стъмни се. Настана непрогледна нощ. Небето се бе покрило с облаци и само тук-таме проблясваше някоя звезда, за да се скрие в следния миг отново. И ето че дойде време да тръгваме. Яхнахме конете и прекосихме прерията, но не по права линия в посока към сиусите, а напротив — доближихме се до гората колкото се може по-далеч от техния лагер, за да не могат да ни чуят, а още по-малко да ни видят. А те се чувстваха съвсем сигурни — за това свидетелстваха и буйните огньове, които бяха запалили. Отново вързахме конете си и аз казах на Хамердул и Холбърз:

— Сега отивам с Винету на разузнаване. Ще оставим тук пушките си, а вие няма да напускате това място в никакъв случай! Ще ни чакате тук!

— А аз няма ли да дойда! — попита Дик недоволно.

— Сега ще си излишен. После ще има вероятно много работа. Преди всичко двамата ще трябва да внимавате, да не би жената да тръгне подир нас. Това би било най-глупавото, което може да се случи.

Запромъквахме се покрай гората и се приближихме до лагера на оглаласите дотолкова, че можехме да различим ясно най-близко до нас насядалите фигури. Сега вече трябваше да се прокрадваме между дърветата. Така успяхме да се приближим незабелязано до индианците. Откъм другата страна бе невъзможно да сторим това, защото там червенокожите бяха оставили конете си в полукръг, а тези животни обикновено издават чрез пръхтене приближаването на всеки бял. Горяха няколко огъня и ние можехме да разгледаме добре почти всички лица. Бяхме любопитни да узнаем кой е предводителят на тези индианци, защото познавахме всички изтъкнати вождове и воини на сиусите. Но тук имаше само млади воини и изключение правеше само един единствен индианец, който бе доста възрастен и имаше право да участва в съвещанията на племето, защото го считаха за умен. Но той не беше вожд. Името му беше Танчан Хонска, Дългото Тяло. Той седеше край един от огньовете заедно с един друг мъж, който привлече силно вниманието ни, защото беше бял. Имаше широкоплещеста

набита фигура и врат на бик. Грубо изсечените черти на широкото му лице издаваха лукавост и безскрупулност. Нямахме представа кой е той, тъй като никога не бяхме го виждали. До него на земята лежеше торба от сива вълча кожа със завързан отвор, откъдето стърчаха няколко пръчки с дебелината на пръст. Торбата се размърдваше отвреме навреме — изглежда, че вътре се намираше някакво живо същество. От другата страна на огъня лежаха двамата млади упсароки, които търсехме. Бяха вързани така здраво, че едва ли можеха да си помръднат и малкото пръстче. Сиусите ядяха. Бяха застреляли един бизон и сега се хранеха с леко припеченото му месо.

Фактът, че Дългото тяло и белият седяха сами до един от огньовете ни накара да предположим, че двамата бяха предводителите на индианците. Но по какъв начин този непознат бледолик се бе наел с ролята на водач на индианците към Бигхорн Ривър? Дали кроеше някакво отмъщение към упсароките? Дали оглаласите са били придумани от него с някакви обещания, за да му помогнат при изпълнението на плановете му? Ето какви въпроси се въртяха в главата ми. Сигурно и Винету се питаше същото. Припълзяхме към този огън, доколкото ни позволяваше теренът, с надежда да чуем нещо от техния разговор. Скрихме се зад един храст мечо грозде, откъдето можехме да наблюдаваме целия лагер. Предположих, че двамата предводители още не бяха разпитали подробно пленниците, защото едва ли по време на ездата са имали благоприятна възможност за това. Правилността на това предположение бе доказана твърде скоро. Щом белият привърши яденето, изтри ножа в ръкава си и се обърна към Танчан Хонска:

— Вече е време да се позанимаем с изчадията на упсароките. Има ли моят брат нещо против това?

Сиусът изръмжа нещо, което очевидно трябваше да означава „не“, защото белият нареди на един от индианците да разхлаби ремъците на двамата упсароки. После ги изправиха в седнало положение. Белият заговори:

— И така, вие сте синовете на кучето, което се нарича Уамдушка Сапа. Само това успях да науча за вас. Познавате ли ме?

— Да, отвърна по-голямото момче, като го погледна смело в очите. Ти си Фолдър, предишният агент на червенокожите мъже. Но ти ги излъга и затова беше наказан от Белия Баща в Уошингтън. После ти стана конекрадец и убиец. Нашият баща, прославеният вожд на

упсароките, успя да те залови, когато му беше откраднал пет коня. Това се наказва със смърт. Но понеже Уйноринча Ота, нашата майка, се застъпи за тебе от съжаление, баща ми заповяда да те бият и да те изгонят от селото ни.

Сега вече ни стана ясно, кой беше този бял. Твърде много бяхме слушали за небезизвестния индиански агент Фолдър, който така беше лъгал и грабил индианците, че най-сетне властите се видяха принудени да се намесят. Фолдър беше уволнен и изпратен за няколко години в затвора. И така този подлец се намираше сега пред очите ни. Несъмнено беше, че той бе придумал оглаласите да предприемат този поход срещу упсароките, за да си отмъсти преди всичко за получените някога удари. Той се захили срещу момчетата и каза подигравателно:

— Какви малки кучета сте още, а колко силно можете вече да лаете! Но аз ще ви затворя муцуните. Да, баща ви заповяда да бъда позорно бит. Но още тогава дадох клетва, която бе чута и от небето и от ада. Заклех се да си отмъстя за всеки удар и за всяка капка кръв. Но дяволът ми е свидетел, че никога не съм се надявал да започна отмъщението си така щастливо, да хвана веднага двама упсароки, и то синовете на вожда. Това е голямо щастие и аз ще се покажа достоен за него. Какво търсите в тези местности, плъхове такива? Защо сте се отдалечили толкова много от вашия лагер?

— Все още нямаме имена: Затова се отправихме на път. Да можем двамата в самота да постим и да попитаме Великия Дух, какви трябва да бъдат нашите амулети.

Това беше най-умният отговор, който момчето можеше да измисли. Въпреки младостта си синът на вожда беше умно момче. Той не издаде с нищо, че баща му беше тръгнал на боен поход срещу сиусите. Фолдър имаше непредпазливостта да му повярва напълно. Той се захили:

— Няма нужда да питате Великия Дух; вече знам, какви ще бъдат амулетите ви. Ще ви ги покажа.

Той развърза ремъка на торбата до него и измъкна бавно една от пръчките. За мое учудване видях, че около нея се беше увила една голяма гърмяща змия. Той вдигна нагоре пръчката със змията, чийто език гневно се стрелкаше насам-натам и се засмя отново:

— Това ще бъдат вашите амулети; намират се във вълчата кожа. Когато минавахме през Ретълснейк Маунтенз, се озовахме на едно

място, където изглежда тези зверове имаха митинг; бяха се събрали страшно много на едно място. Понеже баща ви се казва Черната Змия, на мене ми хрумна неочаквано прекрасна идея как да изпълня отмъщението си. Налових половин дузина от тези животинки и ги взех със себе си, за да изпратя Черната Змия, жена му и децата му във Вечните ловни полета с помощта на змийска отрова. Това е великолепна идея, каквато не е имал никой уестмън досега. Затова се радвам, че бяхте толкова любезни да дойдете при мен още днес. Ще завържа младите упсарокски змии заедно с тези гърмящи змии и очите ми ще се наслаждават на смъртоносните ухапвания. Това ще стане утре рано сутринта, а може би предпочитате сега веднага, а?

Той стана и приближи пръчката със змията толкова близо до момчето, че смъртоносното ухапване можеше да последва всяка секунда.

— Стой! Недей! Недей! Заклевам те в името на Великия Дух! Остави ги живи, убий по-добре мен!

Една индианка изскочи от храстите и се хвърли към огъня. Беше Уйноринча Ота. Тревогата за съдбата на нейните деца беше надделяла. Явно бе, че Хамердул и Холбърз не са могли да я задържат. Без да ни забележи, тя също бе станала свидетелка на заплахите на Фолдър. Сега беше коленичила при синовете си, галеше ги и се молеше:

— Пусни ги, развържи ги! Мен вържи със змиите! Нека аз умра вместо тях.

Можете да си представите какъв бе резултатът от внезапното появяване на жената. Сиусите наскачаха и се приближиха. Фолдър, който познаваше индианката добре, извика радостно учуден:

— По дяволите! Това е жената на вожда на упсароките. Казвай веднага, как попадна тук!

— Последвах синовете си, които бяха тръгнали без разрешението ми.

— Придружава ли те някой?

— Сама съм.

— Знае ли мъжът ти къде си?

— Не.

— Къде е конят ти?

— Оставих го сред прерията, щом забелязах огъня и се промъкнах насам.

— Ама че дяволска история. Това може да ни развали целия хубав план. Първо изчезват синовете, а после и жената. Естествено, че Черната Змия ще ги търси. Ако някой съгледвач ни открие преждевременно, всичко отива по дяволите. Трябва да бъдем тройно по-предпазливи. Вържете я!

— Да, вържете ме, но освободете децата ми!

— Жено, да не си полудяла? Идваш тъкмо навреме. Имам шест змии — за всекиго по две. Искам да се наслаждавам на радостта ти при гледката, как твоите хлапета ще се гърчат заедно с гърмящите змии. И така, вържете я! След това ще продължа да я разпитвам.

Той постави пръчката със змията отново в торбата.

— Моят бял брат ще ми разреши да изпратя съгледвачи — обади се Танчан Хонска.

— Защо? В каква посока?

— Жената може да ни е излъгала, като каза, че е сама. Трябва да претърсим гората и околността на лагера.

— Да, наистина че трябва да сторим това. Би било много глупаво, ако се наложи да се махаме веднага оттук, защото наблизо има едно място, което е най-удобното за изпълнение на моите намерения. Знам къде се намира една широка и дълбока яма, която служи на ловците като временен склад за кожи. Участвах в издълбаването й. Смятам там да оставя тримата червенокожи със змиите. И така — търсете!

За мене и за Винету беше вече крайно време да се отдалечим. Най-напред се отправихме навътре в гората, а след като изминахме известно разстояние, се затичахме към мястото, където Холбърз и Хамердул ни очакваха. Двамата ни посрещнаха силно смутени, защото мислеха, че ще получат укори от нас.

— Не сме виновни — започна да ни уверява Дебелият. — Жената нито ни попита, нито изобщо каза нещо. Просто изведнъж скочи и изчезна. Не я ли видяхте? Сигурно ви е последвала.

— Видяхме я. Плениха я. Мятайте се на конете! Трябва да изчезваме.

С нас взехме и коня на индианката. Сиусите знаеха от нея, че го е оставила сред прерията. Оттам конят можеше лесно да отиде нанякъде и изчезването му не би им дало основание за безпокойство. След около половин миля спряхме отново, защото бяхме сигурни, че сиусите не

ще търсят на такова разстояние. След като се бяхме разположили удобно, попитах апача:

— Кога ще отидем пак?

— В полунощ — отвърна той.

— И аз мисля така. Трябва да почакаме, докато заспят всички.

Винету помълча малко и после каза с въздишка:

— Уф! И този бледолик е… християнин! Всеки индианец е по-добър човек от него. Нека моят бял брат не ми отговаря. Не искам да приказваме повече за това!

Колко прав беше Винету!…

Разказах накратко на Хамердул и Холбърз какво бяхме подслушали. Щом свърших, Дик каза:

— Ето ти на, пак същото — жените винаги развалят нещата! Ама аз и затова не съм се оженил и никога няма да направя тази грешка. Какво ще кажеш по този въпрос, Пит, старий Куне?

— Това си е твоя работа — отвърна, както винаги, кратко той и се разсмя.

— Дали си е моя или не, е все едно. Важното е, че никога няма да се оженя! Какво спечели тя сега от цялата работа? Спаси ли децата си? Да те вържат заедно с гърмящи змии! Втриса ме! Но няма да го допуснем, ако ще да ни струва и живота. И тъй, мистър Четърхенд, по какъв начин ще ги освободим?

— Ще измислим нещо, когато отидем там — отвърнах аз. — А сега да спим, защото през нощта едва ли ще имаме спокойствие.

---

[1] Уел — (англ.) добре, вярно, така да бъде. Б. пр. ↑

2.
В ЯМАТА ЗА КОЖИ

Опитахме се да поспим, но не можахме и щом настъпи полунощ, отново се отправихме към лагера на сиусите. Пълзяхме с най-голямата възможна предпазливост, но за наша изненада скоро разбрахме, че всичко е било напразно, защото… там нямаше никой. Къде ли бяха отишли индианците? Там където бяха горели огньовете, по земята се търкаляха обгорени клони. Запалихме отново два от тях, за да ги използваме като факли и да потърсим оставените от сиусите следи. Скоро разбрахме, че те бяха продължили бойния си поход през прерията.

— Уф! — каза Винету, — жената в страха си сигурно е издала, че се намираме наблизо. Заплашила е сиусите с нас и е казала, че ще освободим децата й. И те са тръгнали веднага, за да не се осуети нападението им над упсароките. Да ги последваме бързо. Няма значение, че не можем да виждаме следата, защото знаем посоката. Щом се съмне, отново ще намерим дирите им.

Нямах нищо против. Качихме се на конете си, за да препуснем бързо по пътя, по който бяхме дошли. Пътят не ни създаваше особени трудности, въпреки че беше тъмно, тъй като ни беше познат.

Можехме да яздим по-бързо от сиусите, защото местността им беше чужда. И понеже бяха тръгнали вероятно малко преди нас, ние се надявахме, че ще ги настигнем скоро. Не след дълго се озовахме на мястото, където бяхме срещнали индианката. Оттук нататък местността ставаше непозната и за нас. Но след два часа небето започна да просветлява и ние можехме да препуснем в галоп. Малко след това вече беше възможно да потърсим и следата. Хамердул и Холбърз продължиха направо, аз завих малко надясно, а Винету — наляво. Не можех да открия нищо, но като се присъединих към останалите, разбрах, че Винету бе намерил следите им. Тръгнахме по тях най-предпазливо, защото бяха оставени най-много преди четвърт час. Местността бе планинска. След като прекосихме една гора,

излязохме на сравнително равно място, което бе съвсем открито пред нас, а в дясно бе осеяно с храсталаци. Тук пред нас забелязахме сиусите, които, яздейки един след друг, се приближаваха към стръмнина, обрасла с единични дървета с широки корони. По тази стръмнина минаваше нещо като естествена просека — тясна ивица, по която не растяха дървета. Сиусите се насочиха към нея. Докато брояхме воините, забелязахме две неща — първото, което беше добре дошло за нас беше, че двамата предводители яздеха сами, а второто, което ни изненада неприятно, беше, че жената и синовете й липсваха.

— Сиусите не са ги взели със себе си, а са ги хвърлили в склада за кожи заедно със змиите. Трябва веднага да се връщаме! — извиках аз. — Но тъй като не знам къде се намира тази яма, ще попитаме Фолдър. Ще го пленим заедно с Танчан Хонска. Трябва да ги изпреварим горе на височината. В галоп надясно зад храстите, за да не ни забележат!

Винету се понесе на коня си преди да бях довършил изречението си и ние го последвахме. Когато достигнахме подножието на хълма, се убедихме, че сиусите яздеха все още през откритата равнина. Скочихме от конете, оставихме ги заедно с пушките на Хамердул и Холбърз да ги пазят и се заизкачвахме бързо. Преодоляхме приблизително половината височина и завихме наляво, малко косо към просеката. Когато я достигнахме, видяхме, че индианците минават тъкмо през нея. Скрихме се зад една скала, висока колкото човешки ръст. След малко видяхме да се задават и двамата предводители. Винету прошепна:

— Ти бледоликия, аз индианеца!

Щом отминаха малко, ние изскочихме безшумно и с едно засилване се намерихме зад тях на конете им. Хващайки ги с едната ръка за гърлото и нанасяйки им няколко удара с другата по слепоочието, успяхме да ги смъкнем от конете. И двамата бяха в безсъзнание. След това с помощта на ласата ги вързахме за конете им като чували, хванахме животните за юздите и ги поведохме надолу по склона. Всичко това се разигра толкова бързо, че бяха изминали само петнадесетина минути, когато се намерихме отново при спътниците си. Тръгнахме обратно. Скоро забелязахме, че пленниците дойдоха в съзнание. Танчан Хонска ни позна веднага. Фолдър се опита да ни обсипе с ругатни, но аз му показах револвера си и му кряснах:

— Мълчи, негоднико, иначе ще те застрелям! От тебе искаме изчезналата индианка и синовете й; ще ни покажеш старата яма, където си ги пъхнал. Ако змиите са им причинили и най-малкото зло-, тогава днешният ден е последният ден от живота ти, кълна ти се! Името ми е Олд Четърхенд!

— Яма… змии…? — попита той, като се мъчеше да се измъкне по някакъв начин.

— Мълчи, иначе ще получиш куршум! Сега ще седнете на конете си и ще ви вържем. Ездата продължава. Ако някой от вас направи опит за съпротива, ще бъде труп само секунда по-късно!

Дори и да не бяха тези заплахи, те пак щяха да се подчинят безропотно, защото виждаха как ги гледа апачът. Завързахме ги седнали за конете им и продължихме пътя си.

Избягвахме да яздим пак по същия път, по който бяхме дошли, за да утежним колкото можехме преследването ни от страна на сиусите. Беше несъмнено, че щяха да ни преследват, щом забележеха отсъствието на Фолдър и Дългото Тяло. Но пък това забавяше похода им срещу упсароките, а може би го правеше и съвсем невъзможен.

Напредвахме бързо. Към осем часа сутринта пред нас отново видяхме нощния лагер на сиусите. Тогава подканих Фолдър да ни каже къде се намират майката и децата й, но той се захили подигравателно и грубо и ми каза:

— Никога досега не съм ви виждал, но съм слушал много за Винету и Олд Четърхенд и знам, че те не съдят и не наказват, преди да имат в ръцете си стопроцентови доказателства. И така, не ме е страх от вас, защото съм напълно невинен. Нищо не знам за никаква жена, а още по-малко за децата й.

— Добре. Но едно признание би ти помогнало само. Сега вече не се надявай на никаква милост. Вчера се бяхме скрили ей зад онзи храст и видяхме и чухме всичко. Сигурни сме, че ще намерим пленниците. Няма ли поне Танчан Хонска да бъде искрен?

Сиусът, към когото беше отправен този въпрос, поклати глава и отговори гордо:

— Танчан Хонска не воюва с жени и деца. Той няма какво да каже.

— Уел. Тогава ще търсим.

Естествено беше, че оттук до ямата водеха следи. През нощта не можахме да ги забележим, но сега бе достатъчен един поглед, за да открием следите, които отначало водеха покрай гората, а после изчезваха сред гъсталака. Различаваха се дирите от два коня и от човешки стъпки. Двама от сиусите бяха останали тук да пазят при ямата до завръщането на цялата група. Тъкмо си мислех, че ще трябва да сме предпазливи заради тези двама индианци, когато забелязах иззад едно дърво да стърчи върхът на индиански мокасин. С един скок се озовах до дървото и видях пред себе си по-голямото момче на Уйноринча Ота с нож в ръката. То ме гледаше със съмнение и колебание.

— Аз съм Олд Четърхенд, а тук е и Винету, вождът на апачите. Къде са майка ти и брат ти?

— У ф! — извика то с облекчение, — Винету и Олд Четърхенд! Моята майка ми каза, че искате да ни спасите, но тя ще умре, защото змиите я ухапаха. Тръгнал съм да търся билки, защото малкото, които намерихме, трябва да бъдат сменени.

В очите му забелязахме сълзи. — Води ни! — подканих го аз. — Може би ще успеем да й помогнем.

— Не, тя ще умре. Цялото й тяло трепери, а понякога размахва ръце. От време на време лежи като умряла, после се съвзема и започва да се моли. Навсякъде, където е ухапана, местата са подути и почернели. Ще умре. Но аз ще отмъстя за нея! Елате!

Изминахме около двеста крачки, после завихме край малка група дървета и се намерихме пред ямата. Тя бе дълбока около два метра и половина, а дължината и ширината й възлизаха на почти два метра. Отвътре беше облицована с кръгли дървесни трупи, които предпазваха стените й от срутване и не позволяваха проникването на влага. Капакът й, който бе изработен също от дървен материал и покрит с мъх, бе поставен настрани. Ловците и траперите крият обикновено събраните кожи в подобни ями, докато успеят да ги пласират. Наблизо видяхме завързани два коня, до тях бяха облегнати две пушки, а на два отчупени клона висяха … два пресни кървави скалпа.

— Откъде са тези скалпове — попитах учудено.

— Принадлежаха на двамата сиуси, които ни пазеха. После ще разкажа всичко на Олд Четърхенд и Винету — отвърна младият

индианец и в очите му проблясна гордост, — но сега моля двамата прочути воини да видят майка ми.

Като погледнахме в ямата, видяхме най-напред млада, скоро прекършена ела, която служеше на момчетата като стълба. Долу лежеше индианката и гърчове затрудняваха дишането й. До нея седеше по-малкият й син. Беше сложил главата й в скута си и плачеше. В противоположния ъгъл лежаха разхвърляни няколко ремъка и … телата на три големи гърмящи змии. Животните бяха мъртви. Винету и аз скочихме долу. Първата ни работа беше да разгледаме змиите. И трите бяха удушени. Телата им бяха дълги почти два метра, а кожата им близо до главите имаше множество малки дупчици, като че ли направени с игла. Човек трябваше да се взре много внимателно, за да ги забележи. Кимнах с облекчение на апача и той ми отговори с радостна усмивка. Както ставаше често, ние се разбрахме без думи. След това насочихме вниманието си към жената. Гърчовете й бяха отслабнали и сега лежеше на земята в безсъзнание. Краката й до колената, ръцете и особено по китките и дланите, бяха осеяни с ухапванията на змиите. Ухапаните места се бяха подули и посинели, а не бяха почернели, както беше казал синът й. Не биваше да я оставяме по-дълго време в ямата. С помощта на Хамердул и Холбърз я изнесохме навън, а след това излязохме и ние. Фолдър и Танчан Хонска лежаха вързани наблизо. Обърнах се към Фолдър:

— Негоднико, видя ли, че изобщо нямахме нужда от признанието ти? Къде са другите три змии?

— Сиусите ги взеха със себе си в кожена торба — отвърна той.

— Приготвил си ги за вожда на упсароките, но сметките ти ще излязат криви. И жената няма да умре, въпреки че е изпохапана, защото отровните жлези на змиите са били изпразнени. Докато са стояли в тясната торба, те са се изпохапали една друга — лесно може да се забележи по кожите им. Затова и отровата им се е била свършила. Това естествено не облекчава положението ти, защото въпреки всичко към тебе ще се отнесем като към убиец.

— А какво ти влиза в работата, какви сметки за уреждане имам с червенокожите? Да не би да искаш да играеш ролята на мой съдия? Протестирам! Настоявам да ме пуснете на свобода!

— Ще почакаш, момчето ми! Не след дълго ще бъдеш радостен, ако се смилим ние да ти бъдем съдиите.

— Я не си въобразявай! По скоро ще умра, отколкото да се подчиня на присъдата ти.

— Добре, помни си думите! Нямам повече работа с тебе.

Понеже индианката беше все още в безсъзнание, двете момчета можеха да ни разкажат какво се бе случило, след като се бяхме оттеглили от лагера на оглаласите. Чухме приблизително следното: Уйноринча Ота се молела непрекъснато да пощадят живота на децата й, но напразно. Заплашвала с отмъщението на мъжа си, но след като думите й предизвикали само подигравателния смях на Фолдър, тя извършила в отчаянието си голяма непредпазливост, като казала, че се намираме наблизо. Въздействието от тази новина се забелязало бързо, но за съжаление не в желаната от нея насока. Веднага я завели при ямата заедно с децата й и при светлината на запалени главни ги хвърлили вътре заедно с три от гърмящите змии. И на тримата били вързани ръцете и краката. След това Фолдър тръгнал веднага с оглаласите, понеже се страхувал от нас. Имал намерение да ограби упсароките, да убие колкото може повече от тях и да домъкне вожда им жив до ямата, където го очаквала същата участ, като жена му и децата му. Ето защо оставил край ямата и два поста. Тези двама индианци обаче се страхували да не бъдат открити от нас и щом настъпил денят, се отдалечили, за да търсят следите ни.

Междувременно в ямата се разиграла сцена, която може да бъде пример за най-всеотдайна и пожертвувателна майчина любов. Момчетата се били свили в един ъгъл и от страх пред змиите не смеели да се помръднат. Но майката, за да спаси децата си от страшната смърт, прегризала със зъби ремъка, който стягал ръцете й, и когато почувствала ръцете си свободни, започнала пипнешком да търси змиите в тъмнината, за да ги обезвреди. Естествено че това можело да стане само като ги удуши една по една. За нея нямало абсолютно никакво значение, че тя самата била ухапана много пъти. След като и третата змия била мъртва, тя успяла с голяма мъка да развърже ремъците на децата си и се строполила в гърчове на земята. Малко след това се съмнало. Тъй като не се показвал никой от пазачите им, едното от момчетата се покачило на раменете на другото, измъкнало се навън и донесло споменатата ела, с помощта на която и брат му можал да излезе горе. Едва успели да сторят това и забелязали, че един от постовете се връща. Двамата се скрили. Индианецът вързал коня си,

оставил пушката си и се отправил към ямата, за да погледне вътре. Но като видял само жената, той се обърнал уплашено. Междувременно един от братята изтичал до дървото, взел пушката, прицелил се и застрелял сиуса. Извадил неговия нож и му взел скалпа. Трупа скрили настрани в храстите. Не след дълго дошъл и другият сиус, но и той бил застрелян и скалпиран от по-малкия брат. Сега двамата били господари на положението и се погрижили за майка си. Единият слязъл при нея, а другият отишъл да търси змийска билка. След като всяко от момчетата се сдобило със скалп, това им гарантирало не само че няма да бъдат наказани от баща си, но им осигурявало и влизането в редиците на младите воини. Те се гордееха много с подвига си — лицата им сияеха от радост.

Сега, след като бяхме научили най-важното, трябваше преди всичко да намерим нова змийска билка за индианката и да се подготвим за завръщането на сиусите. Докато аз и Винету търсехме билки, изведнъж апачът извика „уф“ и се скри зад дърветата. Бързо го последвах. Една голяма група конници идваше точно към нас. След като се приближиха достатъчно, за да можем да различим бойните им цветове, Винету каза:

— Това е Уамдушка Сапа със своите упсароки. Да си направим шега и да им позволим да ни обкръжат!

Излязохме иззад дърветата. Щом ни видяха, упсароките нададоха бойния си вик, долетяха като вихрушка и ни заобиколиха.

— Уф! Уф! — извика Черната Змия — Олд Четърхенд и Винету! Хванете тези кучета, за да украсят кола на мъчението!

Винету седна на земята, заби ножа си до дръжката в тревата и каза:

— Тук седи Винету, вождът на апачите. Той заравя ножа на войната в земята: да бъде мир!

Аз седнах до него и като посочих с ръка, казах:

— Вождът на упсароките иска да залови сиу-оглаласите, но се е бил отправил по погрешен път за Ретълснейк Маунтенз и се е върнал обратно, защото е открил следите на сиусите, които са тръгнали към неговите ловни полета. Тези следи са го довели дотук. Но ние ще му предадем предводителите на сиусите като негови пленници. Ако Черната Змия няма нищо против, нека продължи по същата следа, която завива наляво в гората!

— Уф! — извика той, — това е само някакво предателство!

— Предатели ли са Винету и Олд Четърхенд? Може ли да докажеш, че сме излъгали поне един път? Ето, ние седим на това място, а двеста упсароки са ни заобиколили. Нека ни убият, ако се окаже, че сме искали да те измамим! По тези следи ще откриеш не само онова, което ти казах, а и още много други неща.

— Уф! — ще направя, каквото ми казваш, но тежко ви, ако думите ти се окажат лъжливи! Към вас ще бъдат насочени два пъти по сто пушки, докато се завърна.

Той слезе от коня си и се отправи по следата. Беше твърде смел и горд, за да вземе още хора със себе си. Но неговите индианци държаха пушките си така, че ние удобно надничахме в дулата им. Разбира се, че не бяхме никак загрижени, защото изходът от цялата работа ни беше предварително известен. Изминаха двадесетина минути. Вождът се върна. Един знак от него беше достатъчен и индианците прибраха пушките си. Той се приближи към нас с думите:

— Моите братя имат право, нека бъде мир! Считахме Винету и Олд Четърхенд за наши врагове, но те доказаха, че са наши братя. Рискували са живота си за моята жена и моите синове. Ще изпушим заедно лулата на мира.

— Само че не сега, а по-късно — прекъснах го аз, — защото сиу-оглаласите могат да се появят всеки миг. Не трябва да ви виждат тук. Нека воините ти се скрият в гората; тогава победата ти е сигурна.

— Уф! Ти мислиш, че ще се върнат?

— Да. Бъди разумен и последвай съвета ми! Индианците се оттеглиха заедно с конете си в гората, а ние отидохме с него при жена му, към която той се отнасяше с много голямо уважение. Зарадвана от това, че го вижда при себе си и че не й отправя никакви упреци, скоро жената се почувства значително по-добре и болките й почти изчезнаха. Като научи, че предстои кървава битка, тя замоли мъжа си да не допусне това кръвопролитие, а да се задоволи, че е предотвратил нападението над собствения си лагер. Разбира се, че Винету и аз я подкрепихме в нейните усилия. Изложихме му всички доводи, които говореха в полза на нашите миролюбиви намерения и скоро успяхме да го склоним. Той се задоволи с Фолдър, за когото смъртното наказание бе неизбежно, както и с важното за него обстоятелство, че

синовете му се бяха сдобили със скалпове и това ги нареждаше между воините, въпреки тяхната младост.

Когато Танчан Хонска разбра, че няма да умре на кола на мъчението и че е свободен, отначало съвсем не можеше да повярва. Той знаеше, колко упсароки са скрити зад дърветата, познаваше качествата на моята карабина „Хенри“ и на Сребърната пушка на Винету. Въпреки всичко ние се отказвахме от сигурна плячка. Това надхвърляше неговите разбирания, но затова пък с толкова по-голяма готовност се съгласи да убеди воините си да се оттеглят веднага от тази местност.

И ето че току-що се бяхме разбрали с него и сиусите се появиха на другия край на прерията. Не им попречихме да се приближат значително до нас. Тогава Дългото Тяло се отправи към тях. Те се стъписаха и спряха. Когато той стигна до тях, те образуваха около него кръг. Изглежда, че не бяха очаквали да чуят това, което им съобщи. Видяхме, че всички се развълнуваха и възбудиха.

— Не могат да се примирят с новото политическо положение — изсмя се Дик. — Изглежда Дългото Тяло няма дар слово. Пит, струва ми се, че трябваше да изпратим тебе. Не си ли на това мнение, старий Куне?

— Стига плоски вицове — отвърна Дългият. — Знаеш много добре, че не съм добър оратор.

— Дали си добър оратор или не, ми е все едно; но известно е, че за най-добри оратори минават онези, които не обелват нито дума.

Изглежда, че индианците се бяха вече успокоили. Танчан Хонска се приближи към нас и ни съобщи:

— Моите воини не биха се съгласили с това решение, ако упсароките бяха сами. Но понеже познават омагьосаната пушка на Олд Четърхенд, решиха да тръгнат веднага и да не се връщат повече. Мога ли да си взема коня?

— Да — кимна Уамдушка Сапа. — Но знай, че ще изпратя след вас съгледвачи, които ще ви наблюдават. Ако разбера от тях, че не сте удържали на думата си, ще събера над пет пъти по сто воини и ще ви унищожа.

Сиусът направи едно движение, което можеше да означава както съгласие, така също и подигравка и се отправи към коня си. Скоро след това го видяхме да изчезва с воините си зад гората.

Никой не беше така смаян от това развитие на нещата, както Фолдър. Той се беше надявал, че ще се стигне до битка, която ще му върне свободата. Щом научи, че няма на какво повече да разчита и че смъртта му на кола на мъчението е вече решена, той ме извика при себе си и ми каза:

— Сър, не можете да допуснете тези червенокожи да убият без всякакво право един бял, един християнин!

— Християнин ли? Я по-добре не произнасяй тази дума! Нима постъпи християнски, като злоупотреби с храната и облеклото на хиляди гладуващи и мръзнещи индианци? А когато те протестираха срещу тази потресаваща измама, ти нареди просто да ги надупчат с куршуми. Какво ли представляваше краткотрайният затвор за тези престъпления?! Абсолютно нищо! После Уамдушка С а па ти подари живота, на тебе, конекрадеца, а ударите които си получил, са били само милост. Няма какво да говорим повече. Един толкова кръвожаден, безчувствен и безсъвестен престъпник като тебе не може да очаква снизхождение.

След тези мои думи от устата му изригнаха такива ругатни и клетви, че ме побиха тръпки и изпитах отвращение. Обърнах му гръб и го предоставих на съдбата му.

Ако преди, когато бяхме сами, можех да се грижа за жената без страх, че бих могъл да увредя воинската си чест, сега вече положението беше друго. Сега тя не беше вече под наша закрила и можех да изразя съчувствието си към нея само като попитах за състоянието й. Вождът ми отговори:

— Сега лежи спокойно и спи. Сигурен съм, че скоро ще оздравее; ние познаваме растителни сокове, които прогонват от тялото змийската отрова заедно с лошите й последици. Щом стигнем нашите вигвами, моят бял брат ще я види пак пъргава като антилопа.

— Искаш да кажеш, че ще дойдем заедно с вас?

— Уф! А нима няма да дойдете? Това би било позор за доброто име на упсароките. Нима трябва другите да кажат, че Винету и Олд Четърхенд презират нашето гостоприемство?

Той имаше право и когато попитах апача, Винету се съгласи веднага да изпълним желанието на вожда. Лулата на мира бе изпушена най-тържествено. По-малко тържествено беше погребването на двамата сиуси. За гроб им послужи ямата, където трябваше да умрат и

изгният техните жертви. После всички се приготвиха за тръгване. Завръщането трябваше да се ускори заради болната. За нея направихме носилка и я завързахме за два коня. Когато тръгвахме, веселият Хамердул каза на дългия си приятел:

— Вчера по обед все още полагахме всички усилия да не бъдем забелязани нито от упсароките, нито от сиу-оглаласите, а днес…? Едните пратихме в запаса без всякакво насилие, а с другите станахме толкова големи приятели, че сега тръгваме с тях, за да се запознаем с готварското им изкуство. Така се менят времената! Какво ще кажеш за това, Пит Холбърз, старий Куне?

— Нищо няма да кажа, а само ще се запознавам — отвърна Дългият. — Говоренето е сребро, а яденето е злато!

— Дали са сребро или злато, ми е все едно. И двете ми харесват.

Когато стигнахме до вигвамите на упсароките, те направиха всичко възможно, за да ни докажат, че намеренията им след изпушването на лулата на мира са напълно честни. Единственото събитие, в което не взехме участие, беше ликвидирането на Фолдър на кола на мъчението. Един от най-големите врагове на индианците заплати за престъпните си дела.

След няколко дни Уйноринча Ота можеше вече да излиза от палатката си, а след седмица бе вече напълно здрава. Индианците бяха одрали кожите на трите змии които беше удушила. Жената на вожда искаше да си ги запази като спомен за онази страшна нощ.

Когато след години посетих отново упсароките, забелязах, че тя беше вплела кожите на трите змии като украшение в дългите си коси. И днес още, след толкова дълго време, когато някъде стане дума за майчината любов, аз си спомням за Уйноринча Ота, индианката от племето на упсароките.

ОТМЪЩЕНИЕТО НА ЕРИ[1]

Приблизително на петнадесет градуса южна ширина и на двеста двадесет и шест градуса източна дължина от Феро или на двеста и шестнадесет градуса от Париж се намира група острови, които са открити през 1606 година от Кирос, а през 1769 година са кръстени от прочутия мореплавател Кук, който първи ги изследвал подробно. Той ги нарекъл „Дружествени острови“ в чест на „Кралското научно дружество“ в Лондон.

Тези острови се разделят от широк проток на две групи: Уиндуърдз и Лиуърдз. Към първата група спадат Таити или Отаеити, който е най-значителният остров на архипелага, Маитеа, наричан още и Оснабрук, както и Аймео или Моереа. Към групата Лиуърдз се числят Хуаине, Райатеа, Таха, Борабора и Мауруа или Маупити.

Цялата островна група е от вулканичен произход, но малките почти микроскопични „морски строители“, животинките прилични на растения, по-липите, работят непрекъснато над тяхното разрастване; те обграждат всеки остров с острите разклонени коралови образувания, по които може да се задържи почва; така те правят корабоплаването между островите особено опасно.

Земята на тези острови е изключително богата и плодородна. Планините са покрити с гъсти гори, а равнините по крайбрежията се напояват добре от потоци и реки, така че растителността е извънредно пищна и предлага в изобилие захарна тръстика и бамбук, хлебни дървета, палми, банани, писанг[2], чинари, батати, зърнени култури, сладки корени и други южни плодове.

Жителите са от малайско-полинезийски произход с тъмно-меден цвят на кожата. Често жените са малко по-светли. Всички островитяни са стройни и добре сложени, общителни, гостоприемни и добродушни. Живеят в моногамия, налагат на жените си известни ограничения, страстно обичат музиката, танците и фехтоването.

Обитателите на Дружествените острови са изповядвали първоначално политеистична религия, при която принасянето на човешки жертви не е било нещо необикновено. Техните жреци, които са били едновременно лекари и гадатели, са имали невероятно силно влияние върху тях; обаче още в края на 18 век основаните от англичаните мисионерства започнали борба срещу това влияние. По-късно и Франция изпратила свои мисионери, за да спасят „нещастните езичници“, (които водели съвършено задоволен и щастлив живот) от вечното проклятие и да ги спечелят за царството небесно, така че някогашните езичници са превърнати понастоящем в християни; дали това е станало за тяхно добро или не, е въпрос, на който ревностните привърженици на християнството предпочитат да не отговарят.

Цивилизацията си има своя варваризъм, светлината — своята сянка, любовта — своя егоизъм, и от мястото на вечното блаженство може да се надникне в пъкъла — както ни учи притчата за сиромаха и Лазар. Издигната от нетърпелив фанатизъм на остриетата на мечовете, превърната от една хитро пресметлива завоевателна алчност в знаме, религията, проповядваща Христовата любов, благост и състрадание, е разнесена вече над по-голямата част от земното кълбо: цели раси и народи изчезнаха, или в момента се намират в последни диви предсмъртни гърчове; чрез това унищожение историята на бъдещето изгуби завинаги важни културно-исторически сили и моменти, а верният духовен пастир със „самопожертвувателност търси загубените овчици“, които никога не са били в неговото стадо, но обръща гръб на безбройните и страшни болести, опустошаващи стадото му.

Когато били открити Дружествените острови, на тях намерили малък народ с детинска наивност, без особени желания, който живеел в райска невинност и на когото богатата природа била дала в прахосническо изобилие всичко необходимо за задоволяване на нуждите му, за водене на охолен, безгрижен живот. Чужденците били посрещнати гостоприемно и дружелюбно, почитали ги почти като божества и им дали всичко, каквото си поискали. Те отнесли тази вест в родината си и там се породило желанието да се изпитат същите наслаждения и да се увеличи блаженството на островитяните, като се проповядва божието слово, а също така да бъдат подчинени и политически. На път се отправили кораби, които стоварили на островите оръжия, библии, духовници и всякаква друга нравоучителна

паплач. Започнало покръстването, оръжията и пренесените болести вършели своето, човешките жертвоприношения били забранени, но господин Бакхус и госпожа Венера унищожавали непрекъснато голям брой хора: — „нещастните езичници“ скоро се превърнали в послушни овчици и само отвреме навреме се появявал някой упорит овен, който трябвало да бъде „отделен на лявата страна“[3], ако преди това той самичък не се отправел към пъкъла. Доброто „съчувствено“ човешко същество никога не е толкова достойно за омраза както в онзи случай, когато се опитва по натрапнически начин да направи щастлив своя брат. Това приятелско намерение е проляло безброй потоци топла кръв и е струвало на милиони хора (кой ли би могъл да ги преброи) загубата на родина, живот, нрав и имущество.

* * *

Таити, перлата на Южното море, се простираше под великолепното тъмносиньо небе, слънцето хвърляше жарта си върху блестящите морски вълни, а покритите с гори върхове и склонове на планината Ороена се къпеха в лъчите му; ослепителната слънчева светлина искреше в потоците и малките каскади, които се спускаха от живописно извисилите се към небето зъбери, но слънчевата жар не достигаше до красивите села, скрити в сянката на палмите и на безбройните плодни дръвчета и освежавани от приятната прохлада на свежия морски бриз.

Дългите пернати ветрила на кокосовите палми шумяха на лекия ветрец, а широките листа на бананите шумоляха по земята, откъснати от вятъра: прецъфтелите портокалови цветове капеха, като разнасяха сладостен аромат; въпреки това по клонките на портокаловите дървета вече се виждаха нагъсто златистожълти плодове. Беше един от онези вълшебно хубави, прекрасни дни, чието великолепие и богатство може да се срещне само в тропическите области. Докато островът лежеше под слънцето в цялата си райска красота така млад и свеж, като че ли току-що бе излязъл от ръката на твореца, навън, край кораловите рифове, прибоят пееше с гръмовен глас своята вечна песен. Времената се менят, а с тях и хората, само безкрайното вечно променливо и все пак вечно едно и също море не се е променило: и днес както и преди

хилядолетия то запраща мощно кристалните си вълни върху острите скали; белите блестящи глави на вълните се надигат и спущат, като че ли хиляди наяди[4] се стремят да погледнат към брега, където над пенливите гребени на вълните се виждат вечно зелените развяни корони на палмите, под които един малък народ, обречен на бавен и постепенен залез, брои последните удари на пулса на своето самостоятелно съществуване.

Там на брега се разпростираше Папетее, столицата на Таити, а из улиците й се движеха нагоре надолу тълпи от пъстрооблечени хора в бели, сини, червени, жълти, раирани или пък на цветчета одежди. Как прекрасно бяха украсили младите хубави като картина момичета черните си, къдрави, копринено меки коси с цветя и изкусно приплетено снежнобяло, развяващо се лико на марантага! А колко ловки и горди бяха движенията на местните контета, припасали кокетно пъстрото парау или падащата на гънки марра около слабините си; около раменете им беше наметната живописната гебута; и как напето се разхождаха с нея насам-натам между красавиците! Те бяха свързали дългите си блестящи от мазнина коси с ивици от преплетена бяла „тапа“ и червена фланела, които съвсем не стояха лошо на бронзовите им лица.

И ето че изведнъж всичко живо се заблъска към брега. Приближаваше се едно кану, чието бяло плат но беше здраво изпънато от бриза, така че седящият вътре човек си служеше с греблото само за да поддържа посоката на лодката си.

Кануто беше от онези типични тамошни лодки, които имат обло дъно, защото са издялани направо от целия дънер на дървото. С това кануто придобива по-голяма скорост, но то би се обръщало твърде лесно без балансьор (аутригър).

Тези балансьори се състоят от две пръчки или дървета, които са закрепени здраво напреко под лодката; придържат от дясната й страна един лек плавок, издялан във формата на плъзгач на шейна. Този плавок плува успоредно с лодката на около четири стъпки от борда й и е завързан здраво с лико за напречните дървени опори. Обръщането на лодката, а дори силното и разклащане става невъзможно благодарение на плавока; лодката не може да се обърне наляво, защото в този случай би трябвало да повдигне целия плавок от водата, отстоящ на почти два лакътя в страни от нея, а обръщането надясно е също така невъзможно,

защото тогава направеният от леко дърво плавок не може лесно да бъде потопен под водата заедно с дървените опори и то когато се намира на такова разстояние от кануто. Пътуването с тези лодки е извънредно сигурно дори и при неспокойно море. Наистина, без тези балансьори човек трябва да се движи извънредно предпазливо в лодката, защото облото й дъно се влияе от най-леките движения на тялото, а при най-слабото разклащане на лодката съществува опасност не само от обръщане и неволна баня, но тази иначе сама по себе си дребна неудача би могла да струва и живота на човека, защото заливите и крайбрежните води на този остров гъмжат от акули, които спадат към най-лакомия вид от тези зловещи морски разбойници.

Младият човек умееше, както всички островитяни, да управлява превъзходно своето кану; пресичаше с него вълните косо и когато се озова вече близо до сушата, прибра платното, за да не бъде тласнат от вятъра към острите скали.

С помощта на греблото си той се промъкна между кораловите рифове до брега; тази работа очевидно не му се струваше голямо усилие, защото същевременно можеше да насочи вниманието си към необикновено големия брой украсени лодки привързани край брега, които стояха готови за отплаване. Между тях се намираше една лодка, която се отличаваше с богатата си украса от знаменца, цветя и зеленина и която му беше много добре позната. С нея го беше взел Потомба, бащата на неговата прекрасна млада жена, когато я отвеждаше от Аймео, най-близкият до Таити остров в западна посока, в своя дом в Папетее, скрит под палмите.

Познаваше също така добре и стария набръчкан Потаи, който седеше в лодката и чакаше. И преди той беше чакал също така в лодката. Нима това не приличаше на някоя весела сватба? Но защо лодката на Потомба се отличаваше пак с украса от останалите, когато той имаше само една дъщеря?

Сега той стисна по-здраво греблото и след малко лодката му изскърца на пясъчния бряг. Завърза я с въже от лико за едно забито в земята колче и забърза към стария слуга.

— Потаи — попита той, — какво правиш тук на брега на Таити?

Старецът го погледна. Очите му измериха младия човек с неописуем израз.

— Нека Атуа, богът на всичко добро, бъде с тебе, Аноуи! Върни се у дома и попитай, какво правя тук!

— А защо не искаш ти да ми кажеш?

— Не мога, Аноуи! Моето сърце мисли много за тебе през време на дългите седмици, докато ти беше на островите Табуаи и Оро, богът на всичко зло, се спусна над Аймео и над Потомба, великият принц, който отхвърли вярата на дедите ни и започна да се моли на бога, за когото ни говори старият блед митонаре.

Митонаре означава мисионер и островитяните, чиито език е твърде беден, наричат с тази дума всичко, което е свързано с религията на християните, — църква, проповедник, олтар, проповед, блажен, свят, благочестив и т.н.

— Възможно ли е това, Потаи? — попита младият човек уплашено и въпреки бронзовия цвят на лицето му можеше да се забележи, че страните му побледняха. — О, защо не си останах в къщи! Знаех, че онази чуждестранна хитра гадина посещава дома му, за да открадне вярата на дедите му, но богатата печалба ме подмами към земите на Табуаи и търговията, която ме задържа там толкова дълго време наистина ми донесе голяма печалба. Ще говоря с него, пак ще го върна към истината на нашите жреци, а Манина ще ми помага с удоволствие!

— Манина, твоята жена?

— Да. Тя ме обича повече от живота си, тя напусна баща си и ме последва от Аймео до Папетее, тя плака, когато заминах, цяло море от сълзи изплака. О, моя сладка Манина, днес пак ще ме видиш и ние ще изтръгнем Потомба от ръцете на този митонаре! Но кажи ми, какво правиш тука?

— Устата мине иска да говори, думите й тежат!

— Потаи — душата ти е тъжна, а очите ти са насълзени! Ти ме обичаш и лицето ти ми казва без думи, че ме грози нещастие! Засяга Манина. Какво е станало с жена ми?

— Няма да ти кажа, но спомни си за Маори, който беше твой съперник!

— Маори?

Той изговори само тази дума, и с един единствен скок мина между лодките и полетя навътре към сушата. Не обръщаше внимание на човешкото множество, чиито погледи се спираха състрадателно на

него; преминаваше тичешком без да погледне дори и онези, които излизаха от тълпата и се опитваха да го заговорят. Той продължи да тича около Папетее, докато се озова при една сграда, която се отличаваше от останалите по големината си и по размерите на дворната си площ.

В тази къща беше прекарал златното време на своята младост, тук беше почувствувал страхопочитанието на хората към баща му, великият главатар на Таити, тук бе наблюдавал и рушенето на всички стари обичаи и традиции, което беше отнело властта, авторитета и… живота на баща му. Аристокрацията беше изгубила позициите си и той беше започнал заедно с брат си търговия със съседните острови от архипелага, която му донесе богатство на мястото на изгубеното влияние като ери, като принц. После той има щастието да вземе за жена най-красивото и най-добро момиче на Дружествените острови, въпреки че Маори, влиятелният син на жреца, който беше станал християнин и местен митонаре, беше поискал ръката й, за да използва влиянието на баща й за користни цели.

Какво се беше случило сега с нея? Той влезе в къщата и завари брат си да седи мрачен в един от ъглите.

— Омби, какво е станало? — запита той останал без дъх.

— Аноуи, ти тук? Слава на Атуа, който те изпраща, за да се освободи душата ми от мъката, която й тежи! Ще бъдеш ли достатъчно силен да научиш вестта?

— Да. Какво е станало с Манина? Защо не идва да ме посрещне?

— Тя не е вече тук.

— Не е… вече… тук? — Той едва произнесе със запъване тези тежки за него думи. — Жената на моето сърце не е вече тук? А къде е отишла?

— Потомба я отведе й я даде за жена на Маори, изменника. Днес е сватбата и канутата чакат във водата, за да отведат годеника към Аймео.

Аноуи не отговори. Приближи се до отвора в стената, който служеше за прозорец. Трябваше да си поеме въздух, ако не искаше да се задуши. Гърдите му се повдигаха и спускаха конвулсивно, а дъхът му минаваше шумно между смътно пребледнелите му устни.

Дълго, дълго стоя той така, докато най-сетне се обърна бавно:

— Омби, тя доброволно ли го последва?

— Не. Той я взе, когато не бях тук. Подмамил я с хитрост. Сега тя е при него и той има право да разполага с нея.

Аноуи въздъхна облекчено.

— Чуждото учение посява в сърцата омраза, раздори и притворство. То ще избуи над нашата вяра, както плевелът избуява над полезното растение. Ще се махна от страната на дедите ни и никога няма да се върна повече.

— Ще се махнеш? От устата ти говори гласът на отчаянието!

— Не, Омби. Манина ме обича още, аз съм спокоен. Но имам ли право да остана, ако…

Той не довърши изречението си, но брат му разбра искрящия му поглед и бързото движение на ръката му.

— Аноуи, ти си ери, и в жилите ти тече благородническа кръв. Жена ти е похитена и за това са виновни двамата митонаре. Постъпи, както ти подскаже сърцето. Омби, твоят брат, ще бъде с тебе!

— Нямам нужда от помощта ти. Но още през следващата нощ ще трябва да бягам. Ще отида на островите Тубуаи, откъдето дойдох днес. Погрижи се за всичко, от което ще имам нужда и не казвай никому мястото, където съм избягал.

— Ще мълча и ще те последвам. Атуа е изоставил „Перлата на Южно море“; ще дойда, където знам, че ще те намеря.

— Тогава да ти кажа йоранна[5]. Откарай в полунощ голямото кану с храна за пътуването ми зад носа на Лога. Аз тръгвам!

Той взе от стената един добре наточен крис[6] с две остриета и го сложи в пояса си.

— Йоранна, Омби, аз съм ери и Манина ще остане моя!

— Йоранна, Аноуи, нека ти помага богът на всичко добро, нека неговото слънце грее през деня над главата ти, а звездите му да осветяват пътя ти през нощта, за да не бъдеш никога погълнат от тъмнината!

Аноуи тръгна. Той избягваше хората и се отправи към едно място на брега, където никой не можеше да го види.

Сватбарската флотилия беше взела вече годеника и се намираше в морето на път за Аймео. Аноуи се хвърли на земята и зачака скрит от широките бананови листа. Едва когато канутата бяха изчезнали и тълпата се беше разотишла, той стана и се отправи към своята лодка.

Качи се в нея, премина между кораловите рифове с помощта на греблото и едва тогава вдигна платното й.

Той заобиколи острова Аймео и се отправи към неговото селище Тамаи, което се намираше недалеч от Опоауо-Бай. Там живееше Потомба, изменникът и крадецът на жени, и там щеше да се състои сватбата с големи тържества, защото бащата на годеницата беше принц, а годеникът беше местен митонаре, изобщо първият митонаре, който се женеше по новата церемония.

В най-задната стая на жилището седеше Манина, готова за празненството. Прислужниците я бяха оставили по нейно желание и сега, когато се почувства сама, дълго сдържаните сълзи потекоха по бледите й страни. Веднъж вече тя беше седяла тук като годеница, но колко щастлива беше тогава, а колко нещастна, неизказно нещастна беше днес! А украшенията й, какви бяха украшенията й? Имаше хубава, великолепна фигура все още млада и свежа, което си личеше добре, въпреки голямата й скръб, която караше тялото й да потреперва. Красивите й тъмни очи бяха печални, а нежните й устни здраво стиснати. В косите и нямаше нито едно цвете, по тялото и не се виждаше никакво украшение. Изглежда че тя беше отблъснала дори и дрехите и платовете, които бяха донесени от белите, омразните чужденци. Едно парау от месна жълтокафява тапа, което достигаше малко под коленете й, обгръщаше бедрата и, като оставяше открити безупречно красивите форми на краката й, докато късо наметало, таеи, от същата материя, закриваше раменете и горната част на тялото й. Дългата й гарвановочерна коса се спускаше буйна и къдрава по раменете й; в нея нямаше никакво цвете нито пък я придържаше веещото се лико на марантата. Тя самата беше цвете, изгаряно от росата на сълзите, откъснато от онова място, където цъвтеше най-добре и където благоухаеше най-силно.

Изведнъж тя долови лек шум край външната бамбукова стена.

— Манина! — извика някой тихо.

Тя познаваше този глас. Нима бе възможно той да е тук? Беше чула, че още не се е върнал.

— Аноуи! — извика тя ликуващо.

— Не говори високо, Манина! — предупреди я гласът отвън. — Оро, богът на всичко зло, бди с духовете си около колибата, затова трябва да си спокойна и предпазлива.

— Но ако те видят, Аноуи? — попита тя изпълнена със страх.

— Писангът ме скрива, слънце на моето сърце. Кажи, обичаш ли ме още?

— Хиляди пъти повече от живота си!

— А искаше да отидеш при изменника?

— Не, никога! Под дрехата си нося кама, която щеше да пониже сърцето ми, когато Маори ме докоснеше, повярвай ми, Аноуи!

— Познавам те и ти вярвам! Искаш ли да останеш моя жена?

— Как бих желала, но не може!

— Може. Появи се спокойно с него пред чуждия жрец, аз ще дойда и ще говоря. Ако думите ми не помогнат, тогава внимавай, когато те откарва към Папетее. Щом извикам името ти, веднага скачаш в моето кану! Съгласна ли си?

— Да.

— Тогава не се страхувай от думите и действията на белия митонаре. Той не признава нашия съюз, защото е сключен от нашия жрец, — тогава нека и неговата благословия изчезне като капка в морето. Йоранна, Манина, йоранна, моя прекрасна жено!

Писангът прошумоля навън. Аноуи се беше отдалечил.

Флотилията беше пристигнала в Тамаи. Годеникът стъпи на брега и беше посрещнат от Потомба с „добре дошъл“. Разположени под палмите, гостите пиеха мляко от кокосовите орехи, ядяха печени батати и най различни вкусни плодове, които ражда тази земя в такива големи количества.

После забиха барабани, разнесе се звукът на флейта. Церемонията започваше. Под вечно зелени широколистни дървета беше издигнат олтар украсен с цветя, на който „белият митонаре“, английският мисионер, очакваше годеницата: Маори влезе в къщата и я доведе със себе си.

Но ето че през кръга на застаналите наоколо гости си проправи път един млад човек и се приближи до Потомба, който стоеше близо до олтара.

— Поздравявам те, о Потомба, баща на моята жена! Докато ме е нямало у дома, Манина е дошла при тебе и сега идвам, за да я отведа обратно.

— Върви си по пътя, езичнико! — гласеше отговорът. — С тебе нямам вече работа!

Аноуи остана спокоен. Той само сложи ръката си на рамото на своята жена и се обърна към свещеника:

— Митонаре, тази жена се е заклела в костите на нашите деди да ми бъде вярна, а жрецът на нашия народ ме попита: „Айта анай ое а фааруе и та ое ватрина“? — Никога ли няма да напуснеш жена си? На което отговорих: „Айта, не!“ Потомба ни даде благословията си. Ти имаш ли правото да ни разделиш?

Мисионерът вдигна поглед към небето: — Светата християнска църква може като всесилна майка да отнема дъщерите си и да ги дава на когото поиска. Върви си по пътя, невернико, за да не се изсипе на главата ти гневът на божиите чада!

— Тогава ела, Манина! — каза той, като я хвана за ръката.

В този миг Маори го удари с юмрук в лицето и няколко ръце го сграбчиха и отвлякоха настрани. Той не каза нито дума, нито се възпротиви. Но като наближиха брега, се отскубна и скочи в кануто си.

— Кажете на Маори, че ще си взема жената! — извика им той и загреба в открито море. Като обиколи около острова, той се озова при селището Алфареайта, разположено точно срещу Папетее. Спря лодката си до брега и слезе, за да купи известно количество риба — купи по-големи и по-малки риби. Когато сметна, че е настъпило времето за действие, той занесе рибата в лодката си и излезе пак в открито море, като застана така, че да може да наблюдава морския път между двата острова. Над водата се спусна здрач, нощта настъпи, но вълните около лодката приличаха на някакъв течен, прозрачен кристал. Той завърза една от рибите за парче лико, спусна я във водата и след кратко време почувства силно дръпване. Една акула беше отвлякла примката. След известно време младият човек хвърли втора риба и продължи така, докато около лодката му се събраха около половин дузина акули.

— Добре дошли, вие, слуги на ери. Аз ще си отмъстя, а вие ще получите храната си!

Той продължи да примамва към себе си лакомите чудовища, докато наближаващите колебливи светлини на лодките го убедиха, че флотилията с младоженците приближава. Последван от акулите, той загреба бавно срещу нея. Най-отпред плуваше лодката на Маори. Беше седнал отзад при кормилото, а Манина седеше при носа й.

Изневиделица видя пред себе си едно кану, което му препречи пътя. Той стана.

— Стой, кой е там отпред? — попита той.

— Аноуи, за да ти плати за днешния удар! — долетя отговорът.

Същевременно лодката застана успоредно с неговата, последваха две бързи движения с острия крис през въжетата от лико на балансьора и напречната опора падна във водата. Сега Маори беше загубен и при най-малкото движение.

— Манина, скачай! — извика Аноуи.

С един бърз скок жена му застана до него, лодката на Маори, останала без балансьор се обърна, той падна във водата със силен вик и веднага беше посрещнат от акулите. Преди останалите лодки да успеят да стигнат до това място, Аноуи вдигна платното си и бързото му остроносо кану полетя към Лога. Никога никой не чу вече нещо за него и Манина. Омби, неговият брат, напусна Таити след известно време и замина, както казват, за островите Тубуаи. Не след дълго Потомба умря. Беше обичал много единственото си дете и последните му думи били проклятие срещу белия митонаре, който носеше вината за изчезването на дъщеря му.

---

[1] Ери — принц. ↑

[2] Писанг — (мал.) банан, райска смокиня. Б. пр. ↑

[3] Според Библията по време на Страшния съд Бог щял да отделя праведниците вдасно, а грешниците — вляво Б. пр. ↑

[4] Наяда — мит. Нимфа. Б. пр. ↑

[5] Йоранна — довиждане, сбогом! ↑

[6] Крис — кама. Б. пр. ↑

КАНАДА БИЛ

1.
ПОДСТРЕКАТЕЛ

Колорадецът се намести по-удобно на стола и докато останалите трапери следяха думите му с голям интерес, започна да разказва.

— По онова време животът на Запад[1] беше по-друг, живееше се много по-добре, отколкото сега, повярвайте ми! Тогава червенокожите владееха значително по-обширни територии и човек трябваше да си отваря очите добре, ако не искаше да осъмне на оня свят, и то скалпиран. И това не беше най-лошото, защото все някак си можеш да се защитиш срещу неколцина индианци, но освен тях наоколо се скиташе всевъзможна паплач от бели, които бяха наричани в източната част на страната „скитници“; тези негодници бяха толкова изпечени и свирепи, че бяха по-опасни от всички индианци между Мисисипи и океана, взети заедно. Особено много се говореше за един от тях, който сякаш имаше двадесет хиляди дявола в себе си и беше такъв отчаян негодник, че славата му се носеше дори из Стария континент. Чувал съм, че там всички вестници пишели за него. Вие също го познавате и като ви кажа името му, то ще ви обясни всичко. Наричаше се Канада Бил и беше най-големият престъпник в Съединените щати.

Роден е в Англия, има цигански произход, а истинското му име е Уилям Джоунс. Заминал за Канада и започнал да търгува с коне, но бързо разбрал, че с картите може да се спечели значително повече. Започнал да се подвизава най-напред из Британските колонии, докато майсторството му пораснало дотам, че се осмелил да прехвърли границата и да се озове при янките. Направил несигурен целия Север, измъквал последните центове и от най-хитрите джентълмени, а после отишъл на запад, където освен с хазарт се занимавал с такива нечестни дела, че досега е заслужил да увисне на въжето поне десет пъти. И аз съм се срещал с него, при това се запознах с един прочут мъж, който… е, ще чуете за кого става дума, но уводът към една хубава история не бива да се удължава твърде много…

И така, ще си призная, че бях още доста зелен в занаята, но имах здрави юмруци, набито око, силна воля, пушката ми ме слушаше, а ловджийският ми нож бе попадал вече между ребрата на хора, които съвсем не бяха очаквали, че ще им бъде пусната кръв по този начин. Бях ходил към Горен Арканзас, за да ловя бобри, ловът беше добър и аз продадох кожите на неколцина търговци, които ме бяха срещнали по пътя, и само търсех удобен случай да се добера до Мисисипи, за да попадна отново сред хора и да си накупя туй-онуй, защото с времето цялото ми облекло се беше изпокъсало. Нямаше да мога да осъществя лесно намеренията си, защото местата, през които трябваше да мина, бяха дяволски несигурни. Команчи, семиноли и крикси се бяха счепкали здраво, водеха борба на живот и смърт и гледаха на всеки бял като на общ враг. Трябваше да бъда много внимателен. Пътят ми минаваше през местата, където воюваха тези племена, а аз бях съвсем сам и предоставен изключително на собствената си издръжливост и предпазливост. Липсваше ми дори и кон, така че трябваше да яздя на собствените си два крака. Придържах се приблизително в посока към Смоки Хил и по мои пресмятания Арканзас не беше вече далеко. Все по-често срещах различни животни, които живеят само по бреговете на големите реки.

И така, промъквах се през вековната гора и вече се оглеждах за удобно място за пренощуване, защото бе започнало да се смрачава, когато изведнъж чух висок и плътен мъжки глас, който се разнасяше недалеч из гъсталака. По говора разбрах, че човекът е бял. Запромъквах се през храстите към мястото, откъдето се чуваше гласът. И какво мислите, че видях? По средата на малка полянка се намираше стар дънер, на него се беше изправил мъж, който оживено жестикулираше из въздуха и държеше на дърветата такава реч, по-хубава от която едва ли би могъл да изкара и на някой митинг. Аз съм малко особен и не обръщам внимание на това, което ми се казва, но този човек имаше такъв глас и така говореше, че смехът ми премина веднага, а аз се канех да се разсмея здравата, защото отначало ми се стори дяволски смешно да стоиш сред девствената гора и да държиш проповед на бръмбарите и москитите.

Както вече казах, бе започнало да се смрачава, но все още ясно можех да различа фигурата и лицето му. Беше висок и здраво сложен човек, изглеждаше бодър, суров и жилав като истински янки, имаше

остро изрязан изпъкнал нос, ясни очи, в които не се таеше ни притворство, ни измама, голяма уста и ъгловата брадичка. Беше очевидно, че се упражняваше да говори; правеше впечатление на селфмейдмен[2], който с борба, работа и лишения бе успял да се издигне до по-добро положение от това, което обикновено Западът предлага.

— Вие казахте: трябва да хванем в ръцете си нашите негри така здраво, че дори и ако получат свобода, пак да останат при нас, просто от страх — продължаваше да говори той. — Всичко, което се бръщолеви за хуманизъм и християнска любов, е абсолютна глупост. Трябвало да има обич между хората! Обич? Пфу! Камшикът трябва да играе!… Но вие говорите така само защото егоизмът е превърнал сърцата ви в камък. Аз ви казвам, че ще дойде време, когато…

Изведнъж прекъсна речта си. Бях се придвижил твърде много напред и се бях показал между храсталаците. Той ме видя и в следния миг скочи от дънера, грабна пушката си и извика:

— Стой, нито крачка напред! Кой сте вие?

— Ба, я си оставете пушкалото настрана! Нямам намерение да ви изям, нито пък да получа няколко парчета олово в тялото си!

Той ме изгледа още по-проницателно и като че ли се убеди в моята миролюбивост. Свали пушката си и кимна с глава.

— Приближете се тогава и ми кажете кой сте!

— Казвам се Тим Съмърланд, сър. Тим Съмърланд се казвам от край време и никога не бих допуснал да се загуби или подмени дори една-единствена буква от това почтено име. А вашето име, сър?

— Казвам се Линкълн, Ейбрахам Линкълн. Тук наблизо в реката имам сал и с него искам да се спусна на юг. А вас какво ви носи насам?

— Бях събрал малко кожи, продадох ги и сега искам да тръгна също като вас надолу. Бихте ли ме взели със себе си?

— С удоволствие, стига да сте човек на място, човек, с когото няма да си имам неприятности, Тим Съмърланд. Насякъл съм дървен материал за ограждане на плантации, който се плаща на юг добре, и съм готов за тръгване. Помощникът ми избяга и сте ми добре дошъл, ако нямате нищо против да ми помагате от време на време при пътуването ни.

— Това се разбира от само себе си, мастър Линкълн. Тим Съмърланд не е замесен от лошо тесто, бъдете уверен в това! Но, сър,

кажете ми какво проповядвахте впрочем в гората?

— Нищо особено! Просто понякога, когато човек е самотен, в главата му идват мисли, които биха могли да бъдат от полза за другите. И ето, аз си представям, че тези „други“ са пред мен, и им казвам мнението си. Може би някога ще стане и това — ще държа истинска реч, а няма да говоря на вятъра. Но елате сега с мен при реката. Там е по-удобно и ще се чувстваме по-сигурно.

Забелязах с учудване, че до брега на реката изминахме само неколкостотин крачки. Салът беше направен сръчно и бе натоварен с голямо количество тънки млади стволи. След като се навечеряхме добре, разположихме се удобно до реката с лули в ръка и започнахме да си разказваме най-различни истории, които се бяха случили тук-там.

Този човек съвсем не беше вчерашен. Беше преживял много неща и беше мислил задълбочено над всичко. Ето защо възгледите му ме накараха да го уважавам и когато си казахме „лека нощ“, бях вече сигурен, че съм попаднал в респектиращо общество и че няма защо да се срамувам от службата си на боцман.

На сутринта започнахме пътуването. Известно време всичко вървеше отлично, макар че понякога от бреговете до нас долитаха стрели и куршуми, загубили ударната си сила. Във водата почти нямаше защо да се страхуваме от червенокожите, а когато вечер спирахме сала до брега, това ставаше на такова място, което гарантираше сигурността ни. Така наближихме форт Гибсън. Тук имахме намерение да слезем на брега, за да попълним муниците си. Беше пладне, когато видяхме малкото поселище пред нас и се учудихме доста, като не забелязахме никакъв пост, нито пък някакво друго човешко същество. Дори над комините не се виждаше и следа от дим и не ни беше трудно да предположим, че се беше случило нещо необикновено. От предпазливост подминахме мястото, където обикновено спираха плавателните съдове, и продължихме надолу по реката, като че ли се канехме да отминем. Едва след завоя на реката се насочихме към брега. Линкълн взе пушката и ножа си и слезе на брега.

— Тим Съмърланд, отивам на разузнаване. Бъди готов да прережеш въжето на котвата веднага щом забележиш нещо подозрително.

С тези думи той изчезна между високите крайбрежни върби. Трябва да ви кажа, че по време на пътуването между нас се беше

промъкнало обичайното „ти“. Аз се гордея и до ден-днешен с това обръщение и не го заменям за никаква служба или почест.

Направих каквото ми беше казал. За щастие нямаше повод да се връщам със сала отново в средата на реката. Измина доста време, преди Линкълн да се появи. По лицето му се четеше гняв, но и някакво лукаво изражение.

— Тим, тук има работа за нас. Сега ще можеш да докажеш, че не си лош уестман! Фортът е бил нападнат от команчи и всичко живо е изклано. Индианците са предприели сега някакъв поход, като са оставили само дванадесет души, за да пазят форта. Но те са напипали брендито и са мъртво пияни. Бях сред тях и никой дори не се помръдна. Ела, чака ни хубав товар!

Идеята му беше твърде смела, но нямах намерение да го разубеждавам. Скоро достигнахме форта. Изненаданите му защитници лежаха по земята в безпорядък, бяха ограбени и скалпирани. Няма защо да ви описвам по-подробно тази гледка. Влязохме в помещението, където индианците бяха пили. Наливали са се кой колкото е могъл и сега лежаха около бурето полумъртви.

— Влизай! — каза кратко Ейбрахам Линкълн. Веднага нарязахме кожените наметала на индианците на ремъци и след по-малко от половин час червенокожите се намериха на сала ни, където бяха вързани за стволовете така здраво, че всяко бягство беше немислимо. Като свършихме тази работа, ние отново се върнахме във форта, за да спасим каквото беше оцеляло. При това трябваше да бързаме, защото останалите индианци можеха да се върнат всеки момент, а в такъв случай бяхме загубени. Вниманието ни беше привлечено веднага от следното обстоятелство: всички убити бяха обрани изцяло, но никъде не се виждаше нито един от предметите, които са им принадлежали. След като натоварихме на сала и убитите, за да ги предадем в Кидрон заедно с малкото спасени вещи, ние се приготвихме да отблъснем сала от брега, когато внезапно се разнесоха два изстрела. Те бяха предназначени за нас, но стрелецът не се беше целил добре: единият от куршумите пропищя край ухото ми, а другият отнесе парче от ръкава на бизоновата риза на Ейбрахам. Озовахме се моментално отново на брега и се запромъквахме между върбите към мястото, откъдето беше стреляно по нас. Едно бяло облаче ясно ни сочеше това място. Там на земята видяхме някаква торба, но дори не я докоснахме, защото пред

нас храстите шумоляха, а трябваше на всяка цена да пипнем човека, който се беше опитал да ни убие. Щом достигнахме края на храсталака, видяхме го да тича пред нас. Беше бял и бягаше към форта, за да потърси прикритие зад постройките му. Вдигнахме пушките си едновременно и в следния миг беглецът се строполи на земята. Изтичахме до него. Куршумите бяха пронизали гърдите му и без съмнение беше мъртъв.

— Ах, познаваш ли този човек, Тим Съмърланд? — попита Линкълн, след като го обърна с крак.

— Никога не съм го виждал!

— Добре го разгледай, Тим! Убили сме прочут негодник. Това е Канада Бил!

— Канада Бил? Нима е възможно! Какво ли е търсил тук? Мислех, че се намира някъде надолу край Ред Ривър, както казваха всички!

— Той беше навсякъде, а ето го и тук, както виждаш. Кой знае каква роля е играл.

Линкълн се наведе, за да го претърси. Канада Бил не показваше никакви признаци на живот, а джобовете му бяха съвсем празни. Върнахме се обратно при торбата. Беше тежка. Когато я отворихме на сала, намерихме в нея касата на форта, часовници, златни верижки, пръстени и други ценни дреболии, които са били собственост на офицерите и войниците. Сега вече ни стана ясно каква роля беше играл Канада Бил при нападението. Както се изясни и по-късно от разпита на пленените индианци, той насъскал команчите срещу форта, като им обещал плячка и бренди, заради лично отмъщение срещу един от офицерите, а и за да открадне касата и скъпоценностите.

Скоро салът ни се озова в средата на течението, което ни понесе бързо надолу. Ейбрахам Линкълн стоеше на предната част на сала, за да внимава за змии, алигатори и индианци — трите най-опасни врагове за плаващите по реката в онези местности. Тогава и не подозирах, че той скоро ще застане начело и на „сала“ на Съединените щати, за да го преведе със сигурна ръка през най-опасните бързеи и водовъртежи на онова време.

---

[1] Запад — имат се предвид „нецивилизованите“ земи на САЩ по онова време. Б. пр. ↑

[2] Селфмейдмен — (англ.) Човек, издигнал се до добро положение благодарение изключително на собствените си сили и умение. Б. пр. ↑

2.
РОБОТЪРГОВЕЦ

Разказвачът въздъхна дълбоко, направи кратка пауза, прокара ръка по лицето си и след като изпи чашата си, продължи.

— Щом като между две истории могат да изминат няколко години, то и при разказването им може да се направи малка пауза. И в живота не всичко върви по мед и масло, а пък хората като нас биват носени насам-натам от различни ветрове, които могат да изиграят лоша шега на всеки уестман.

Самият аз бях изпитал това на гърба си и бях пристигнал във Виксбърг, за да си отпочина както трябва. Но кръвта на трапера не е съгласна с никаква почивка, освен с онази, която идва, когато си изстрелял последния си куршум и когато се запознаеш с ножа или оловото на неприятеля си. Едва беше изминала една седмица и започнах да се разхождам по цял ден край реката с надеждата да видя нещо, което би могло да даде определена насока на решението ми.

И ето ти на, както си седя на кея и се радвам на пъстрата тълпа, която слиза или се качва на пристигналия параход, изведнъж виждам едно лице, едно лице ви казвам, което никога не бих могъл да забравя, макар че откакто го видях за последен път, бяха изминали вече почти двадесет години.

— Бети Бети Кронър! — извиках аз и си проправих път през тълпата до нея. — Бог да благослови очите ми, ти ли си, или не си?

— Тим! — извика тя, като плесна с ръце от радост и почуда, — Тим Съмърланд, какво щастие, че те намерих.

— Да щастие е, Бети, дяволски голямо щастие! Спомняш ли си как исках да се оженя за тебе, а ти не ме искаше и предпочете Финк Паншлоу? Това беше едно прокле… едно чудесно време исках да кажа, Бети! Ти избяга с Паншлоу, но аз и до ден-днешен не съм те забравил. По дяволите, тази работа, дето я наричат любов, е малко особено нещо! Как живя през това време? Защо си дошла във Виксбърг?

Неочаквано очите й се насълзиха — насълзиха се ви казвам, и то така, че неволно трябваше да прекарам ръка по набръчканото си лице, защото трябва да ви кажа, че може всичко да ми е Безразлично, но Бети Кронър да плаче, това не мога да гледам!

— Ах, Тим, не ми провървя, а сега съм в най-тежко положение! — отвърна Бети през сълзи.

— Небеса, как е възможно? — извиках аз. — Кой е виновен за това, Бети? Дай ми го само и аз така ще го пипна за врата, че…

— Да, но ако можех да ти го посоча. Тим, и аз самата не го познавам.

— Разказвай!

— Паншлоу умря, Тим, преди много години, а най-малката ми дъщеря, Елен, е на осем години. Обичах я най-много от всички, но ето че загубих и нея!

— Загуби ли я? По дяволите, нима си загубила някое от децата си?

— Да, и четирите — плачеше тя тихо и безутешно. — С Паншлоу заминахме за Ню-Орлиънс, където живях до преди няколко седмици. Един ден снаха ми ме извика да отида при нея и аз тръгнах с децата. Тук слязох на брега, за да купя някои неща, и като се върнах на парахода, децата ми ги нямаше. Не можах да науча нищо друго, освен че някакъв добре облечен човек ги бил взел със себе си, за да ги заведе при майка им.

— Това е дяволски нещастна история, Бети, кълна се в ловджийския си нож! Какво ще правим сега?

— Не знам, Тим! Бях в полицията, но без никакъв резултат. Ден и нощ обикалях града — напразно. Парите ми се свършиха и сега съм сама в този чужд град без никаква помощ и подкрепа.

— По дяволите, Бети, това не е истина! Или искаш да кажеш, че Тим Съмърланд е нищо, кръгла нула?

— Тим, извинявай, но аз дори не знам дали не ми се сърдиш още за тогава. Не знам какво е положението ти тук, дали ще можеш да ми помогнеш…

— Сърдит? На тебе? Ако някой поиска да ти втълпи подобно нещо, така ще му сплескам главата, че ще заприлича на някоя стара географска карта! И какво ми е положението ли? Едно ще ти кажа,

Бети, Тим Съмърланд няма никакво положение, но има пари, и то много, и ще ги даде с удоволствие, за да се намерят децата ти!

Положението беше малко по-трудно, отколкото си го представяте. Бети беше получила свободата си наскоро и в жилите й течеше значително количество негърска кръв — нещо, което си личеше не само по косата и цвета на кожата й, но й по ноктите. Следователно и децата й се отличаваха със същите белези и ако някой негодник ги бе взел от парахода и ги бе обявил за свои роби, съвсем нямаше да е лесно да му ги отнемем, дори и ако го познавахме. Все пак тръгнах из града, за да търся някаква следа. Дълго време търсих напразно, докато най-после попаднах случайно в бара на хотел „Уошингтън“. Тук господата изглеждаха дяволски благородни и всички зяпнаха учудено стария Тим Съмърланд, защото се беше осмелил да прекрачи прага на такова изтънчено заведение. Но ето че по едно време влезе един човек, който беше облечен още по-добре от другите и изглеждаше по-голям джентълмен от тях, огледа се наоколо и тъкмо когато се канеше да си излезе, ме забеляза. Очите му просветнаха, приближи се до мене, протегна ми ръка и каза:

— Тим Съмърланд, стари ловецо, кой вятър те е довял тук?

— Линкълн, Ейбрахам Линкълн, наистина това сте вие, цял-целеничък!

— Ти, Тим, на „ти“ сме, както и по-рано, когато вързахме и пренесохме на сала двадесетимата индианци от форт Гибсън. Ела с мен горе в стаята ми, трябва да ми разкажеш всичко за себе си!

Помислете си само, през времето, когато не се бяхме виждали, този човек беше станал капитан, та дори и юрист, и то без да е посещавал учебно заведение, сам-самичък беше постигнал всичко. Сега имал някаква работа в този край и живеел в хотела, но се канел да отпътува още със следващия параход. Трябваше да съм луд, за да не му разкажа веднага историята на Бети. Той ме изслуша внимателно, без да каже нито дума, само кимна няколко пъти с глава в знак на съгласие, като че ли всичко му беше вече отдавна известно.

— Тим — каза той след като свърших, — попаднал си точно на човека, който ти трябва, и ако искаш, ще получиш децата обратно!

— Ако искам ли? Бих застрелял всеки, който твърди противното!

— Добре, добре! Как е изглеждал мъжът, който ги е взел от парахода?

— Като всички други! Карирани панталони, сиво сако и жълта широкопола шапка, един нос, два крака и…

— И е куцал, куцал е, Тим, нали?

— Бога ми, стюардът е споменал нещо такова, но не е бил много сигурен! Ейбрахам, да не би да познаваш негодника?

— Познавам го малко! Трябва да ти кажа, че съм натоварен със задачата да преследвам един човек, който обикаля из Щатите и никой не може да го залови. Но аз съм по петите му. Струва ми се, че върти добра търговия с крадени деца от тукашната област та чак до Мисури, отнема децата на добрите хорица и ги продава из южните щати, където заплащат тази стока добре. Но ще сложа край на мръсните му гешефти! Ще ми помогнеш ли?

— Аз съм с тебе! Кога започваме?

— Веднага!

— Линкълн, да ме изяде алигатор, ако забравя някога, че…

— Добре, Тим, добре! Аз съм предоставен сам на себе си, понеже управниците на южните щати са настроени враждебно към работи, подобни на моята. Кой знае дали няма да изпадна някога в опасно положение и затова се радвам много, че имам до мен човек, на когото мога да разчитам.

— Чудесно, ще си помагаме, както тогава, когато Канада Бил опита оловото ни.

— Що се отнася до Канада Бил, Тим, трябва да ти кажа, че той се мярка насам твърде често. Казват, че притежавал някъде по Ред Ривър голям участък блатиста земя със значителен брой негри, които биел с камшик за собствено удоволствие. Не е забравил и картите — скоро бил спечелил в Сейнт Луис двадесет хиляди долара. Когато бяхме горе в Арканзас, или съм се излъгал, че онзи човек е Канада Бил, или нашите куршуми не са му били достатъчни, Тим. Ей сега ще се приготвя.

Това беше чудновата среща, повярвайте ми, а на него, на него му се радвах много. Беше станал джентълмен и половина, а не беше трудно да се разбере, че ще отиде и още по-напред. За мое учудване той измъкна от куфара си стари дрехи на трапер и след малко застана пред мен точно в онзи вид, в който го бях видял някога в гората.

— Готов съм. Тим. Не е необходимо да бием барабан за това, кои сме и какво ще правим. Ще изпратим куфара на твоята Бети, нека го

пази в знак на това, че скоро ще се върнем.

Един час по-късно се качихме на парахода, избрахме си местенце на палубата, което ни подхождаше като уестмани, и се разположихме, доколкото можехме по-удобно. Пътуването трая четири дни. Не се питах къде ще слезем, не се интересувах и от това, което правеше Линкълн. Знаех, че ще проговори, когато времето за действие наближи. Той оглеждаше внимателно всеки, който се качваше на парахода, но това естествено можех да забележа само аз.

И ето ти на, тъкмо когато бяхме в околността на Геймсити, една лодка докара на борда мъж с две деца. Още от пръв поглед се виждаше, че децата имаха негърска кръв в жилите си. Изглежда, че се страхуваха много от него; той ги отведе в едно скрито ъгълче и те не се показаха повече оттам. Ейбрахам каза тихо:

— Това е нашият човек!

Наистина непознатият накуцваше малко, но облеклото му не отговаряше на описаното. Той остана на парахода до вечерта, след което заедно с децата се качи в една лодка, която, изглежда, го беше чакала посред реката.

— Дявол! — каза Линкълн. — Взел е предпазни мерки и може лесно да ни избяга. Но да видим какво може да се направи.

Той отиде при капитана и поговори с него. След кратко време бе спусната лодка във водата и ние се качихме в нея. Подкарана от шестима гребци, тя полетя в мъглата, която бе погълнала вече другата лодка. Гребците гребяха усърдно, тъй като им предстоеше да догонват парахода. Скоро слязохме на брега на такова място, където водите на реката се врязваха по-навътре в сушата, и по този начин останахме по петите на преследваните. Пътеката водеше към някаква плантация, разположена близо до реката. Когато човекът достигна лагера, в който живееха негрите, изсвири с уста. Появи се някакъв тип с камшик в ръка. Беше един от надзирателите.

— Водя ти още две. Дай им да ядат и ги пусни да си играят с другите, за да не реват. Ако не вземат от дума, понашари им гърбовете с камшика си!

Нашият непознат се запъти към жилищната постройка. Ние също се приближихме към нея, но за да не ни забележат, трябваше да позаобиколим. На верандата нямаше никой. В гостната стая — също. Но в отворения прозорец на приземния етаж блещукаше светлина.

Промъкнахме се до него. До една маса седяха трима мъже. Новодошлият беше между тях. Единият от другите двама беше може би плантаторът, а третият, Бога ми, третият беше Канада Бил, самият той и никой друг!

— Колко получихте днес, Уилмърс — попита току-що той.

— Две. Но не беше лесна работа, помъчихме се почти като с онези четирите, които ви докарах от Виксбърг. Умириха ли се вече?

— Не берете грижа. Гладът и камшикът вършат своето. Утре тръгваме към Ред Ривър. Ако и тези двете са ми по вкуса, ще ги купя и ще ги взема със себе си.

Линкълн ме издърпа в един тъмен ъгъл.

— Тим, разбра ли всичко?

— Горе-долу.

— Този наистина е Канада Бил. Куршумите ни не са го пратили на оня свят. Сигурно индианците са го излекували с техните билки. Тим, сега се нуждая от помощта ти!

— Готов съм!

— Имам заповед за арестуване, но тя едва ли ще ни помогне много.

— Възможно е. За Бил ли се отнася?

— Не, за онзи, който се нарича Уилмърс. Той отвлича деца на мулати и после ги продава. Складът на стоката му е тук, при този плантатор, който се казва Тани. Бил е дошъл, за да купува. Децата на твоята Бети са негови и се намират все още тук. Но как ли ще ги освободим? Доброволно няма да ни ги дадат! Помощ и подкрепа също няма откъде да очакваме…

— Хмм, а какво би станало, ако опитаме и без чужда помощ, Ейбрахам? Имам дяволски хубава пушка, а и останалото не е за изхвърляне!

— Аз също мислих по този въпрос и що се отнася до мене, готов съм — нямаме друг изход. Но ако не успеем, загубени сме и затова искам да те…

— Сайлънс[1], стари адвокате! Аз съм „за“ и точка по въпроса. Бети трябва да получи децата си! Не се страхувам от тези роботърговци!

— Тогава нека бъде както казваш! Положително още никой не е виждал подобно нещо, но до зазоряване ще бъдем господари на

плантацията. Сутринта в осем часа параходът ще мине оттук. Успях да науча, че капитанът е немец и се казва Халер. Можем да му се доверим. Той е честен човек и не понася робството. И така, взимай пушката и тръгвай!

Минахме безпрепятствено през верандата и гостната стая; само една врата ни делеше сега от тримата господа. Линкълн я отвори със силен ритник.

— Гуд ивнинг, мешърс! — поздрави той, приближи се до прозореца, затвори го и спусна жалузите. Аз затръшнах вратата моментално и застанах пред нея, вдигнах пушката си и я насочих към тях. И тримата скочиха на крака, но от изненада стояха като онемели.

— Сядайте, ще ви правя компания! — С револвер в ръка Ейбрахам притегли люлеещия се стол до себе си и се настани в него.

— По дяволите, мастър, какво търсите тук? — попита Канада Бил. Неговото самообладание се беше възвърнало най-бързо и той посегна към колана си.

— Остави револвера на мира, Бил! Давам ти честната си дума, че ще ти счупя ръката, ако не я махнеш моментално оттам!

Бил се подчини. Разбра, че Линкълн не се шегува.

— Интересуваш се какво търся тук, нали? Хмм, а пък аз съм любопитен да узная как ти. Бил, можа да се оправиш, след като куршумът ми те просна на земята при форт Гибсън. Моят сал и торбата си заслужаваха може би двата изстрела, с които искаше да ни пратиш и двамата на онзи свят. Виждаш, че имам да оправям малка сметчица с тебе!

— Cheer up[2], най-сетне сте ми в ръцете! — извика Бил злорадо. — Сега ще отговаряте за…

— Добре де! Сядай, Бил, че ме сърби ръката! И така, ти си призна…

— Признал ли съм? Нищо не съм признавал, не знам дори за какво става дума. Знам само, че сте проклет детектив, с когото ще си разчистя сметките ей сега!

— Не съм никакъв детектив, поне що се отнася до тебе. Бил, а сметките помежду ни ще ги разчистя аз, и то когато пожелая. Ние сме тук по-скоро по частна работа. И така, господа, слушайте: този човек до вратата ще ви вземе оръжията; ще стоите съвсем спокойно, защото веднага ще застрелям първия от вас, който опита да се съпротивлява!

— Аз имам най-напред думата тук! — обади се Тани едва сега, тъй като до този момент не беше успял да продума от смайване. — Тук аз съм господарят. Онзи, който ме напада, е разбойник и ще бъде задържан. Ще извикам моите хора!

— Дори ще ви помолим да сторите това, само че после. Тим Съмърланд, започвай! Покажи им ножа си!

И тримата бяха така респектирани, че се подчиниха безропотно. Само Бил и Уилмърс имаха у себе си оръжия. Бил имаше нож, а другият — нож и револвер. Взех ги и се върнах при вратата.

— Така, това беше нещо като увод — усмихна се Линкълн. — А сега идва най-важното: на всеки от вас по ред ще кажа това, което искам да му казвам. Останалите ще мълчат, иначе куршумите ни ще вземат участие в разговора! Мистър Уилмърс, познавам се с вас. Всъщност вие се казвате Джоунс Форбиш и ще ме придружавате няколко дни!

Човекът пребледня.

— Не е вярно, това е лъжа! Казвам се…

— Мълчете, с вас свърших! Ако проговорите още една дума, изгубен сте! Банката на Съединените щати отново ще види своя чиновник, който така бързо успя да изчезне. А сега, Бил, ти си на ред. Ще ти задам един въпрос; ще ми отговориш с „да“ или „не“. Ако кажеш само дума повече или ако не отговориш до една минута, ще стрелям. Казвам се Линкълн, Ейбрахам Линкълн. Запомни това име!

— Какво искате от мен?

— Ще ми предадеш ли доброволно откраднатите деца, които си купил от Форбиш, ако ти обещая да не споменавам форт Гибсън?

— Да — чу се гласът му след кратко колебание, — да, ако…

— Млък или ще стрелям! Не се шегувам. Ако парите са все още у Форбиш, ще си ги получиш обратно. А сега е ваш ред, достопочтени мистър Тани. Ще ми казвате само истината. Ако се подчинявате, няма да ви се случи нищо лошо. Във вашата къща ли живеят тези двамата?

— Да.

— Стоката на мистър Уилмърс е във вашия лагер, нали?

— Да.

— Няма да осъждам вашия начин на действие, но ще трябва да поправите онова, което сте сгрешили. Ще ме заведете до стаята на Форбиш, но през това време ще разговаряте само с мен, ако размените

една дума с някой друг или пък направите някакъв знак, считайте се за труп! Тръгвайте, хайде! Тим, на тебе предоставям грижата, когато се върна, да намеря всичко така, както съм го оставил.

Положението ми съвсем не беше леко и ми се стори, че отсъствието на Ейбрахам продължи доста дълго време. Завърна се сам. Доказателствата, които бяха намерили в стаята на чиновника и красноречието на Линкълн, бяха цяло щастие за нас. Плантаторът беше обещал да не се бърка в работите ни, ако го оставим на мира, и Линкълн се беше показал достатъчно умен да му гласува доверие.

На сутринта напуснахме плантацията с окования Форбиш и с повече от една дузина деца. Този щастлив изход се дължеше единствено на изключителната личност на Линкълн. Капитан Халер ни взе на парахода си и скоро благополучно пристигнахме във Виксбърг. Можете да си представите радостта на Бети, когато видя децата си. Другите деца изпратихме веднага при родителите им. Аз останах във Виксбърг — и, е, историята с Финк Паншлоу, когото Бети беше обичала повече от мен, е забравена. Сега тя си има друг мъж и той е по-добър от първия защото се казва Тим Съмърланд.

Линкълн продължи със своя банков чиновник на изток. Когато си седя в къщи и си мисля за него, струва ми се, че винаги чувам думите му: — Ти, Тим, на „ти“ сме, както и по-рано…

Да, той беше истински човек, селфмейдмен, какъвто няма да намерите никъде по земята. Беше твърд, решителен и жилав като хикория[3], а същевременно имаше меко и добро сърце като… като… е, като Тим Съмърланд.

---

[1] Сайлънс — (англ.) тишина. Б. пр. ↑

[2] Cheer up — (англ.) Каква радост! Б. пр. ↑

[3] Хикория — вид кораво дърво растящо в Америка. Б. пр. ↑

3.
ПОДПАЛВАЧ

Отново разказвачът направи пауза, отпи от чашата си, която междувременно пак беше напълнена, огледа слушателите си един подир друг, кимна с глава и продължи:

— Знаете ли, джентълмени, какво означава за прерийния ловец бързият, добър и издръжлив кон? Лишете въздухоплавателя от неговия балон, а моряка от неговия кораб и двамата престават да бъдат това, което са. Също така и прерийният ловец е немислим без коня си. А каква огромна разлика има между различните кораби и различните коне! Pshaw, няма да ви държа реч, но щом ви кажа, че дълги години наред съм имал един от най-добрите коне на широките прерии между крачолите на кожените си панталони, можете да си представите какво имам предвид. Грижил съм се за него като за самия себе си, дори и по-добре. Един другиму сме спасявали живота си не веднъж и не два пъти и когато той най-накрая падна под куршума на един негодник, аз го погребах, като поставих при него и скалпа на убиеца му, какъвто е обичаят при уестманите.

И от кого съм го получил, ще попитате вие? От кого другиго, освен от Черната пантера при Смоки Хил! Намираше се между другите коне, които пленихме, на гърба му имаше кожа от черна пантера, а в гривата му бяха вплетени орлови пера, явно доказателство, че животното е било собственост на някой вожд. Възседнах го и забелязах, че имаше най-добрата индианска дресировка, която бях срещал дотогава. Ето защо не ми се разделяше вече с него и го взех със себе си. И той показа такива качества, че цял свят започна да ми завижда за „Ероу“[1], както кръстих жребеца си.

Ходих в Тексас, няколко години скитах из Ню Мексико, Колорадо и Небраска, стигнах дори до Дакота, за да се посчепкам със сиусите, от които дори и най-хитрият трапер има какво да научи.

Там се срещнах с неколцина ловци недалече край Блек Хилс и от тях чух много радостна новина. Една вечер се бяхме разположили

около огъня и печахме сочно парче месо от бизонско филе, разговаряхме за туй-онуй и един от мъжете каза:

— Знаете ли онова плато, което от Янктън на Мисури се простира отдясно на реката право на север, а после се спуска стръмно към земите край Хъдзъновия залив? Наричат го Coteau du Missouri[2].

— Как да не знаем „хълмовете“? Вярно е, никой не рискува с особена охота да се изкачва из тъмните и стръмни пропасти и клисури, където е царството на червенокожи, мечки и рисове и където няма никакъв друг дивеч за лов освен някой нещастен скунк[3] или някоя дива котка, от която нямаш никаква полза.

— И въпреки това бях горе и открих нещо, което нямаше и през ум да ми мине да търся там, а именно едно от най-хубавите поселища, каквито може да има в Съединените щати.

— Как? Там горе? На това плато?

— Да, там горе. Как се е появило, не ме засяга, но останах в него три дни и намерих такова гостоприемство, каквото рядко се среща. Грижиха се за мене, като че ли бях самият президент.

— Та как се казваше този гостоприемен човек?

— Гай Уилмърс. Името е странно, нали? Но самият човек е красив мулат, красив като картина. А жена му, която той наричаше Бети, е родена отвъд океана, в Германия. Нейният баща, някой си мастър Хамър, живял долу в Арканзас и много патил. Бандити убили дъщеря му и…

Аз скочих.

— Гай Уилмърс?… Мулат?… Фред Хамър — нали Фред е било името на този човек?

— Да, Фред Хамър, имаше висока широкоплещеста фигура и снежнобяла коса и брада. Но какво ви е? Да не би да познавате тези хора?

— Дали ги познавам ли? По-добре, отколкото всички тук, взети заедно! С Фред Хамър бяхме съседи, а Мери, по-голямата му дъщеря, беше моя годеница. Отвлякоха я бандити, а докато преследвахме бандата, тя беше убита заедно с моя баща от Канада Бил.

— Вярно е, вярно е! Тогава вие сте Тим Съмърланд, за когото Уилмърс ми е разказвал толкова хубави неща!

— Да, аз съм! След онези събития скитах из прериите, а когато се върнах, заварих на това място непознати хора.

— Фред Хамър продал земите си изгодно и по-късно отворил магазин в Сейнт Луис. Гай Уилмърс пътувал по негови сделки и така веднъж се намерил на платото, където се установил да живее. Постепенно родните му го последвали. Към тях се присъединили и техни приятели и така възникнало поселището. Трябва да ги посетите, мастър Съмърланд, сигурно ще ви се зарадват страшно много, уверявам ви!

— Zounds, да ме опекат на шиш като това парче бизонско филе, ако още утре рано сутринта не тръгна на път! Блек Хилс ми омръзнаха и ми се иска да се изкача малко при индианците, рисовете и мечките.

— Но преди това трябва да ни разкажете историята на онези бандити. Казват, че Канада Бил се появил скоро в Де Мойн и спечелил дванадесет хиляди долара на „Three cards monte“[4]. Тази игра е направо ужасна и ми се струва, че е много по-опасна от обикновената monte[5], която се играе в Мексико и някои други места.

— Тази игра ми е струвала много повече от цяла планина сребърни долари. А каква беше онази история, е, добре, ще я чуете!

Разказах им какво бях преживял, след което се завихме в одеялата си, поставихме първите постове и затворихме очи. Но не можах да намеря спокойствие. В главата ми кръжаха образите на Фред Хамър, Бети и Гай Уилмърс; старите спомени се бяха възкресили наново и когато най-сетне успях за малко да задремя, сънувах далечния Арканзас, двете малки ферми, сънувах майка си, баща си и Мери, която се появи пред мене в цялата си красота и доброта, както я помнех оттогава. И Канада Бил не липсваше, опитваше се да ме удуши и когато ме сграбчи, аз се събудих.

— Тим Съмърланд, последният пост е твой. Време е, както ми се струва!

Старият трапер ме беше хванал за ръката. Но, казвам ви, какво ли не бих дал, ако можеше човекът пред мен да е наистина Уилям Джоунс!

Нарочно бях пожелал да стоя последен на пост, за да мога рано сутринта да бъда готов да тръгна веднага на път. Когато времето ми изтече и събудих хората, разпитах трапера за пътя, по който трябваше да тръгна.

— Ще яздиш все направо на изток в посока на Мисури и там, където Грийн Форк се влива в нея, ще я прехвърлиш и ще тръгнеш по

десния й бряг нагоре срещу течението. Платото преминава във високи предпланини, които изглеждат като великански амвони и могат лесно да се преброят, и граничат с долината на реката. Ще започнеш да се изкачваш между четвъртия и петия „амвон“ и за два дена ще пресечеш простиращата се на север девствена гора, по-нататък следва широка прерия, покрита с бизонова трева, по която ще продължиш в същата посока, това ще трае може би четири дни, накрая ще стигнеш до малка рекичка, на чийто бряг живее Уилмърс.

— Какви индианци обитават местността?

— Сиуси, най-много са от племето оглала. Най-войнственото, което познавам. Но те достигат до там само по време на пролетно-есенното преселение на бизоните. Сега е средата на лятото и може би не те застрашава опасност от тяхна страна. Сигурно са се оттеглили между Плейт Ривър и Ниобрара.

— Благодаря и ако някога се срещнем пак, ще ви разкажа нещо за това посещение.

— Добре! Поздрави онези добри хорица, на които пожелавам щастие от цялото си сърце!

Сбогувах се с групата трапери, метнах се на Ероу и тръгнах на изток. Човекът ме беше упътил правилно. При Грийн Форк преплувах Мисури и забелязах отделните високи планински масиви, между които дълбоко изсечени каменисти клисури извеждаха нагоре. След като оставих четвъртия великан зад гърба си, завих надясно. Клисурата беше така осеяна с паднали скални късове, дребни камъни и полуизгнили повалени дървета, оплетени от какви ли не виещи се растения, че напредвах страшно трудно с коня си и трябва да благодаря на добрия си томахок, с който се наложи да си проправям пътя, та в крайна сметка можах да достигна високо разположената равнина.

Намерих се сред прекрасна девствена гора, в която нямаше и следа от ниска растителност, така че можех бързо да се придвижвам. С моя славен Ероу прекосих гората за по-малко от три дни, но преди да навляза в прерията, спрях, за да се запася с месо. Нямах представа дали в саваната щях да намеря някакъв дивеч.

След като свърших тази работа, отправих се бодро на север. Първият и вторият ден преминаха без особени приключения. На третото утро, малко след като се бях отвил от одеялото и се канех да

оседлая Ероу, забелязах в далечината един ездач, който се движеше по следите ми.

Кой ли можеше да е този човек, който имаше причини да прекосява тази толкова отдалечена савана? Повече от стар навик, отколкото от необходима предпазливост, разхлабих ножа и револвера си и го зачаках на седлото. Бях готов на всичко.

Колкото повече се приближаваше, толкова по-добре можех да различа подробностите във високата му фигура. Той яздеше някакъв много дългокрак кон с изключително голяма глава, но затова пък опашката му беше толкова по-оскъдна — по нея се мъдреха само няколко косъма. Обаче това животно имаше такава крачка, която предизвикваше уважение. Главата на човека беше покрита с филцова шапка с необикновено широка периферия. Тялото му бе облечено в кожен елек, чиято обикновена кройка не затрудняваше движенията му, а на краката си носеше големи ботуши с обърнати кончови, които сега бяха изтеглени догоре. През рамото му висеше двуцевна карабина, а на пояса му се виждаха торбички за барут, куршуми, както и револвер и закривен ловджийски нож. Освен това имаше закрепени и два странни предмета, които по-късно се оказаха белезници.

Не можех да разгледам лицето му поради голямата периферия на шапката. Оставих го да се приближи на по-малко от изстрел и вдигнах карабината си.

— Стоп, мастър! Какво търсите в тази местност?

Той спря коня си и се засмя.

— Heigh-day[6], това е хубав номер! Тим Съмърланд, миеща мечко, да не би да искаш да ме застреляш?

— Дявол да го вземе, този глас ми е познат — отвърнах аз, като свалих карабината си, — но тази проклета шапка ми пречи. Ейбрахам Линкълн, наистина ли си ти, яхнал такъв козел рано сутринта?

— Аз съм, разбира се, ако нямаш нищо против. Мога ли да се приближа?

— Ела и ми кажи какво правиш тук!

— Първо трябва да знам какво те е довело с коня ти в този красив край!

— Търся един мой познат.

— Познат ли? Кой е той?

— Отгатни!

— А-а, може би Гай Уилмърс, който живее ей там пред нас, недалеч от тук, на брега на реката?

— Ха, ти познаваш ли го?

— Лично не го познавам, но ти ми спомена в Смоки Хил името на зетя на Фред Хамър.

— Значи си знаел, че Фред Хамър се е преселил в Coteau du Missouri?

— Не. Знам, че тук живее някой си Фред Хамър. Но започнах да подозирам, че това е нашият Фред Хамър, едва когато спомена за твоя познат — понеже тогава се сетих и за името Гай Уилмърс.

— Well, при тях отивам. А ти?

— И аз.

— Какво?… И ти ли? Какво ще търсиш там?

— Това е тайна, но на тебе мога да я разкрия. Взимай юздите и да вървим напред! Я ме погледни. За какъв ме мислиш?

— Хмм, за най-свестния човек между Нова Шотландия[7] и Калифорния.

— Това е един доста излишен отговор. Имам предвид професията.

— Задавай тези гатанки на когото щеш, само не на мене!

— А не виждаш ли нещо по мене, което не е обичайно за облеклото и снаряжението на траперите?

— Да, белезниците. Струва ми се, че си станал полицай!

— Не точно това. Но ако нямаш нищо против, можеш да ме смяташ за лойър[8], чието име не е вече неизвестно. Ти ме срещна в стария Канзъс с кодекса в ръка, когато държах реч; това беше моят университет и ето, виж, не съм го посещавал напразно! Още през 1836 година се установих в Спрингфийлд като адвокат.

— Значи адвокат! Знаех си, че ще се изкачиш по хубав път и ми се струва, че няма да останеш дълго в това положение. Но какво общо има адвокатът с твоето пътуване?

— Твърде много! Все още в адвоката се крие уестманът със своя силно развит нюх. Няколко пъти ми се удаде да прекратя безчинствата на някои най-изпечени престъпници, за която работа се показаха недорасли и най-опитните полицаи. И ето на, сега там долу в Илинойс и Айова някакъв изпечен бандит си е направил удоволствието да води за носа различни величия от финансовите и административните среди

и тъй като досега никой детектив не е успял да го залови, натовариха ме с хубавата задача да го потърся и да го предам на правосъдието по възможност жив. Това „по възможност“ ми дава всъщност разрешението да употребявам оръжие по моя преценка.

— Как се казва този негодник?

— Има десетки имена и никой не знае кое от тях е истинското. Последният му гениален номер бил подправянето на значителни полици в Де Мойн. Оттам следите му водят по всяка вероятност към Мисурийските хълмове и аз предполагам, че се е отправил към Гай Уилмърс.

— Heigh-ho[9], това няма да му се отрази добре! Надявам се, че ако го заварим там, ще мога да му кажа няколко думи. Но това не ще да е Канада Бил, а?

— Не е. Защо питаш?

— Защото напоследък са го видели в Де Мойн, където бил спечелил дванадесет хиляди долара.

— Знам. След това изчезнал безследно и както винаги, ще се появи на някое друго място, където най-малко го очакват. Той е много опасен човек, и то най-вече защото не могат да му забранят да играе хазарт и защото провежда другите си удари по такъв начин, че не остава нищо, по което може да бъде уличен. Ще се учудя, ако не го срещнем, понеже винаги, когато сме заедно, ни се е налагало да имаме работа с него.

Продължихме да яздим един до друг. Пренощувахме само още веднъж и вече бяхме близо до реката.

Пред нас не се виждаше нищо друго освен откритата прерия, но след известно време забелязахме ивица от водни изпарения, която се простираше над саваната от изток на запад; бързо се приближавахме към нея и когато я достигнахме, се озовахме на брега на реката, по който се простираше дълга редица постройки. В горната част, на няколко конски дължини от водата, се издигаше необикновено красива жилищна сграда, а около нея се виждаха просторни хамбари, по-надолу и по-близо до водата съзрях няколко малки къщички, които очевидно бяха жилищата на работниците. Докъдето ми стигаха очите, можех да забележа чистота и признаци на благосъстояние.

— Good luck[10], тук е! — каза Линкълн; той откачи белезниците от пояса си и продължи:

— Ще ги скрия под одеялото. Не е необходимо да издадат веднага защо идвам.

Като стигнахме до къщата, от вратата й излезе един работник.

— Гуд дей, човече! Тук ли живее някой си мастър Уилмърс? — попита Линкълн.

— Йес, мастър. Влезте! Господата и дамите ядат тъкмо сега.

Завързахме конете си и влязохме вътре. В столовата седяха Фред Хамър, Гай Уилмърс и Бети. Веднага ги познах. Двете млади жени, които седяха при тях, трябва да бяха дъщерите, а между тях имаше някакъв джентълмен, който ми беше непознат. Уилмърс стана.

— Приближете се, мешърс! Какво ни носите? — попита той.

— Цял товар поздрави от някой си Тим Съмърланд, ако този човек все пак ви е познат — отговорих аз.

— Поздрави от нашия Тим? Това е… heigh-day, та това си самият ти, стара мечко! За малко нямаше да те позная. Прерията ти е пуснала такава брада, че само върхът на носа ти се вижда. Welcome, хиляди пъти! Подай ръката си и на другите!

Е, това беше такъв прием, от който можех да бъда предоволен. Бях почти смачкан в прегръдките им и едва намерих време да помисля за моя спътник:

— А тук съм ви довел един човек, когото трябва също да познавате. Или сте забравили Ейбрахам Линкълн, който ни водеше по-рано по дирите на бандитите?

— Ейбрахам Линкълн! Наистина, той е! Добре дошъл, сър, и не ни се сърдете, че не ви обърнахме веднага внимание! Поизменили сте се откакто не сме се виждали.

Трябваше да седнем на масата при другите ей така, както си бяхме, и едва тогава стана дума за непознатия.

— Между нас е и сър Дейвид Холмън, който ни оказва честта да бъде наш гост от една седмица — представи ни го Уилмърс. — После ще мога да ви представя и мастър Белфорт, който слезе в долината, за да наблюдава прибирането на реколтата. Той е изискан джентълмен, казвам ви, не съм виждал толкова опитен и сръчен човек. А с картите умее направо като с магическа пръчка да прави каквото си ще.

Завърза се много оживен разговор и аз се учудих, че Линкълн почти не взимаше участие в него. Защо хвърляше от време на време към мастър Холмън такива остри и проницателни погледи, когато той

не можеше да ги забележи? Нима той беше човекът, когото Ейбрахам търсеше?

В този момент вратата се отвори и просто не можах да се сдържа, скочих на крака и втренчих опулените си очи във влезлия. Гъстата черна брада и тъмната коса ме пообъркаха, а може би и облеклото, което беше като на някой заможен джентълмен, ала бих могъл да се закълна, че… но по-нататък не можах да продължа мислите си — Гай Уилмърс стана:

— Ето, мастър Белфорт идва. Да ви го представя, джентълмени! Той е…

— Мастър Белфорт? — каза Линкълн. — Струва ми се, че този човек спокойно може да се казва и Фред Флетър или Уилям Джоунс, ако само признае, че е самият Канада Бил!

— Канада Бил ли? — попита Фред Хамър, като грабна първия нож, който видя, и се надигна.

— Дръжте си езика, сър! — каза Джоунс, защото това наистина беше той и сега го познах по гласа. — Не може безнаказано да се обижда един джентълмен.

— Това е така — отвърна Линкълн, — но сигурен съм, че не съм обидил джентълмен. Колко корени от репей и адски камък си изразходвал, за да си боядисаш косата черна? Ще ти дам един добър съвет: когато решиш друг път да си боядисваш косата, използвай оловен гребен, тогава тя потъмнява до самите корени, а сега там е останала съвършено светла. Мастър Уилмърс, казахте, че той правел с картите направо магии. Не ви ли показа малко как се играе „Three cards monte“?

— Да, и при това спечели хубави пари — отвърна Фред Хамър. — Остарял съм и очите ми са отслабнали, иначе трябваше веднага да го позная. Но сега няма вече съмнение, че пред мене стои убиецът на Мери by god[11], ще си получи заслуженото веднага!

— Да не би да искате да заколите собствения си гост, Фред Хамър? — попита Канада Бил. — Можете ли да докажете, че аз съм застрелял дъщеря ви?

— Застреля и баща ми! — намесих се аз. — Не, не можем да го докажем, но можем да се закълнем, че е истина. А също така, че насъска индианците срещу форта.

В този момент Линкълн се приближи до него.

— Човече, ще ти кажа, че бихме могли бързо да свършим с тебе. Сигурно знаеш, че мастър Линч[12] е строг съдия, ала ти си гост в тази къща, а ние като свободни граждани на Съединените щати съдим някого само при пълни доказателства! Сигурно е, че тези джентълмени няма да си искат парите, които си им отнел: те стоят много по-високо от Канада Бил и няма да се унижават. Затова ще ти кажа моето решение: ще напуснеш веднага поселището, и то в срок от десет минути. В единадесетата минута започва да говори карабината ми, можеш да не се съмняваш в това!

— Да не би да сте собственик или господар на тази къща? — попита сега Дейвид Холмън. — Не можете да докажете нищо от това, в което обвинявате мастър Джоунс, а на карти играхме честно.

— Вярно е, че не съм господар тук, драги, но все пак имам нещо, което обикновено хората уважават. И ако казвам на този човек решението си, знам съвсем точно какво правя.

— Я ни покажете това „нещо“, сър!

— Ето го!

Той извади някаква хартия от джоба си, подаде му я и ми направи знак, който разбрах веднага. Излязох навън и измъкнах белезниците изпод одеялото. Когато се върнах в стаята, видях, че Холмън беше пребледнял и втренчено гледаше хартията.

— Е, мастър Холмън или Райър, или Панкрофт, или Енгстън, харесва ли ви този декрет? — попита Линкълн. — В Айова и Илинойс, и особено в Де Мойн очакват с голямо нетърпение човека, който носи тези хубави имена. Наистина е жалко, че ти липсва малкият пръст на лявата ръка. Неговото отсъствие те издаде. Ще отърва моя приятел Уилмърс от двама гости, чието място не е в такава почтена къща!

— Стоп, сър, още не се е стигнало дотам! — извика Холмън.

Той хвърли изпитателен поглед към вратата и прозореца.

— Мисля, че се е стигнало. А ако не ти се вярва, погледни тези скъпоценни украшения, които сега ще ти сложа!

Той взе белезниците от ръцете ми, а аз извадих револвера си. Холмън също бръкна в джоба си.

— Махни си ръката или ще стрелям! — заплаших го аз.

— Видя ли, че се е стигнало дотам? — изсмя се Линкълн. — Протегни си спокойно ръцете, защото ти повтарям: прочете пълномощията, които ми дават свобода да правя с тебе каквото

пожелая. Ще броя до три. Ако дотогава белезниците не са на ръцете ти, ще опиташ куршума ни. Тим, стреляй при три!

— Едно… две!

Холмън разбра, че нямаше шега. Подаде ръцете си и се остави да бъде окован. След това Линкълн се обърна към Уилям Джоунс.

— Пет минути изтекоха. Остават ти още пет. Не се шегувам. Изчезвай!

Фред Хамър все още държеше ножа си в ръка. Той сложи заплашително ръката си на рамото на Джоунс и каза:

— Напред, човече! Ще се погрижа нищо да не попречи на тръгването ти.

Избута го навън през вратата и след няколко секунди видяхме как Канада Бил се отдалечи на коня си.

— Нямате ли някое здраво помещение — обърна се Линкълн към Уилмърс, — където бихме могли да затворим добрия мистър Холмън?

— Имам много добро и сигурно място. Елате!

Тримата излязоха, а аз имах нелеката задача да обясня на Бети и на двете малки госпожици събитията, които се разиграха толкова неочаквано пред тях. След като се събрахме всички отново, Хамър и Уилмърс започнаха да благодарят надълго и нашироко на Линкълн, който се мъчеше, доколкото това беше по силите му, да съкрати тези благодарствени излияния. Той се канеше още на следващото утро да си тръгне обратно, но се натъкна на всеобща съпротива. Уилмърс му каза:

— Предстои ви трудно и опасно пътуване с вашия арестант през Мисурийското плато надолу към Айова. Ако почакате няколко дни, оттук ще тръгнат три лодки надолу по реката, след което ще продължат и по Мисури, а вие ще можете да отпътувате удобно в тях. Ще стигнете бързо до Янктън и Дакота, след което ще ви остане само неголямото разстояние до Де Мойн. Значи оставате тук. Вашият пленник е на сигурно място.

Линкълн разбра, че това предложение е изгодно за него, и отстъпи.

Настана вечер. Бяхме отвързали конете си и ги оставихме да пасат свободно. Не биваше да ги вкарваме в конюшнята, защото бяха свикнали на свобода и само щяха да се изпоритат с другите коне в тясното помещение. Жените и мъжете останаха да бъбрят във всекидневната с изключение на мене. Аз тръгнах надолу покрай

реката, защото исках да нагледам конете. Беше толкова тъмно, че едва можех да различавам водната повърхност от бреговете. Бях се загледал замислено в течащата вода, когато по повърхността й се плъзна лъч светлина. Светлината блещукаше през пролуките на повредената дъсчена стена на един от хамбарите, пълен със сено и пшеница. Изведнъж дочух стъпки. Край мен пробяга някаква фигура и след нея още една. Тъмнината ми попречи да ги огледам добре, но ми се стори, че бяха Джоунс и Холмън.

Двете фигури изчезнаха в тъмнината, преди да успея да ги последвам. Върнах се колкото можех по-бързо обратно, влязох във всекидневната и попитах Линкълн:

— Ейбрахам, Холмън затворен ли е все още?

— Защо? Преди половин час бях при него.

— Струва ми се, че го видях заедно с Джоунс навън. Бързо, да видим дали е още тук!

Изтичахме навън. Железните резета на здравата врата, зад която беше затворен пленникът, бяха в изправност и затворени. Дръпнахме ги. Холмън липсваше.

— Канада Бил се е върнал и го е освободил! — извика Линкълн. — Трябва да…

— Оставете ги, сър! — прекъсна го Уилмърс. — Утре рано сутринта ще открием следите им и ще тръгнем след тях. Няма да ни избягат!

Отново излязохме на открито. Погледите ни бяха приковани от силна светлина. Там, където преди малко бях видял да проблясва светлина, сега към небето се издигаха пламъци. Огънят се разпростираше със зловеща бързина. Между задушаващия дим и червената жарава лумваше тук-там някой подпалил се сноп. Бързо се приближавахме към пожара.

Изведнъж съзрях някаква фигура, която беше стояла там, за да наблюдава огъня, но щом ни забеляза, побягна веднага. Това бягство ми се стори подозрително и аз се затичах след нея. Колкото повече догонвах човека, толкова по-ясно виждах, че нещо му пречеше да тича — ръцете му не се движеха. Удвоих бързината си, настигнах го и разпознах Холмън, чиито ръце бяха още в белезници. Пипнах го, тръшнах го на земята и коленичих върху него. Опитваше да се съпротивлява, но съпротивата му не беше особено голяма, защото

белезниците му пречеха. Дръпнах кърпата от врата му и с нея вързах краката му. Той скърцаше със зъби от ярост, а очите му ми хвърляха злобни погледи. Обаче не проронили нито дума.

— Добър вечер, мастър! — казах аз. — Разходката ти не беше много дълга. Ще ми кажеш ли къде се е дянал Уилям Джоунс?

Той не проговори.

— Добре! Ще се опитаме да го намерим и без тебе.

Хванах го за яката и го повлякох към къщата, където веднага го затворихме. След това всички мъже се пръснаха, за да дирят Джоунс. Но всичките ни усилия бяха напразни. Не можахме да го намерим — беше избягал.

Междувременно бяха притичали работниците. Успяха да ограничат огъня и най-сетне той угасна, защото нямаше вече какво да гори. Нанесените щети не бяха кой знае колко големи, поне не бяха такива, каквито се е искало на Джоунс и Холмън.

Когато лодките се канеха да тръгват към Мисури, Линкълн взе със себе си Холмън. Последвалото сбогуване не ми беше много леко, защото бях обикнал Ейбрахам. Но не можех да потегля с него. Фред Хамър и Гай Уилмърс ми казаха, че не можело да си тръгна, а и дамите ме молеха така мило, че не можех да постъпя иначе — трябваше да остана.

По-късно научихме, че Холмън е бил осъден на доживотен затвор. Линкълн обаче не остана само адвокат, а отиде много по-далеч — стана президент на Съединените щати. Никога вече не го видях, но пък в замяна на това слушах много да се говори за него. Всички вие го познавате, познава го и целият свят. Бут го застреля, дано вечно ври в катрана за това, но Линкълн продължава да живее в Щатите, защото това, което направи, бе направено за столетия, а и в тази страна няма да се роди вече човек като Ейбрахам.

А аз? Не ме оставиха на спокойствие, докато не издигнах вигвама си при Уилмърс. Ероу не беше доволен от това, а и мене ме досърбяваха от време на време ръцете страшно много, грабвах томахока и карабината, яхвах мустанга си и отивах из гората или саваната за месец, два, където можех да покажа на бизоните и индианците, че Тим Съмърланд все още няма намерение да размени красивата прерия с Вечните ловни полета. Ловният ми участък беше

между Лонг Пийк и Спениш Пийкс и там придобих името, с което ме наричате, мешърс, Колорадеца!

Оттогава не съм срещал повече Канада Бил. Преди известно време дочух, че са го видели по долното течение на Мисисипи, където успял с Three cards monte да спечели хубави пари. От последната ни среща изминаха над тридесет години, но се надявам, че е още жив и че все някога ще ми падне в ръцете. Тогава няма да избяга от куршума ми…

Колорадеца свърши разказа си. Оглеждаше замислено старата си карабина, чийто приклад бе покрит чак до металическата част с многобройни резки, драскотини и други знаци, които оставаха загадъчни за непосветените хора.

---

[1] Epoy — (англ.) стрела. ↑

[2] Coteau du Missouri — (фр.) хълмовете по Мисури или Мисурийско плато. Б. пр. ↑

[3] Скунк — (инд. — англ.) дребно животно от Сев. Америка с остра неприятна миризма Б. пр. ↑

[4] Three cards monte — хазартна игра на карти от мексикански произход, която се играе с три карти, едната от които е фигурна. ↑

[5] Monte — испано-амепиканска хазартна игра с 45 карти. Б. пр. ↑

[6] Heigh-day (Hayday) — (англ.) възклицание на радост и удивление. Б. пр. ↑

[7] Нова Шотландия — област в югоисточна Канада. ↑

[8] Лойър — (англ.) адвокат. Б. пр. ↑

[9] Heigh-ho — (англ.) израз на неодобрение и досада. Б. пр. ↑

[10] Good luck — (англ.) акво щастие, късмет. Б. пр. ↑

[11] By god — (англ.) В името на Бога. ↑

[12] Чарлз Линч — плантатор от южните щати, пупуляризирал жестоката саморазправа под името „съдът на Линч“. ↑

4.
ЗЛАТНИЯТ ДОКТОР

След кратко време един от слушателите поде:

— Тъжни истории ни разказа, друже, но ми се струва, че мога да те утеша: Канада Бил си получи вече заслуженото и приключи изпълнения си със злини живот.

— All devils[1], какво приказваш?!

— Да, Канада Бил е мъртъв, приключи земния си път в мисионерската обител Санта Лусия при Сакраменто.

— От какво е умрял? Да не би да е от някоя болест? Този подлец не е заслужил такава смърт!

— О, не се е отървал толкова евтино. За неговия край трябва да благодарим на един мъж, чието име е познато на всички вас: Олд Файърхенд.

— Какво? Олд Файърхенд е сложил край на мерзостите му? А как е станало това, сър?

— Това е една интересна история, която всъщност трябваше да занеса да я отпечатат. Аз съм писател, мешърс, и собствено един автор на книги не постъпва умно, когато разказва нещо, което иска да публикува в пресата; ще ме разберете, джентс. Но тъй като днес си разказваме такива хубави истории и тук събрах вече доста материал за моето перо, няма да бъда толкова коравосърдечен и ще ви разкажа онова, което знам.

Той се настани удобно на стола си и започна да говори като добър и опитен разказвач:

— Картината край пристанището на Сакраменто беше изключително оживена и пъстра. Човешката тълпа, която заливаше кейовете, улисана в някаква работа или шляеща се безделно насам-натам, не се състоеше от жителите на определен район в града, нито пък от жителите само на един-единствен град; гледката приличаше по-скоро на карнавал, който беше събрал тук за кратко време представители от всички нации.

На едно място стоеше група високи и слаби янки, облечени в неизбежния черен фрак, килнали силно назад високите цилиндри, пъхнали ръце в джобовете си, издокарали се със златни верижки, джобни часовници, копчета по ръкавелите и игли по кърпите си. Между тях се мушеха насам-натам малка групичка китайци, облечени в жакети от синя басма и широки бели панталони, дългите им плитки бяха грижливо оплетени и добре поддържани. Виждаха се и островитяни от южните морета, които се движеха по тази чужда земя плахо, смутено и учудено и когато очите им забележеха нещо твърде странно и причудливо според техните схващания, те събираха главите си и тихо шушукаха. Наоколо се разхождаха гордо мексиканци с техните цепнати отстрани кадифени панталони, украсени със сребърни копчета, и с обичайните къси, също така украсени жилетки, и с широкополи шапки на главите. Имаше калифорнийци с дълги пончоси, изтъкани в най-пищни цветове, които им стигаха почти до глезените на краката; чернокожи лейди и джентълмени, ухаещи на хиляди благовония и издокарани с най-различни дрехи; индианци със сериозен израз на лицата, които се движеха с достойнство сред тълпата; спокойни и кротки немци, англичани с огромни бакенбарди и големи пенснета на носовете си; подвижни дребни французи, които се караха, разказваха, викаха и ръкомахаха най-оживено с ръце; червенокоси ирландци, които „ухаеха“ на бренди; чилийци в техните къси пончоси; трапери, скватери[2], американски пионери[3] в обичайните кожени ловджийски ризи, все още с пушките през рамо, тъй като бяха прехвърлили току-що Скалистите планини; метиси и мулати във всички възможни нюанси и разцветки на кожата, а сред тях — и завръщащите се от мините златотърсачи, често с тежки торби злато, облечени в най-фантастични одежди, одрипавели, с кръпки по панталоните, ризите, жакетите и жилетките, с изпокъсани ботуши, от които надничаха голите пръсти на краката им, и с шапки, които в продължение на месеци са упорствали през деня на слънце и дъжд, а през нощта са служили за възглавници. И най-сетне на малки групички стояха и местните жители, истинските законни господари на тази земя, които въпреки това бяха може би единствените сред цялата тълпа, които не притежаваха нищо и трябваше да влачат бедното си съществуване само с някаква мизерна надница.

Към това пъстро смешение на народите се прибавяха и някои фигури с внушителен външен вид: американски и английски матроси с широки рамене, грамадни юмруци и предизвикателни погледи, както и неколцина испански офицери от военната флота с красива външност, които бяха дошли от Сан Франциско в своите бляскави униформи, украсени със златни нашивки, и с желание да погледат трескавия живот недалече от златоносните райони.

Човек би могъл да каже: „Кой ще изброи народите и ще назове имената?[4]“

И какво беше събрало тук тази многообразна антропологична смесица? Нищо друго освен — златото.

Заселването на Горна Калифорния, което започва активно през 1768 година от страна на Мексико, постави страната под светското и духовно господство на мисионерите. Йезуитите разбираха много добре от стопанство и икономика и издигнаха на подходящи места многобройни манастири и мисионерски центрове, за да могат да вършат по-добре своята пропаганда.

Когато мексиканското централно правителство успя през 1823 година да ликвидира господството на мисионерите, голяма част от тях отказаха да признаят това правителство и напуснаха страната. Малцината, които останаха, бяха изгубили влиянието си, водеха живот, изпълнен с лишения, и постепенно и те изчезнаха един по един.

Недалече от Сакраменто се издигаше масивна постройка, висока няколко етажа, заобиколена от обширен двор; до страната й, която гледаше към града, бе долепена църква, построена от старинни непечени тухли.

Тази масивна постройка беше мисионерската обител Санта Лусия, в чиито многобройни стаи, прилични на казармени помещения, в последно време можеха да се видят само двама души: един възрастен достопочтен духовник и един немец, който се казваше Карл Вернер, но всички, които общуваха с него, го наричаха просто сеньор Карлос. Той беше дясната ръка на свещеника.

Но ето че бяха открити златните залежи в Калифорния и новината за скритите приказни съкровища в планините предизвика голямо преселение на хора, които дойдоха най-напред от близките Мексико и Съединените щати, но скоро страната се видя заляна от човешките чада на всички континенти. След бързо появилите се

потомци на испанските конкистадори последваха островитяни от Сандвичевите острови, после заприиждаха австралийци и европейци, та дори и китайски кули; всички се надяваха да получат полагаемата им се част от това злато и да станат богати хора.

Сан Франциско беше главният сборен пункт за чужденците, откъдето те продължаваха на север или към вътрешността на страната. Сакраменто беше един от по-значителните второстепенни сборни пунктове.

Броят на хората нарастваше от ден на ден и тъй като настъпилите дъждове правеха невъзможно пренощуването на открито, а не всеки си носеше палатка, всяка къща и всяко жилище, където можеше да се намери подслон, бяха заети.

И старата мисионерска обител Санта Лусия бе сполетяна от същата участ, която имаше толкова малко общо с първоначалното й предназначение.

Един французин от Елзас направи в приземния етаж на едно от крилата на постройката пивоварна, постави един огромен казан и започна да произвежда някакво питие, което дръзко нарече бира. В предното крило, точно до църквата, се настани американец, който отвори гостилница, при това му хрумна изключително целесъобразната идея да превърне част от църковния кораб в танцов салон, където всяка седмица се организираха танцови забави с рийлс, хорнпайпърз или фенден-гоус[5]. Това пък привлече вниманието на един предприемчив ирландец, който отвори кръчма в другия край на църквата.

В долния етаж на другото странично крило се настани англичанин, намери си за съдружник един хитър нюхемпширец, доведоха няколко китаеца и отвориха магазин, който, както скоро се оказа, започна да носи добри печалби на двамата джентълмени. Нещата продължиха да се развиват по този начин и не след дълго цялата света обител се оказа заета с изключение на таванския етаж в едно от крилата.

Старият свещеник се видя безпомощен. След като разбра, че със сила нищо не може да се направи, отначало се опита да заведе няколко процеса, за да спаси светата обител от тези досадници. Но скоро му беше съдено да се запознае с тъжните последици от постъпките си,

защото бе попадал в ръцете на цяла глутница чакали, които само му искаха пари, без да са сторили абсолютно нищо за него.

Накрая Санта Лучия така му опротивя, че в едно хубаво утро той изчезна безследно. Никой не прояви желание да го търси. И така от предишните обитатели остана само сеньор Карл ос с жена си и дъщеря си Анита, с които живееше в няколко малки стаички на приземния етаж до пивоварната.

Но и за свободните тавански помещения се намери собственик. Казваха, че този човек бил дошъл в Сакраменто от Буенос Айрес, произхождал от Синсинати и се титулувал доктор Уайт. Никой не го беше питал дали наистина е лекар. Искаше да открие болница в Сакраменто, но не можа да намери подходящо място и дойде с коня си в Санта Лусия, където чисто и просто се настани в таванските помещения, понеже не намери жива душа там, за да ги вземе под наем. Беше практичен човек, който знаеше много добре, че в тази страна трудно може да ти се оспори правото на собственост над нещо, което притежаваш в момента.

Още на следващия ден пристигна върволица от мулета, които докараха одеяла и дюшеци, а след тях група мексиканци носеха необходимите железни рамки и табли на кревати. Преди да се стъмни, горе вече имаше двадесет легла, поставени на голия под, над тях беше старият повреден покрив със счупени керемиди, през който силният вятър духаше във всички посоки, а когато валеше дъжд, в помещенията ставаше цяло наводнение. Така изглеждаше болницата, която очакваше нещастните си пациенти.

И те не закъсняха да се появят.

Колкото и да е здравословен сам по себе си климатът в Калифорния, в мините винаги има предостатъчно болни хора. Необузданият и нередовен начин на живот допринася не по-малко от тежката, непосилна за хиляди хора работа и от обилните валежи за разпространяването на особено силна треска, която много често завършва със смърт, защото заболелите са лишени от лекарски грижи и лечение. В такъв случай могат да се нарекат щастливци онези, които не са сполетени от болестта, докато са сами в някоя дива местност или когато край тях има приятели, които могат да ги пренесат от планините в цивилизовани райони и да се погрижат за лекарска помощ. Но повечето от тях намираха при златните мини само шест стъпки пръст

върху себе си и един мизерен кръг от камъни около тесния си гроб. Много от болните умираха по пътя или пък живееха само толкова, колкото угасващият им поглед да успее да съзре някое човешко селище; само малцина можеха да се възстановят отново и с укрепнало тяло да подновят предишната си работа.

Едно обаче всеки болен губеше с положителност — събраното злато.

По онова време лекарствата бяха направо „златни“ и един работлив лекар можеше да намери своята златна мина в болестите на пациентите си. Колко много шарлатани използваха това обстоятелство — в техните ръце някои болни умираха само затова, защото имаха злато, което щяха да отнесат със себе си, ако оздравееха!… По склона към мисионерската обител крачеше един здраво сложен младеж, чиято светла коса, правилни черти и румени страни издаваха немския му произход, въпреки че беше облечен в удобното мексиканско облекло. Щом достигна мескитовите храсти, които обграждаха Санта Лусия, той спря и се обърна на запад.

Свечеряваше се и слънцето бе започнало да потапя вече ослепителната си жар в сияещата водна шир. В краката му бе разпрострян градът, облян в искряща светлина, и прозорците на старата сграда хвърляха блестящи отражения надалеч.

Той седна в меката трева и така се вдълбочи в тази гледка, че не можа да долови леките стъпки, които се приближаваха към него. Една малка ръка хвана рамото му и една главичка се наведе над него. Той чу думите:

— Добре дошъл, сеньор! Защо не идва толкова време при нас?

— Бях в Сан Франциско, синьорита, където вършех най-различни работи — отвърна той.

— И където напълно забрави сеньор Карлос заедно с неговата бедна малка Анита!

— Забравил ли съм ги? Пор диос[6], не, хиляди пъти не! Анита, как бих могъл някога да ви забравя?

Тя седна без всякаква предвзетост до него.

— Наистина ли мислите за мене, сеньор Едуардо?

— Анита, моля те, изговаряй името ми както си е на немски, слушам го с такова удоволствие от устата ти. И не питай дали съм мислил за вас! Кой се погрижи за мене, когато дойдох тук без петак в

джоба си, обран от престъпници, кой друг, ако не баща ти? И кой се грижеше за мене като за син или брат, когато лишенията и преживените неволи ме хвърлиха болен на легло? Ти и майка ти! И кого друг имам в тази чужда земя, при когото бих могъл да отида и с когото бих могъл да се посъветвам, освен вас? Анита, никога няма да ви забравя!

— Наистина ли, Едуард?

— Да — отвърна той простичко, като хвана ръката й и я погледна открито в очите.

— Дори и тогава, когато се завърнеш в родината?

— Дори и тогава! Казах ти, Анита, че няма да се върна без тебе в родината, забрави ли го вече?

— Не — отговори тя.

— Или лъчите на съчувствието ти озаряват сега някой друг?

— Някой друг ли? Че кой може да бъде той?

— Лекарят на горния етаж, доктор Уайт.

— Той ли? — попита тя провлачено. — Та кой ли би искал да бъде слънце за този кльощав мастър Хинино! Поне що се отнася до мене, бих го оставила на тъмно колкото си иска!

— Анита, истина ли е това? — извика младият човек.

— Защо не ми вярваш?

— Защото знам, че те преследва на всяка крачка и защото родителите ти се радват, когато ви дойде на гости.

— Вярно е, че върви подир мен, но бъди сигурен, че го отбягвам винаги, когато е възможно. Вярно е, че и татко е в добри отношения с него; той толкова му е говорил за огромното си състояние и за това, че иска да се върне с нас в родината, в Германия, щом напечели достатъчно пари!

— В Германия? Нима баща ти иска да се връща в родината?

— Да. След като Санта Лусия се превърна в общежитие за кого ли не, тук вече не му харесва. Но ние сме бедни, а татко е твърде стар, за да може да спечели толкова, че да успеем да се махнем оттук, и ето че…

— И ето че…

— И ето че той се замисля, че един заможен зет би могъл да осъществи желанието му.

Едуард мълча известно време. После попита:

— А баща ти би ли те дал на доктора?

— Да. Но аз и майка ми не можем да го понасяме.

— А мене понасяте ли ме?

Тя кимна. Сега той хвана и другата й ръка и каза:

— Винаги ми се е струвало, че сме родени един за друг. И ти си толкова нежна и добра, и аз бих желал да бъда винаги при тебе. Мога ли да кажа тези думи на майка ти, която не може да понася онзи лекар горе?

— Да.

— Сега веднага?

— Сега веднага!

— Тогава ела!

Той стана и тя го последва. Минаха заедно през портата и прекосиха двора в посока към вратата, зад която беше жилището на Вернерови. Още от коридора дочуха твърд и остър глас, който говореше настоятелно.

— Докторът е вътре — обади се Анита.

— Ела, ще влезем в кухнята и ще чакаме, докато си отиде! Влязоха в кухнята, откъдето можеха да чуват всяка дума от разговора между Уайт и нейните родители.

— По дяволите, мастър Карлос, да не би да мислите, че не мога да развържа кесията си? — попита докторът. — Медицината е много по-доходна от най-богатата мина горе в планините и щом събера достатъчно пари, тръгваме оттук за Ню Йорк или Филаделфия, а оттам и още по-надалече, накъдето искате. Имате ли нещо против?

— Хмм, какво ли мога да имам против, само да знаех, че ще удържите на думата си!

— Проклятие! Да не ме смятате за лъжец?

— Не. Не сте ми дали още повод за това. Но в последно време добрата стара Калифорния е твърде подходящо място, където човек може да стане недоверчив или поне предпазлив.

— Тогава ще ви дам гаранция! Не бих могъл да продължавам работата си повече без жена, а вашата дъщеря има дяволски пленително лице и ми се струва, че я обичам извънредно много. Дайте ми я за жена и ви уверявам, че ще я направя мой книговодител и ще й възложа дори да се занимава с касата. Това не ви ли стига?

— Хмм, да. Но говорихте ли вече с момичето?

— Не съм, но ми се струва излишно. Доктор Уайт е такъв мъж, който винаги ще получи момичето, което пожелае, а и тя в никой случай няма да се възпротиви срещу вашата воля.

— Това може и да е така, но ми се струва, че при един толкова важен въпрос тя също трябва да има право на собствена воля и желание, независимо че аз съм „за“. Но ако тя е против, нищо няма да стане. И така, поговорете първо с нея, докторе, и тогава елате пак!

— Добре, отивам веднага, нямам много време за губене за такива неща, горе ме чакат двадесет и един пациенти, които ми създават сума работа. Къде е тя?

— Не знам, може би навън пред портата.

— Добре! Ще трябва да я намеря. Ще я потърся.

Той се обърна към вратата, но спря изненадан, защото пред него стояха Анита и Едуард, които бяха излезли в този момент от кухнята.

— Тази, която търсите, е тук, мастър доктор — обади се младият човек, — а работата, по която искате да говорите с нея, няма да ви отнеме много време.

— Защо, какво искате да кажете, сеньор Едуард? — попита Уайт, който добре познаваше съперника си, защото го беше срещал едва ли не ежедневно при родителите на Анита.

— Искам да кажа, че сте закъснели, тъй като току-що се разбрахме с Анита. Тя няма желание да стане госпожа Уайт, а по-скоро иска да опита с мене.

— Вярно ли е това, Анита? — Вернер стана от стола си от изненада, като хвърли угасналата си цигара настрани.

— Да, татко. Или не ти е приятно?

— Приятно ли? О, би ми било приятно, защото аз самият обичам този младеж, но какво ще правите с тази гола любов в една страна, където всеки път и пътека са покрити с лъскави долари? Сеньор Едуардо е още млад, би могъл да постигне нещо в живота, ако не се обвърже преждевременно с някое момиче. А докторът вече отдавна знае какво има и какво може, там е разликата, Анита, той ще дойде с нас в Германия и…

— И Едуард ще дойде — прекъсна го момичето, — той иска…

— Ще може ли? За това е необходимо нещо повече от добра воля.

— Сеньор Карлос — обади се Едуард, — сега не е моментът да говорим както трябва. Но кажете ми поне искрено: ще ми дадете ли Анита за жена, ако не съм толкова беден, колкото сега?

— Да.

— А колко би трябвало да имам?

— Хмм, не е лесно да се каже. Колкото повече, толкова по-добре. Но поне би трябвало да е достатъчно, за да стигнем до нашата родина и да можем там да купим някой малък чифлик.

— А ще ми дадете ли време да спечеля толкова?

— Време ли? Колко ще ви е необходимо?

— Шест месеца!

— Хмм, това не е прекалено дълго. Какво ще кажете, докторе?

— По дяволите, това съвсем прилича на обикновен делови гешефт, разрешете да участвам в него!

— Дори трябва да участвате!

— Тогава ще ви направя едно предложение, мастър Карлос!

— Какво предложение?

— Мистър Едуардо, искате да отидете горе в мините, нали? — попита той подигравателно, като се обърна към младия човек.

— Да, така е.

— Е, сър, даваме ви шест месеца срок. Ако дотогава се върнете с три хиляди долара, мис Анита ще бъде ваша и аз няма да кажа нито дума. Но ако не се върнете в този срок или се върнете с по-малко пари, тогава мис Анита е моя. Съгласен ли сте, мастър Карлос?

— Напълно, но при условие, че наистина притежавате онова, за което ми говорихте!

— Бъдете спокоен. Значи се разбрахме. Гуд бай, трябва да вървя при моите болни от треска.

* * *

Изминаха няколко месеца и пак един млад човек изкачваше склона към мисионерската обител; той също така се обърна при мескитовите храсти, за да погледа пейзажа наоколо, но това не беше Едуард, въпреки че уговорените шест месеца щяха да изтекат след няколко дена. Този човек беше непознат.

След като очите му се наситиха на разкрилата се пред него гледка, той мина през портата, прекоси двора и на входа към страничното крило срещна Анита. Попита я:

— Сеньорита, бихте ли ми казали, дали мога да намеря тук доктор Уайт?

— Той живее тук. Качете се нагоре до тавана, там ще видите неговата болница, а той сигурно е вътре.

Младежът последва указанията й и се заизкачва нагоре, докато стигна тавана, където видя два реда легла, между които се движеше докторът. Самото помещение беше твърде тъмно, а тъй като и навън беше започнало да се стъмнява, предметите не можеха вече да се различават добре.

Уайт забеляза непознатия и се приближи.

— Какво ще желаете, сеньор? — попита той.

Младежът наостри уши при звука на гласа му и го запита с едва сдържано вълнение:

— Вие ли сте мастър Уайт, сър, докторът?

— Да.

— Фармацевт съм, опитах се да изкопая щастието си от земята на Калифорния, но не намерих нищо, после отидох в посредническото бюро, за да си търся някаква работа. Там ми казаха, че се нуждаете от болногледач, и затова дойдох при вас да проверя дали мястото е все още свободно.

— Свободно е. В кой град и в каква аптека сте работили?

— Хмм — отвърна непознатият замислено, след което набързо изброи няколко имена, но съвсем явно и нарочно отчетливо произнесе последното име: — В Ню Йорк, Питсбург, Синсинати и накрая в Норфок, Северна Каролина, при мастър Кливлънд.

— В Норфок при мастър Клив…

Уайт бързо се приближи, за да разгледа по-добре лицето на непознатия, след което уплашено отстъпи назад:

— Всички дяволи, проклетият нем… исках да кажа мастър Громан, който заедно с мене там… Но елате долу в жилището ми, сър! Наистина се радвам безкрайно да намеря в тази затънтена местност така неочаквано един колега, с когото съм работил заедно на едно и също място!

Той не можа да забележи двусмислената усмивка на другия, слезе на по-долния етаж, където прекрачи прага на една стая и запали осветлението. Очевидно малкото помещение му служеше едновременно за спалня и всекидневна.

— Така, а сега седнете и разказвайте! Какво ново има в Норфок, откакто заминах? Имах си малка разправия с шефа, поради което се бях ядосал и напуснах без предизвестие. Надявам се, че старият мастър Кливлънд се чувства добре!

— Добре ли? Той изобщо престана да се чувства. След като заминахте, по непонятен начин от касата му изчезнаха всички ценни книжа, които бяха съхранявани много добре. Така човекът беше разорен, не можа да го преживее и умря.

— Как е възможно! Какво разправяте! Хмм, старият никога не е бил много добре финансово и криеше положението си от всички. Затова ми се струва твърде възможно изчезването на касата да е един малък трик от негова страна. Не бива да се учудвате, че можах да се установя тук като лекар. Тук никой не те пита за дипломата ти, а тази работа те храни добре. И така, идвате за мястото?

— Да. Но кажете ми, Деър, откъде се добрахте до средствата, с които открихте тази болница, и защо сте променили истинското си име?

— Хмм, тези средства спечелих горе в мините, а името си промених, защото Уайт звучи по учено от Деър. Но да се върнем пак на вашата работа. Ще получите мястото, но при условие, че не ми дадете повод да се оплаквам от вас. Ако се сработим добре, възможно е дори да станете моята дясна ръка или даже мой съдружник.

— А има ли къде да живея?

— Все ще се нареди нещо. И така, съгласен ли сте?

— Естествено!

— Готово, ето ви ръката ми!

— Няма да се оплаквате от мене. Животът достатъчно ме е подхвърлял насам-натам, така че и аз самият не си спомням с голямо удоволствие за миналото.

Громан беше назначен и Уайт постепенно го посвети във всички тайни на болничното управление. Докторът се видя просто принуден да го назначи, но скоро се успокои, като забеляза, че неговият асистент

намираше за естествени дори онези неща, които предпазливо трябваше да се пазят да не станат достояние на обществеността.

Сега Уайт имаше повече свободно време и той го използваше, като посещаваше често сеньор Карлос; с хитра пресметливост беше успял да спечели доверието му. А бащата не се съобразяваше ни най-малко с факта, че лекарят беше с много години по-възрастен от дъщеря му и освен това имаше такъв характер и маниери, които биха отблъснали всеки.

Най-сетне изминаха и шестте месеца, без да се появи Едуард. Анита не се безпокоеше много от това, че от Едуард нямаше нито писмо, нито някакво друго известие, тя знаеше, че пощенската връзка с мините беше крайно несъвършена и се намираше почти изцяло в частни ръце, така че никога не можеше да се разчита на получаването на някое писмо. Често се случваше дори хората, които бяха натоварени с пренасянето на писмата и паричните суми да бъдат нападани по пътя, ограбвани и убивани или пък самите те избягваха с някой параход заедно с поверените им пари.

Днес беше последната вечер от срока, а Едуард все още не се връщаше. Момичето бе обхванато от страшно безпокойство, което не му даваше мира. Състоянието на доктора беше същото. Досега всички шансове бяха на негова страна, но съперникът му можеше да се появи всеки момент, а това… Това трябваше да бъде предотвратено. Той повери пациентите си на асистента и напусна сградата.

Болните бяха много доволни от назначаването на Громан, защото той беше за тях като ангел-пазител. Докато пред доктора се показваше напълно покорен и без собствена воля, зад гърба му действаше както си искаше и беше убеден, че не един от пациентите, осъдени от Уайт на смърт, му дължеше живота и имуществото си…

Разказвачът нарочно направи малка пауза, докато си запали нова пура. След това отново продължи мисълта си:

— И така, вече ви казах, че доктор Уайт беше оставил болните на асистента си и беше излязъл. От безпокойство не можеше да стои на едно място, въпреки че бе настъпила вечерта от последния ден и от шестмесечния срок бяха останали само няколко часа. Съперникът му все още можеше да дойде. Нещо го влечеше към града и към гарата, където искаше да посрещне последния вечерен влак от мините, който скоро трябваше да дойде.

Не мина много време и влакът пристигна; и кой мислите, че слезе? Мистър Едуард, който все пак идваше навреме. Когато се намираше вече долу пред вагона, той се обърна и се сбогува с някого, който се намираше още в купето. После си тръгна. Уайт взе бързо решение, приближи се до него и му каза:

— Наистина, ето че все пак пристигнахте! Вече си мислехме, че няма да спазите срока. Сега най-важното е дали сте имали щастието да намерите злато.

— Щастието ми надхвърли всички очаквания, надхвърли ги — гласеше радостният отговор.

— Имате ли три хиляди долара?

— Много повече!

— Просто да не повярваш! Други работят с години в мините и рискуват здравето и живота си, без да намерят нищо, а вие отивате само за няколко месеца и се връщате здрав и богат! Но това не може да се промени и аз трябва да отстъпя. Оттук направо към Санта Лусия ли отивате?

— Да.

— И аз. Да вървим заедно. Елате!

Двамата се отдалечиха, без Уайт да обърне внимание на човека, с когото Едуард се беше сбогувал преди малко и който междувременно също беше слязъл. Едуард изпитваше силно желание да отиде при Анита и да я освободи от тревогата, която положително изпитваше, затова бързаше много. Но все пак най-напред искаше да купи някои неща, които го забавиха толкова, че когато градът остана зад тях, вече се беше стъмнило. Сега Уайт можеше незабелязано от своя спътник да измъкне от джоба си револвер и да му свали предпазителя.

— Значи имахте щастие, а? — попита той. — Кой можеше да предположи! Е, сега наистина останах с пръст в устата, защото вие печелите играта. Сам ли работихте в мините, или имахте колеги?

— Сам.

— Какво? Но вие нищо не разбирате от тази работа! Тогава наистина е било голямо щастие, някакъв изключителен случай, че сте попаднали веднага на място, където е имало златни залежи.

— Не беше нито късмет, нито случайност, защото това място ми беше показано.

— Показано? Невъзможно! На нито един дигър[7] и през ум няма да му мине да издаде такова находище.

— Но този, който ми го показа, не беше златотърсач.

— А какъв беше?

— Индианец.

— Наистина ли? Но това е твърде странно. Вярно е, има индианци, които знаят къде се намира злато, но никога няма да им дойде на ум да го издадат на някой бял.

— Този индианец не се нуждаеше от злато; това беше един велик и прочут вожд на апачите.

— Как се казваше?

— Инчу-чуна.

— Всички дяволи! Инчу-чуна! А как се срещнахте с него?

— Чрез един бял ловец, негов приятел, с когото бяха заедно при златните мини.

— Как се казваше той?

— Олд Файърхенд.

— А-а…

Безобидният Едуард изобщо не забеляза какво впечатление направиха на Уайт тези две имена. Той продължи да говори непринудено:

— Срещнах Олд Файърхенд съвсем случайно. Разпита ме кой съм, откъде съм и как живея, защото навярно беше разбрал, че не съм златотърсач и че мястото ми не е в мините. Разказах му всичко най-откровено, а, разбира се, и това, че съм дошъл, за да спечеля три хиляди долара за шест месеца. Отначало ми се изсмя, после стана сериозен и ми каза, че ще доведе някакъв човек, който вероятно щял да ми даде добър съвет. На другия ден дойде Инчу-чуна, който ме загледа така проницателно, като че ли искаше да надникне в най-съкровените ми мисли, после мълчаливо кимна на своя бял брат и аз трябваше да тръгна с тях. Скитахме се и се катерихме наоколо през целия ден. Инчу-чуна навсякъде разглеждаше внимателно земята и скалите. Най-после, вече беше започнало да се свечерява, той спря на едно място и каза:

— Моят млад брат трябва да копае тук, но сам, без никой друг; тук ще намери нъгитс и златен прах.

— Откупих въпросния клейм[8] и започнах да копая. Инчу-чуна имаше право — намерих златни зърна. Трябваше да се пазя много от другите златотърсачи и да крия намереното, защото в по-голямата си част те са разбойници и може би щяха да ми се случат много лоши неща, ако в последните дни не се беше появил отново Олд Файърхенд, за да разбере дали съм имал щастие.

— Пак ли беше заедно с Инчу-чуна?

— Не. Бяха се разделили за известно време, защото той искаше първо да посети Сакраменто, а после да отиде и до Сан Франциско. Остана при мене, докато напуснах мините, като се грижеше да не бъда безпокоен от другите златотърсачи. След това двамата пътувахме до тук.

— Значи заедно сте пътували до тук?

— Естествено! Бяхме в един и същ вагон.

— Когато слизахте, поговорихте с някого от вагона — той ли беше?

— Да. Не слезе веднага с мене, защото имаше да говори още нещо с един друг негов спътник. Казах му „довиждане“ и го помолих да не забрави обещанието си.

— Какво обещание?

— Обеща ми, че утре ще ме посети в Санта Лусия.

— Хайде бе! Наистина ли?

— Да — отвърна Едуард, който не можа да види каква възбуда беше обзела доктора. Последният едва съумяваше да се овладее. Той се осведоми припряно:

— А ще можете ли да докажете, че притежавате трите хиляди долара? Ще трябва, разбира се, да ги покажете още тази вечер!

— Мога да ги покажа. Всичкия златен прах превърнах в ценни книжа, които нося у себе си.

При тези думи Уайт се спря, сложи пръста си на спусъка на револвера и каза:

— Знаете ли, късметът ви да срещнете Олд Файърхенд и Инчу-чуна е голям, обаче много, много по-голяма е глупостта ви да ми разкажете всичко това!

— Защо да е глупост?

— Защото няма да видите нито момичето, нито парите. Веднага ще разберете защо!

В следващия миг се разнесе изстрел и Едуард рухна на земята, където остана да лежи, без да се помръдне повече. Уайт го вдигна, отнесе го малко настрани от пътя и го захвърли на земята. Мислеше засега да го остави там, а късно през нощта да го зарови някъде; преди всичко обаче трябваше да му изпразни джобовете. Тъкмо се канеше да се залови с тази работа, когато дочу стъпки, които бързо наближаваха. Докторът побърза да се отдалечи, за да не бъде забелязан тук. Мъртвецът лежеше на скрито място и той можеше и по-късно да му прибере парите. Не си направи труда да се върне в жилището си, а се запъти направо към Вернер, за да може точно в 12 часа да предяви претенциите си.

* * *

Междувременно Олд Файърхенд беше отишъл от гарата в града. Беше потърсил странноприемница и беше получил хубава стая. Но нещо не го свърташе в помещението. Ето защо тръгна да се разхожда бавно из улиците. Замисли се за Едуард, на когото беше обещал да го посети на следния ден, и реши веднага да попита за пътя към мисионерската обител. Показаха му го и той съвсем непреднамерено излезе извън града и се отправи към местността на Санта Лусия. Беше започнало да се смрачава.

Вечерта беше великолепна. Олд Файърхенд вървеше, потънал в мислите си. Наоколо цареше тишината на дивата природа. Само отдалече долиташе приглушеният шум от града. Внезапно спокойствието на нощта бе нарушено от рязък звук — разнесе се изстрел. Това стана в момента, когато Олд Файърхенд се канеше вече да се връща. Сега обаче той се втурна бързо напред към мястото, откъдето се беше разнесъл изстрелът. Там спря и се ослуша. Стори му се, че някой се отдалечаваше тихо. Потърси наоколо по земята дали няма някъде паднал човек, но не можа да намери нищо. Но ето че отстрани се дочу болезнен стон. Той се отправи по посока на звука и намери Едуард, който се беше полуизправил и притискаше с ръце сърдечната си област.

— Ти ли си? — попита той изплашено, като го позна въпреки тъмнината.

— Да — отвърна Едуард тихо.

— Ранен ли си?

— Да… в сърцето… право в сърцето.

Беше му трудно да говори, задъхваше се.

— В сърцето ли? Не е възможно! — каза Олд Файърхенд. — Ако са те улучили в сърцето, щеше да си вече мъртъв. Стой спокойно! Ще те прегледам.

Той разтвори жакета му, жилетката и ризата — никъде нямаше и следа от кръв или от рана! Продължи да търси и като стигна до джоба на гърдите му, го опипа и обясни зарадвано:

— Слава богу! В този джоб си сложил торбичката със златни зърна, които са посрещнали куршума. Ето тук напипвам малката дупка в плата. Изстрелът те е съборил на земята и е нарушил дишането ти, но куршумът е останал в златните зърна. Нали лекарят, твоят съперник, живее ей там, в Санта Лусия?

— Да.

— Ще трябва да те занеса при него. Той ще…

— За Бога, недей!

— Защо?

— Той стреля по мене!

— Ах! С него ли тръгна? Как се казва? Или по-точно, как се казва сега?

— Уайт, доктор Уайт.

— Доктор, лекар! С какви ли неща не се е занимавал този мръсник! Но това ще е последната му професия. Този път ще сложа край на безчинствата му веднъж завинаги!

— Нима го познаваш?

— Много добре! Но сега това не е важно. Важното е как се чувстваш.

— По-добре ми е, дишам вече спокойно.

— Болят ли те гърдите.

— Не много.

— Тогава трябва да видим дали ще можеш да се изправиш и да ходиш. Подпри се на мене!

Опитът се оказа успешен. Той можеше да върви, макар и бавно. Пътьом Едуард предаде разговора, който беше имал с Уайт. Когато стигнаха недалеч от Санта Лусия, той остана скрит малко настрани.

Олд Файърхенд го накара да му опише разположението на болницата и се отправи към сградата, за да търси Уайт. Жилището му беше заключено. Тогава той се заизкачва по лошо осветените стълби към тавана, отвори вратата, без да почука. Наоколо бяха леглата на пациентите, а до една малка масичка седеше асистентът. Последният се изправи, зачуден от това късно посещение. А когато разгледа по-добре посетителя, дори се изплаши.

— Кой сте вие? Какво търсите тук? — попита той.

— Търся доктор Уайт.

— Не е тук. Сигурно е долу при сеньор Вернер.

— А вие кой сте?

— Казвам се Громан и съм неговият асистент.

— Тогава елате малко насам, мистър Громан. Трябва да поразгледам лицето ви.

Той го придърпа към светлината, огледа го и след като строгите му черти придобиха по-благ израз, каза:

— Не ми приличате на подлец.

— И наистина не съм. Винаги съм бил честен човек. Но какво е това странно поведение, сър?

— Ще ви кажа. Чували ли сте името Олд Файърхенд?

— Да.

— Аз съм неговият собственик. Но я ми кажете какво мислите за вашия шеф, доктор Уайт?

— Сър, не знам каква цел преследвате с вашия странен въпрос!

— Е… току-що той извърши опит за убийство.

— Zounds! Не думайте! Сигурен ли сте? Говорете! Къде? Кого?

— Търпение, сър! Ще чуете всичко! Но преди това…

— Преди това ме изслушайте! Всъщност е тайна, но на вас мога да я разкрия. Аз съм детектив.

— Таен полицай. Като асистент на този доктор Уайт?

— Тъкмо на него! Познавате ли Канада Бил?

— От време на време чувах нещо за него, казваха, че бил един от най-големите мошеници на длъж и шир. Но сега е изчезнал от дълго време.

— Е, добре, изглежда, че така нареченият доктор Уайт е Канада Бил. Ще ви разкажа всичко. Но, сър, кажете ми преди това какво знаете за този опит за убийство!

Олд Файърхенд му разказа как стояха нещата и тогава, без да премълчава нищо, Громан сподели с него следното:

— В такъв случай трябва да съм искрен с вас. По-рано работех като фармацевт и бях назначен при мистър Кливлънд в Норфок, Северна Каролина. Тогава при него постъпи на работа някой си Деър, който имаше добри препоръки и затова бе назначен. Тези препоръки обаче бяха фалшифицирани, в това успяхме да се убедим по-късно. Скоро се установи, че той разбира от фармация по-малко и от начеващите фармацевти. Между него и шефа се разиграха много сериозни сцени, след което Деър изчезна внезапно, а с него изчезна и съдържанието на касата с цялото състояние на Кливлънд. Обичах шефа си, беше мой благодетел. Загубата го съсипа съвсем. Полицията не намери никаква следа от престъпника и аз реших лично да го издиря. Докато го търсех, попаднах в дирите на други лица, които бяха преследвани като него и които бяха предадени от мен на правосъдието. Това ми създаде добро име в полицията и ме назначиха като детектив. От този момент разполагах вече с по-големи средства от различен характер и с тяхна помощ успях да се добера до някои опорни точки. Продължих разследванията си, докато най-сетне открих сигурна следа, която ме доведе до тук.

— До Уайт?

— Да. Той е онзи Деър.

— Но той трябва да ви е познал!

— Разбира се, но аз така му обясних нещата, че ме назначи — естествено само за да ме накара да мълча. И сега работя като асистент при него, но нито за миг не съм сигурен за живота си. Всеки час очаквам да ме премахне от пътя си по някакъв начин, за да се отърве от един свидетел на миналото си. Едва ли можете да си представите каква бдителност и колко предпазливост се изискват от мене!

— Защо не го обезвредите?

— Как мислите, че мога да го сторя?

— Като го арестувате.

— Не мога, защото нямам никакви доказателства срещу него. Знам, че открадна състоянието на Кливлънд, но нямам улики. Ден и нощ съм го наблюдавал, опитах се да разбуля тайните му, рових се във всяко кътче, което ми беше достъпно. Но от всичко това успях само да разбера, че някога е бил известен като Канада Бил.

— Във всяко кътче, което ви е било достъпно… Там е работата! Той едва ли ще ви остави така достъпни тайните си. При мошеник като него цялата ви хитрост няма да ви помогне много. В такива случаи възелът не се развързва, а се разсича и ние ще направим днес точно това. Надявам се, че ще мога да разчитам на помощта ви?

— О, разбира се, щом се нуждаете от незначителната ми помощ!

— Той има ли шкафове, сандъци, в които още не сте надникнали?

— Да, долу, в частното му жилище.

— Ще се наложи да ни ги поотвори! Можете ли сега да оставите болните сами?

— Да. В момента нямаме тежък случай.

— Тогава елате с мене долу!

Двамата слязоха по стълбите и се отправиха към мястото, където чакаше Едуард. Последният получи указания от Олд Файърхенд как трябва да се държи, след което се насочиха към приземния етаж, където живееше Вернер. Беше точно полунощ.

Прекосиха двора и през коридора достигнаха до кухнята, където някога Едуард беше подслушвал заедно с Анита. И днес кухнята беше празна. Вернер, жена му, дъщеря му и Уайт седяха в стаята. В този момент докторът каза:

— Сеньор Карлос, сега е точно дванадесет. Шестте месеца изтекоха, а Едуард все още не се е върнал. Напомням ви за дадената дума и се надявам, че ще я спазите.

— Ще удържа на думата си — отвърна Вернер — и ще ви дам съгласието си, ако ми докажете, че наистина сте толкова състоятелен, колкото ми бяхте казали.

— Подготвил съм се да ви дам това доказателство. Ето, погледнете тези книжа! Сумите, които ще видите в тях, се пазят в банката. Това достатъчно ли ви е?

Чу се шум от разгръщането на хартия, след което Вернер извика:

— Сеньор доктор, но това е много повече, отколкото можех да очаквам! Вие сте богат човек!

— О, бих могъл да ви докажа, че притежавам много повече, но това е достатъчно. А за да видите какъв внимателен съпруг ще има вашата Анита в мое лице, ще ви покажа ето тези бижута, които ще й подаря още при годежа. Това са само скъпоценни камъни.

Чу се как се отваря касетка, след което се разнесоха възгласи на удивление и възхищение. В този момент Громан се приближи до вратата на кухнята, която бе само притворена, и погледна в стаята. Едва беше хвърлил един поглед, той отскочи назад и прошепна на Олд Файърхенд:

— Слушайте, сър, вече имам онова, от което се нуждаех. Тези скъпоценности са откраднати от мистър Кливлънд. Бяха собственост на жена му, която умря, и след това бяха съхранявани в касата. После изчезнаха заедно с Деър и парите.

В този момент Уайт попита:

— Е, сеньор Карлос, успях ли да ви убедя?

— Да, сеньор. Ела, Анита, и подай ръката си на доктора!

Сега всички в кухнята наостриха уши да чуят какво ще каже Анита.

— Няма да му я подам! — каза тя с решителен глас.

— Ти знаеш, че съм му обещал!

— Ти може да си му обещал, но аз не съм му давала никакво обещание.

— Обещанието си е обещание! — извика Уайт. — Струва ми се, че всяка дъщеря е длъжна да слуша баща си! Едуард не дойде. Вероятно е пропаднал и загинал при мините, а…

Той не можа да продължи, защото Едуард влезе в стаята и каза:

— Дойдох, както виждате. Разбира се, че вие, сеньор Уайт, нямате заслуга за това, че съм още жив!

Анита нададе радостен вик и се втурна към него. Уайт обаче втренчи уплашен поглед в Едуард, като че ли бе видял мъртвец, който внезапно е изскочил от гроба си. В този момент вратата на кухнята се отвори отново и влезе Громан. Пристъпи към масата, посегна към касетката и каза:

— Тези скъпоценности са откраднати от мистър Кливлънд. Конфискувам ги!

— Конфискувате ли ги? — Уайт скочи. — Бих искал да видя онзи, който има смелостта да посегне на личната ми собственост, спечелена с честен труд?

— Аз имам смелостта, защото това не е спечелено с честен труд. Детектив съм и ви заявявам, че сте арестуван, мистър Деър, който сега се нарича Уайт!

Врата се отвори още веднъж. Влезе Олд Файърхенд и каза:

— И Деър не е истинското му име. Вече е имал около сто имена и може би затова е забравил истинското си име. Но най-прочутото му име, спечелило най-лоша слава, е Канада Бил.

— Кой сте вие и какво…

— Обикновено ме наричат Олд Файърхенд.

Сега страхът на мнимия доктор премина направо в ужас. Лицето му придоби пепеляв цвят и той така се олюля, че трябваше да се опре с двете си ръце на масата.

— Олд…Фай… ър…хенд…! — едва произнесоха обезкръвените му треперещи устни.

— Да, Олд Файърхенд! Сега вече сигурно знаеш, че няма да ни се изплъзнеш! Злодеянията ти крещят до небето за възмездие и щеше да е по-добре, ако беше изпратил в сърцето си онзи куршум, с който искаше да убиеш този младеж. Тогава щеше да избегнеш въжето, което ще ти бъде приготвено с моя помощ. Престъпният ти живот отива към края си!

Под въздействието на тези думи сгърченото тяло на Канада Бил се изпъна. Страните му се зачервиха отново и очите му проблеснаха. Той бръкна в джоба си и извика:

— Така ли си мислите? Още не се е стигнало дотам!

— Стигнало се е, дори и револверът няма да ти помогне. Извади си ръката от джоба!

— Вадя я!

Той вдигна ръка, в която проблесна револверът му и го насочи към Олд Файърхенд. Разнесе се изстрел, Олд Файърхенд направи светкавично движение встрани. Куршумът мина покрай него и почти в същия миг юмрукът му се стовари по главата на Канада Бил с такава сила, че той се строполи шумно на земята, където събори няколко стола.

Вернер седеше онемял от уплаха, но затова пък жена му се разпищя.

— Тихо! — заповяда ловецът. — Той е в безсъзнание и повече няма да вреди никому. Донесете въже да го вържем и повикайте полицията! Тя ще се зарадва на такъв улов!

Той вдигна револвера, който беше паднал от ръката на Канада Бил, след което изгубилият съзнание престъпник беше вързан.

Последваха въпроси, отговори и обяснения и когато пристигна полицията, претърсиха жилището на престъпника. С помощта на ключовете, които намериха у него, можаха да отворят всичко и откриха толкова много доказателства за престъпните му дела, че смъртната присъда му беше сигурна. Преди всичко имаше много златен прах и златни зърна, които беше взел от болните златотърсачи в „болницата“ си, след като ги беше пратил на оня свят. Налице беше и цялата сума, открадната от мистър Кливлънд, което можеше да се докаже и по направените от самия него бележки.

Арестуваният не можа да дойде в съзнание, докато претърсваха жилището му, и затова беше откаран в това състояние. Когато по-късно дойде на себе си в ареста, започна да крещи и да беснее. Юмручният удар на Олд Файърхенд бе предизвикал мозъчно сътресение, така че той изобщо не можа да възвърне нормалното си състояние. Ден и нощ се бореше с призраците на онези, които беше обрал или убил, и държанието му стана толкова опасно, че трябваше да му сложат усмирителна риза. Буйната му лудост не го напусна, докато един ден не го намериха мъртъв с пяна на уста. Това е! Моята история приключи и сега знаете, мешърс, къде и как свърши Канада Бил.

Под впечатлението от разказа слушателите стояха безмълвни още дълго време. Погледите на всички неволно се бяха отправили към Колорадеца. Той беше извадил закривения си нож и със силната си ръка дълбаеше два кръстосани белега върху приклада на старата си карабина.

---

[1] All devils — по дяволите! Б. пр. ↑

[2] Скватер — (англ.) Колонист заграбил земи. ↑

[3] Американски пионери — първите ловци, земеделци, трапери, дървари, които навлизали в т.н. „нецивилизовани райони“. Б. пр. ↑

[4] Цитат от баладата на Шилер „Жертвите на Ибик“. Б. пр. ↑

[5] Рийл, хорнпайп, фенденгоу — весели шотландски, английски и испански танци. Б. пр. ↑

[6] Пор диос! — (англ) За бога! Б. пр. ↑

[7] Дигър — (англ.) копач, тук златотърсач. Б. пр. ↑

[8] Клейм — (англ.) участък от земя за рудна разработка. Б. пр. ↑

ИБН ЕЛ’ АМ

Дълга верига от араби и негри се движеше по Вади Саламат към възвишенията на Джебел марра. Арабите бяха от племето хабание, а негрите от племето фори. Всички тези черни или тъмно кафяви мъже яздеха магарета, защото в Судан не е разпространен „корабът на пустинята“ — камилата.

Начело яздеше храбрият Ракабес Сераф, което означава „врат на жираф“; беше получил това име поради необикновената дължина на врата си. Той беше пратеник на Махди[1] и сега водеше отряда си при войските на неговия зет, известния Шех ел Обеид.

Поради нощния хлад керванът беше тръгнал на път още преди изгрев слънце; беше тъмно и правоверните не бяха казали още утринната си молитва.

Ето че Ес Сагир-Малкият, подкара животното си и се изравни с водача. Беше получил името си благодарение на ръста си — бе висок колкото джудже, но беше известен като храбър мъж и яздеше единствения кон в кервана, един от онези прочути гарбани, които са били докарани на изток през езерото Чад.

— Виж! — каза той, като посочи напред, където между извисяващите се скалисти височини се беше показала една по-светла ивица от небето, — скоро ще се зазори, настъпва времето, когато Саба-бей е най-гладен. Няма ли да бъдем предпазливи и да спрем да лагеруваме, докато той отново отиде да спи? Саба-бей е едно от имената на лъва. Населението от онези райони се страхува да назове на глас името на лъва. Всеки си мисли, че така животното ще чуе и ще бъде привлечено. Ето защо Ра-каб ес Сераф направи предупредително движение с ръка и тихо отговори:

— Дахел Аллах — за бога! Не говори така високо, иначе Господарят на земетресението ще дотича и ще ни свали и двамата от седлата! Може би леговището му е някъде наблизо, затова трябва да преминем с животните си тайно. Кажи на хората, че не бива да вдигат

никакъв шум и че трябва да се помолят, като кажат първите думи на четиридесет и осмата сура[2]!

Ес Сагир предаде заповедта му и скоро всяка уста мълвеше: „Наистина, предопределена ти е голяма победа, за да ти прости бог греховете и да те споходи милосърдието му и да ти посочи верния път и да ти помага със своята могъща закрила.“

Така керванът се движеше напред по възможност най-безшумно. Бреговете на безводната сега река отново се бяха стеснили. Изкачваха се стръмно нагоре, а напред образуваха остър завой, като по този начин пречеха на видимостта.

Внезапно се разнесе онзи дълбок рев, който започва с хъркане, после бързо се засилва до страшен рев, след което заглъхва постепенно като шумът на далечен гръм — това беше ревът на лъв. Арабите го наричат „рад“, което означава гръм, а самият лъв е получил името „Господарят на земетресението“.

Всички хора и животни потрепераха.

— Аллах акбар, Аллах керим — Аллах е велик, Аллах е милостив! — разнесоха се викове отвсякъде. — Кавам, кавам — бързо, бързо, препускайте в галоп!

В следния миг ездачите се понесоха в кариер, така че товарните животни, които се намираха при кервана, едва успяха да ги последват. Ревът на лъва беше събудил многократно ехо и сега не можеше да се разбере точно откъде беше дошъл: дали отпред или отзад, или от някой от двата стръмни скалисти бряга.

След като бягащите ездачи оставиха завоя на реката зад себе си, бреговете отново се раздалечиха, а отпред, където левият бряг се снишаваше, заискриха първите лъчи на утринната зора. Това е времето на фадшр, първата молитва, която не се пропуска от никой истински правоверен, нито пък може да се отложи за по-късно. Ето защо Ракаб ес Сераф спря животното си въпреки големия страх, който беше обхванал всички, и извика със силен глас:

— Хай алас сал ах — молете се! Еш шемс, светлината на деня, започва да възлиза. Отдайте почитта на Аллаха, който я е създал, както е създал и нас!

Той скочи от магарето, а другите последваха примера му. Коленичили на земята с лице обърнато към Мека, направи движение с

ръцете си, като че ли ги миеше и започна високо да изговаря първата сура от корана, а другите повтаряха след него.

Животните стояха наоколо и пръхтяха, товарните животни се бяха събрали близо до бодливи мимозови гъсталаци, растящи в подножието на левия бряг, където излизаше тясна странична клисура измежду скалите. Бяха изключително неспокойни и трепереха под тежките си товари, нещо, което не беше забелязано от благочестивите и усърдни богомолци.

Молитвата се разнесе от гърлата на многогласния хор:

„В името на всемилостивия бог! Хвала и слава на бога, господаря на света, всемилостивия, който ще властвува на съдния ден. На тебе искаме да служим и на тебе искаме да се помолим, да ни посочиш правия път, пътят на онези, които са огрени от твоето милосърдие, а не пътя на онези, на които ти си разгневен и не…“

Коленичилите хора не можаха да продължат молитвата си. Още в началото в споменатия мимозов гъсталак се беше размърдало нещо и сега, в този миг, от непосредствена близост се разнесе отново ужасен рев, но този път не беше единичен, а излизаше от гърлата на няколко лъва.

За един миг се възцари абсолютна тишина. Хората се бяха сковали от страх. Негърът Ер Рих пръв скочи от земята и завика:

— Ма уна, ма уна, мадад — помощ, помощ! Бягайте, бягайте!

Той побягна. Но ето, че се разнесе гръмовитият глас на водача на кервана Ракаб ес Сераф:

— … и не пътя на заблудените!

Като истински мюсюлманин, който вярва в предопределението на съдбата, той довърши молитвата си въпреки голямата опасност и примерът му подейства така, че всички повториха думите му. Наистина това не стана в смирено спокойствие, а докато скачаха и тичаха панически един през друг.

Този страх беше напълно оправдан, защото огромен лъв се беше хвърлил върху едно от товарните магарета с мощен скок; беше го съборил на земята и шумно прегриза врата му с едно единствено стисване на челюстите. Една лъвица, която почти не му отстъпваше по мощните си размери, скочи върху друго магаре, което се беше опитало да й избяга с отчаян скок. В същия миг от храстите се показа друг по-млад лъв, но вече напълно порастнал, който избираше жертвата си

застанал в горда и самоуверена стойка, нададе дълбок предизвикателен рев. Зад него друга млада, но едра лъвица се промъкваше към едно товарно магаре, което от страх тичаше право към опасността и бе навлязло вече в гъсталака.

Подобна беше и съдбата на страхливия негър Ер Рих. Той тичаше като побеснял право към стария лъв, при което бе ритнат от едно магаре в гърдите толкова силно, че се строполи на земята; магарето хвърляше силни кълчове и беше запратило на земята целия си тежък товар. В следния миг лъвът се хвърли върху негъра.

Перото е безсилно да опише дивата сцена, която се разигра в този момент. Хората и животните тичаха безредно един през друг. Който имаше глас, викаше, крещеше, ревеше, вайкаше се и пищеше с всички сили. Обитателите на южните страни не са така хладнокръвни и нямат онова присъствие на духа, което имат северняците. За тях е нечувано и неприятно, един единствен човек да застане храбро и уверено със сигурна пушка в ръката срещу царя на животните, както са постъпвали прочутите ловци на лъвове Жул Жерар и Гродън Къминг. А на всичко отгоре хората от кервана бяха въоръжени само със стари кремъклии и пушки с фитили, което беше съвършено недостатъчно срещу такива животни.

Само двама души не бяха загубили самообладание: това бяха храбрият Жирафски Врат и Ес Сагир. Малкият скочи на коня си, за да могат всички да го виждат, и извика със силен глас:

— Не бягайте, мъже, герои! Спрете подлеци, страхливци, кучета! Вземете оръжията си, любимци мои, храбреци, нещастници! Стреляйте по Ибн ел’ ам! Той е дошъл с жена си и двете си деца, за да ни изяде заедно с нашите магарета. Аллах йенарл еш шейтан — Аллах, прокълни дявола!

Ибн ел’ ам означава „братовчед по бащина линия“. Така се нарича лъва, когато хората се боят да произнесат истинското му име.

Малкият се понесе в галоп към стария лъв, скочи от коня си, насочи цевта на пушката си право в окото му, тъкмо в момента, когато той разтрошаваше главата на негъра, натисна спусъка и светкавично отскочи далеч настрана. Мощното животно потрепера, остана кратко време неподвижно, след което падна настрани и изпъна крайниците си — беше мъртво.

Разнесоха се неописуеми ликуващи викове. Примерът на Малкия подействa. Бягащите се събраха и се приготвиха за нападение.

— Ибн ел’ ам е мъртъв! Хамдулилах — слава на Аллаха! — завикаха хората. — Убийте жената и децата му! Застреляйте цялата пасмина!

Забутаха се един друг напред, фитилите започна ха да димят, затрещяха изстрели, засвириха куршуми. Разбира се, че от двадесет куршума улучваше само един, но всички бяха обхванати от войнствено настроение, а и нали вярваха, че Аллах е предопределил съдбата на всеки един в книгата на живота. С други думи всички се държаха храбро. Борбата беше обаче наистина ужасна. Много от хората бяха убити ОТ Животните, мнозина бяха ранени по-тежко или по-леко, но най-сетне всички лъвове лежаха мъртви на полесражението, с множество куршуми в телата си. Никой от нападателите — с изключение на Ес Сагир, Малкият не можеше да каже с положителност, че някой от лъвовете е умрял от неговия куршум; изглежда, че жената и децата на „братовчеда по бащина линия“ бяха издъхнали от загуба на кръв, вследствие на многобройните си рани.

Сега победителите се нахвърлиха върху победените, започнаха да ги дърпат, да ги ритат, плюеха ги и ги наричаха с всевъзможни обидни прозвища, на които арабският език е така богат.

Мъртвците бяха затрупани с камъни, за да не бъдат разкъсани от Ел Бюдш, огромният брадат лешояд, а ранените бяха превързани. Кожите на трите лъва бяха нарязани на много парчета, така че всеки от победителите можеше да получи по едно парче за спомен. Обаче Ес Сагир получи цялата кожа на Ибн ел’ ам, защото го беше убил сам. Това беше голям трофей, под чиято тежест неговото товарно животно започна здравата да се поти. Другите нямаха такъв товар.

Когато по-късно керванът пристигна на местоназначението си, това приключение беше разтръбено надлъж и нашир. Когато Махди Мохамед Ахмед чу за него каза: „Този негър Ер Рих[3] е бил като въздуха — страхлив и готов бързо да избяга. Трябвало е да умре, защото не е довършил молитвата си. По време на Страшния съд той ще падне от моста на изпитанието право в ада. Но Ракаб ес Сераф е храбър водач: Ще го повиша в мюлазим[4]. А героят Ес Сагир е дребен на ръст, ала смелостта му е голяма. Той ще стане мой телохранител и ще получи почетното име Абу ел бундукийя, Баща на пушката, и ще го

носи, докато Аллах го извика при себе си. Фи аман Аллах — Аллах да го пази!“

---

[1] Махди — (1844–1885) „суданския Мохамед“, оглавил освободителното движение на народите от Източен Судан, като удържал ред победи срещу турските, египетските и английските войски. Б. пр. ↑

[2] Сури — (араб.) главите на корана. Б. пр. ↑

[3] Ер Рих — (араб.) вятър. ↑

[4] Мюлазим — (араб.) лейтенант. Б. пр. ↑

ЧЕРНОТО ОКО

Рио Сан Карлос в Аризона има два извора, единият от които се намира в планините Моголон, а другият — в Сиера Бланка. Водите на първия извор започват пътя си от планинските скали, минават през Монтаня де ла Фуента, след което се спускат из дълбоки каньони, по чиито височини не растат нито дървета, нито храсти, нито трева. Там горе, където извира водата, стърчат само три самотни бора. Зад тях планината се спуща почти отвесно надолу, образувайки стената на тесен, но много Дълбок каньон. По-рано горе са растели и други подобни дървета, а каньонът е имал друго име. Сега го наричат Каньон де лос апачос, Каньонът на апачите.

Ако човек мине по стърчащите над водата камъни и застане така, че да може да вижда насрещната стена на каньона, окото му ще забележи едно място, което изглежда някога е било арена, където са се разиграли ужасни събития. Пред погледа се разкрива четириъгълна платформа, която отпред е отделена от околния терен от с поменатия каньон, и отляво и отдясно — от подобни по-малки отвесни странични проломи. Откъм задната, четвърта страна, се издига отвесно огромна скалиста непристъпна стена, от която се стичат тънки струйки бистра вода. Тази скала се нарича сега на езика на апачите „Селкхитсе“, а говорящите испански език в Аризона я наричат „Пеня дел Асесинато“. И двете наименования имат едно и също значение: Скала на убийството.

Тази неголяма четириъгълна платформа е напълно изолирана от околността и много трудно може да се повярва, че на нея са живели човешки същества. И все пак могат да се забележат следи, които доказват, че до преди известно време там са живели хора, и то не неколцина, а значително повече. Ясно се вижда, че някога там е имало гора, която е получавала влага от споменатите водни струи. Овъглените дънери доказват, че гората е изгоряла. Между тях се виждат разпръснати останки от колиби, както и полуизгорели животински и човешки кости.

Какво се беше случило на това място? Каква драма бе превърнала това някога така оживено място в едно малко царство на смъртта?

Неотдавна близо до трите бора бяха застанали двама мъже, отправили поглед отвъд каньона към малката гора, под чиито поизсъхнали от слънчевите лъчи листа и клони кипеше пъстрият живот на малко индианско ко-уа-клар[1]. И двамата бяха още млади, но лицата им имаха строг и малко лицемерен израз, на който напълно отговаряха черните им дългополи дрехи.

— Брате Йеремия — каза единият от тях, — наистина ли смяташ, че Брайъм Йънг ще одобри тази индианка за моя жена?

— Положително! — кимна другият. — Изпратиха ни да покръстим червенокожите диваци, за да могат да получат същите права като нас. А това равноправие ти осигурява съгласието на президента.

— Инта-тисле е голяма красавица и няма защо да се срамува от всичките 58 жени на нашите дванадесет апостола[2]. Но баща й, вождът на племето, иска да я даде за жена само на някой храбър воин.

— Ти говори ли вече с него? Ако е така, ще трябва да го принудим да ти я даде за жена.

— Да го принудя ли? А как?

— Целуни я! Щом някой целуне индианка официално, искам да кажа пред други хора, трябва да стане негова жена. Само така може да бъде възстановена честта й.

— Това ми е известно, но…

— Никакво „но“! — извика брат Йеремия. — Нима ще се върнем, без да сме сторили нищо като проповедници, които са говорили пред глухи? Това би било голям позор и всички апостоли ще отвърнат погледа си от нас. Ти обичаш индианката. Направи я твоя жена, така тя ще стане мормонка[3] и ще ти бъде най-сигурната опора при покръстването на хората от нейното племе… или те е страх?

— Да ме е страх ли? — изсмя се другият. — Преди да навлека расото, носех пушка и ловджийски нож. Изпратил съм на оня свят немалко червенокожи, а също така и бели. Йънг ненапразно ми е дал името Гедеон, името на най-големия герой на Израел. Тръгвай с мен към селото! Ще ти докажа, че не знам що е страх!

Двамата стигнаха до самия каньон, над който по онова време минаваше мост. Той беше направен от въжета, изплетени от нещавена пушена бизонова кожа, здраво закрепени в скалите от двете страни на каньона. На въжетата бяха завързани парчета от кактусови стебла. Този люлееш се мост беше единственият път, по който можеше да се стигне в малкото селце, където живееше един вожд на апачите с част от племето си. Един единствен пост при моста бе достатъчен, за да се чувстват индианците в безопасност пред всеки враг.

Сега при моста стоеше млад воин, който пропусна мълчаливо двамата мормони край себе си, след което мрачният му поглед се впи в гърба на брат Гедеон. По бронзовото му лице се беше изписал израз на едва сдържана омраза.

Жените в селото работеха седнали или коленичили под дърветата. Тъчаха одеала, месеха глина за съдове или приготвяха брашно от царевица и ечемик. Момичетата и момчетата играеха, или пък се упражняваха в употребата на различни оръжия. Мъжете лежаха пред колибите и безучастно гледаха заниманията на съплеменниците си. Работата се счита от воините като унижение. В селото имаше няколко стотин индианци с техните коне и кучета.

Най-голямата колиба се намираше в центъра на селото. До входа й седеше вождът Пеш-итши, Желязното Сърце, и разговаряше с дъщеря си с такова внимание, което е твърде необичайно за индианците. Дъщеря му имаше стройна и добре сложена фигура; беше наметната с пъстро одеало. Косата й се спускаше заплетена в две дълги и тежки плитки. Лицето й имаше почти египетски черти. Но най-хубавото у нея бяха очите й — големи черни очи с дълги мигли като кадифе. Погледът й беше меланхолично-сериозен и същевременно замечтан. Тези дълбоки тайнствени очи бяха причината момичето да получи името Инта-тисле, Черното Око.

Ето че двамата мормони приближиха до тях, но дъщерята на вожда се скри в колибата веднага, щом видя Гедеон. Неговите намерения й бяха известни, но тя го мразеше. Тя чу как двамата мисионери започнаха да говорят за Джо Смит, за книгата на мормоните, за новия Йерусалим и за Брайъм Йънг, за радостите и блаженството, които очакват всички „летър-дей-сейнтс“[4] след тяхната смърт. Вождът ги слушаше мълчаливо, като човек, който не вярва на думите им, но от учтивост не иска да им го каже.

През това време Черното Око се приближи до отвора в задната стена на колибата, който служеше за прозорец, и погледна с досада навън. Откъм моста се задаваше младият индианец, който току-що бе сменен от поста си. Той трябваше да мине покрай прозореца й. Щом го видя, нейното лице се проясни, в очите й припламна някакъв вътрешен огън и тя подаде хубавата си глава навън. Той я видя и като минаваше край нея, прошепна:

— Титши ойа — днес вечерта!

— Ха-ау, ши-каар — да скъпи мой! — отвърна девойката.

Инта-тисле беше вече дала своето малко и гордо сърце. Тя не устоя на изкушението да погледа малко след своя любим и тъй като това не можеше да стане през тесния отвор, изскочи бързо навън.

— Ах, Черно Око, защо бягаш от мене? — извика брат Гедеон. — Ти трябва да станеш моя жена и да бъдеш най-щастлива от всички! — Едва изрекъл тези думи, той я сграбчи и тесните му безцветни устни целунаха хубавата й уста.

В следния миг вождът скочи светкавично на крака, дръпна дъщеря си и извика:

— Куче краставо, как смееш да мърсиш чистата дъщеря на апачите? Падни на колене и моли за милост!

При тези думи той го удари с юмрук в лицето така, че братът се просна на земята. Но Гедеон се съвзе бързо и скочи. Яростта бе замъглила разсъдъка му, той се нахвърли върху вожда и го удари. Последиците от този удар бяха неочаквани. Пеш-итши остана неподвижен. Само очите му измерваха нахалника с унищожителен поглед. След това той нададе остър вик, който проеча из цялото село. Веднага от всички страни наскачаха и притичаха воините. Една дума на вожда бе достатъчна: след малко двамата мормони лежаха на земята здраво вързани и със запушена уста. После ги хвърлиха вътре в колибата. Натъпканите кърпи в устата им пречеха да разговарят помежду си.

Изминаха два много дълги часа. След това двамата бяха изнесени навън и завлечени в кръга, образуван от воините, насядали тихо и спокойно около Желязното Сърце.

Вождът извърна презрително лице от брат Гедеон и каза на Йеремия: — Един такъв удар е обида, която се наказва със смърт и която може да бъде измита само с кръвта на виновния. Воините на

апачите завършиха своя съвет и решиха, че мормонът трябва да умре. И тебе искаха да убият, но аз се застъпях за теб. Ще бъдеш свидетел на наказанието и после ще можеш да се върнеш при твоите светци.

Белите не можеха да се бранят нито с думи, нито с дела. Гедеон беше вързан за едно дърво и бе застрелян, без да бъде измъчван преди това. Вождът се приближи до трупа му, намокри ръката си в бликащата кръв и намаза с нея лицето си. Така неговата накърнена чест беше възстановена. Джобовете на Йеремия бяха натъпкани с провизии, след което го пренесоха по моста. Едва отвъд го развързаха и го пуснаха да си върви. Той си тръгна, без да каже нито дума и без да се обърне. Прегази през водата и тръгна по течението на потока, докато стигна долу до втория каньон. Едвам там се спря, сви юмруци и каза скърцайки със зъби: — Отмъщение, да, само отмъщение! Кръвта на този свят човек ще бъде отмъстена! Умъртвихте тялото му, но ще изпратя душите ви след неговата, за да й служат на оня свят во веки веков!

Той опипа джобовете и дрехите си и за свое задоволство забеляза, че ножът му не беше взет. После, за да избегне погледите на евентуални съгледвачи, се притаи в една широка пукнатина на скалите. Напусна я едва, когато започна да се смрачава и се върна обратно при трите бора, откъдето можеше да наблюдава часовия при моста. Промъкна се до един голям камък, който го прикриваше напълно. Реши да изчака на това място, докато апачите заспят. После бе замислил да се промъкне до поста, да го убие с ножа си и така да си открие единствения път към селото.

А там, на платформата, сега горяха огньове пред колибите и светлината им достигаше до моста и до отвъдната страна на каньона. При тази светлина мормонът успя да види как бе сменен постът. Мястото му зае младият воин, който щеше да се срещне тази вечер с Инта-тисле.

Времето минаваше. Огньовете гаснеха един след друг и шумът от живота в селото ставаше все по-тих и по-тих. Най-сетне загаснаха и последните пламъци и наоколо се разстла непрогледна тъмнина. Беше настъпило времето за действие. Йеремия изпълзя иззад камъка и се насочи към каньона. Безшумно като змия достигна до моста, който не беше по-дълъг от двадесетина крачки. Току-що мормонът беше достигнал моста и от отвъдната страна се дочу шушукаме, което се

приближаваше към него. Значи на моста се намираха хора, хора в тази непрогледна нощ над зейналата пропаст! Той се отдръпна настрани и зачака. Разбра, че Инта-тисле бе дошла при своя любим.

Тъй като от страната на селото някой можеше да ги смути, двамата бяха свикнали да минават по моста на отвъдната страна, когато младият индианец стоеше на пост. Там, зад скалите, те си бяха намерили уютно място, откъдето не можеше да се вижда селото, но затова пък двамата можеха да се наговорят, без да бъдат смущавани от никого. Всъщност това представляваше нарушаване на воинския дълг, но работата не беше чак толкова опасна. Защо ли трябваше да се пази моста? Сега това племе на апачите живееше в мир с всички наоколо, а и да имаше някакви врагове, те трябваше да минат обезателно покрай мястото, където седяха двамата и те не можеше да не ги забележат.

Ето защо и днес двамата минаха по моста и се запътиха към тяхното място. Мормонът също се запромъква обратно след тях, за да разбере, къде ще се спрат. След като седнаха, той се върна бързо. Пропълзя по моста на ръце и крака и започна да привежда в изпълнение пъкления си план, който беше замислил. Апачите трябваше да бъдат изгорени живи. Материал за огън имаше предостатъчно. Върховете на дърветата бяха полуизсъхнали от силното слънце, изсъхнали пълзящи растения имаше в изобилие, а навсякъде се виждаше и високата трева еспада. Ако огънят можеше да се разпространи бързо, индианците бяха загубени.

Извади огнивото от джоба си и се наведе.

Проблянаха искрици и тънко пламъче се запромъква между тревата. Мормонът пропълзя бързо обратно по моста и извади ножа си, за да пререже въжетата. Те бяха много твърди и трябваше да напрегне всичките си сили. Най-после усилията му се увенчаха с успех. Когато преряза и последното въже, висящият мост се свлече и се удари шумно в отсрещната стена на каньона. Единственият път за спасение на апачите беше отрязан.

Сега брат Йеремия можеше отново да насочи вниманието си към огъня. А как бързо се беше разгорял той! Отвъд каньона се издигаха високи пламъци и се разпростираха бързо наляво и надясно. Огънят заблиза вече и първите дървета на гората. Но апачите все още спяха, всички до един. Осланяха се на поста си при моста!

Ала тук имаше и други пазачи — това бяха конете и кучетата. Те започнаха да пръхтят, да цвилят, да лаят и да вият. Апачите трябваше да се събудят. Йеремия се скри зад скалите, за да може със сатанинско злорадство да се наслаждава на пъкленото си дело.

Както вече споменахме, двамата млади не можеха да виждат платформата и селото от мястото, където се бяха притаили, но чуха цвиленето и лаенето. Скочиха на крака и забързаха към моста. Отдалече видяха морето от пламъци, от което се беше зачервило вече и небето. Извикаха от ужас и се затичаха. Той тичаше първи, а тя след него. Индианецът бе вперил поглед в пламъците и като достигна мястото, където беше мостът, забеляза твърде късно, че той липсва сега — фаталната крачка бе вече направена. Чу се ужасяващ сърцераздирателен вик и той полетя надолу в страшната бездна.

Инта-тисле тичаше близо след него, но този вик и неговото изчезване я предупредиха: успя да се спре навреме и втренчи невярващ поглед в тъмната зейнала пропаст.

Тогава съвсем близо до нея се изправи мрачната фигура на мормона и я попита: — Падна ли годеникът ти? И ти ще го последваш! Цялото ти племе ще изгори, а тебе ще пратя по дяволите!

Сега се показа истинската индианска кръв, която и в момент на най-голяма уплаха замира в жилите само за секунда. Йеремия не беше довършил още последните си думи, когато Инта-тисле отстъпи крачка назад и извика: — Ах, ти ли си чудовище? На ти!

Един светкавичен скок я доближи до него, тя го блъсна силно, последва неописуем рев от устата му и той последва нещастната си жертва. Черното Око се строполи на земята. После, отправила поглед отвъд, закърши ръце. Пламъците образуваха силно разлюляно огнено море. Виждаха се тук и там тъмни фигурки да тичат в безпорядък; това бяха животни и хора, които ревяха и крещяха обзети от паника. Можеха да се спасят само, ако достигнеха моста, но още след няколко крачки мнозина падаха на земята, задушени или обгорени. Малцина успяваха да достигнат мястото, където до скоро се намираше мостът. Огънят ги принуди да скачат в каньона…

Цвиленето и лаенето, крясъците и ревовете ставаха все по-слаби и по-слаби, докато най-сетне заглъхнаха съвсем. Само един единствен глас се чуваше все още — гласът на бушуващите пламъци: глухо и дълбоко бучене, което наподобяваше далечния шум на развълнувано

море. Огънят разяждаше вече дълбоко стволовете на дърветата. Стълбове дим, примесени с искри, се издигаха нагоре, като образуваха постепенно над пожарището голям и тъмен облак, осветяван ту по-силно, ту по-слабо от отделни нови избухвания на огнената стихия. После пламъците започнаха да намаляват, като че ли притиснати от черния облак. Дънерите постепенно престанаха да горят — само искряха, пушеха и се овъглявaха. Но и жарта угасна постепенно, като само тук — там остана да просветва някой въглен, а след това настъпи нощ, тъмна непрогледна нощ на смъртта, обвита от гъст задушлив дим.

Когато утринното слънце освети това гибелно място, Черното Око седеше все там, където си беше. Не плачеше, не стенеше, не въздишаше. Болката й беше безмълвна. Дрезгавият крясък на един лешояд я изтръгна от вцепенението й. Тя стана и заслиза, олюлявайки се надолу по течението на потока. Вървя часове, докато достигна дъното на каньона, където лежаха мормонът и жертвата му. Там, при обезобразените останки на любимия си, Черното Око прекара целия ден и следващата нощ.

На другия ден, станала на сянка, тя се появи в Естанция дел Триго. Монотонно и както изглеждаше без никакво вълнение разказа за случилото се. Дадоха й храна и вода, но тя само поклати глава. Не пожела нито да яде, нито да пие. Отблъсна и всички опити да я утешат. След това си тръгна и никой повече не я видя.

От този ден всички наричат онази пропаст между скалите Кьонон де лос апачос, а издигащата се отвесно нагоре скала носи името Пеня дел асесинато — Скалата на убийството!

---

[1] Ко-уа-клар — село от колиби. ↑

[2] Апостола — За известно време сектата на мормоните, ръководена от съвет от 12 апостола, е разрешавала многоженството. Б. пр. ↑

[3] Мормони — членове на религиозна организация в САЩ по името на „пророка“ Мормон, основан от Джо Смит през 1830г., наброяваща сега между 1 и 2 млн. членове. Сектата има крайно реакционен характер Б. пр. ↑

[4] Летър-дей-сейнтс — (англ.) Светците на последните дни — мормоните. Б. пр. ↑

ВЕСЕЛИН РАДКОВ
ЗА АВТОРА И ЗА ТАЗИ КНИГА
(ГОВОРЯЩАТА КОЖА)

„Отдавна ценя книгите на Карл Май и винаги ги чета с удоволствие.“

Карл Либкнехт

Според библиографията на немско-българските културни отношения първият превод на произведение от Карл Май у нас е бил извършен доста отдавна — през 1918 г. и общият брой на преведените заглавия се определя от цифрата 40. Повечето от тях обаче едва ли заслужават да бъдат наричани „преводи“. С изключение на някои по-сериозни опити на Вл. Мусаков след 1944 г. останалите „преводи“ представляват безотговорно съкратени или преразказани части на някои от 74-те тома на писателя. Тези „преводи“ изобщо нямат за основа оригиналите, а са преводи от френски или други лошо адаптирани издания. Така у нас се създава непълна и изопачена представа за творчеството на Карл Май. Но и в този вид Карл Май се ползува с огромна популярност сред българските читатели. На какво се дължи това противоречиво положение? Кой е Карл Май и с какво успява да привлича читателите си от цял свят дори и след един век?

Петото дете на бедния тъкач Хайнрих Май се ражда на 25 февруари 1842 г. в градчето Ернстал в Саксония. Семейството Май живее в голяма мизерия, като всички тъкачи по онова време в немските държавици. Скоро малкият Карл ослепява и едва на петгодишна възраст лекарите успяват да възвърнат зрението му. Той израства като дете с необикновена фантазия и многостранни дарби. По настояване на баща си, чете и преписва безразборно най-различни учебници и книги, учи езици, свири на пиано и орган. Завладян от модерните тогава истории за благородния разбойник Риналдо Риналдини, Карл

Май се опитва веднъж да избяга от къщи и да потърси помощ за бедното си семейство от разбойника.

През 1856 година Карл Май постъпва в семинар за учители и след завършване на образованието си става учител, но не за дълго. Тогавашните закони на буржоазното правосъдие (в много случаи безсмислено сурови но само спрямо бедните слоеве) пресичат неочаквано пътя на Карл Май. По различни незначителни поводи той е осъждан неколкократно на принудителна работа и затвор.

След излизането си от затвора, Карл Май работи като редактор при дрезденския издател Мюнхмайер. За начало на творческия му път може да се приеме 1875 година, когато излиза от печат разказът му „Олд Файерхенд“.

През втория и третия творчески периоди (до края на 1890 година) Карл Май, издава роман след роман и успява да създаде произведения и образи, които с право му отреждат световна слава. Тогава се раждат безсмъртните Винету и Хаджи Халеф, Олд Четърхенд, Олд Файерхенд, Олд Шуърхенд и Олд Дет, Леля Дрол и Хобъл Франк, Дебелият Джими и Дългият Дейви, негърът Боб и капитан Търнърстик, лорд Кестълпул и Жълтоликият. Приключенията на десетките негови герои из всички кътчета на земното кълбо се следят от читателите с най-голямо напрежение. Но Карл Май е от онези не толкова многобройни представители на приключенската литература, които взимат перото в ръка не само за да нарисуват пред читателите си дивни картини от някоя екзотична страна или да ги накарат да затаят дъх пред опасните приключения из дивите прерии, непристъпните планини и безкрайните пустини. Чувствувайки своята обществена отговорност, писателят се стреми да превърне прерията, планината, пустинята във „втора класна стая“, където юношите незабелязано за самите тях могат и трябва да бъдат възпитавани в истинско другарство, в духа на хуманизма, в омраза към насилието, грабителските войни, расовата ненавист и религиозния фанатизъм. Според Карл Май това са основните качества, които трябва да притежава човек, за да бъде… човек.

През 1899–1900 година писателят предприема голямо пътешествие из Ориента, Китай, Цейлон и Суматра, а през 1908 година посещава и Северна Америка. Четвъртият и последен творчески период на писателя не е така плодотворен. Последните десет години от

живота на Карл Май са отровени от десетки съдебни дела, предизвикани от завистта на неговите противници. В тези трудни условия той създава още няколко забележителни книги, в които проличават и нови художествени средства като алегорията и символите. Последната му значителна книга е „Наследниците на Винету“, където на преден план отново изпъква неговата загриженост за бъдещето на индианците.

На 22 март 1912 година Карл Май говори в Зофиен-зал във Виена пред 3000 души по покана на австрийския Академичен съюз за литература и музика. След речта му, продължила два часа и половина, виенчани засвидетелствуват любовта си към писателя като го приветстват и придружават по виенските улици до хотела му. Няколко дни по-късно, на 30 март 1912 година, на своя сватбен ден, писателят Карл Май умира от сърдечен удар.

Романите на Карл Май са неизчерпаем извор на благородни чувства и силни емоции, на много човечност и свеж хумор; те са ценни за нас и с ред етнографски, географски и езикови познания, които ни дават. И все пак, струва ни се, че главната причина за голямата популярност на Карл Май би трябвало да се потърси другаде. Алберт Швайцер казва следното: „… това което ме запленява най-силно в творчеството му, е неговото миролюбие и открит стремеж към взаимно разбирателство между народите, които оживяват почти във всички негови книги… и тъкмо това считам за безсмъртно в творчеството му!“ („Аз“, стр. 379) Наистина, Карл Май е твърдо убеден, ч е мечтаният от него бъдещ свят на „благородните“ хора, светът на едно хуманистично и демократично общество, може да бъде създаден едва тогава, когато войната стане невъзможна, когато бъдат премахнати колониализмът, експлоатацията и расовата ненавист. Карл Май пише: „Хиляди пъти тежко и горко на онези, които проливат кръвта на стотици хиляди хора, за да могат десетина рицари да накичат гърдите си с «Железен кръст — първа степен»! Ние се нуждаем от мъже на ума, на науката и изкуството! Но те не се създават при Ваграм и Ватерлоо!“

Израснал в най-голяма мизерия, Карл Май остава завинаги свързан със съдбата на бедните и изстрадали хора. Още през детството му у него се заражда дълбока омраза към неправдата и експлоатацията. По-късно той се развива като писател-хуманист, убеден пацифист и демократ, човек с будна гражданска съвест. Ернст Блох, прогресивен

немски философ, като отбелязва, че Май е „помел мухъла на своето време“, изтъква, че той не се е занимавал с идеалите на буржоазията като „салонен блясък, изтънчени хора“, а се е заел отново „с индианския роман от времето на Купър, от времето на революционните идеали“.

Като взима за прототип на легендарните си герои действително съществували висококултурни и интелигентни представители на червенокожата раса, (например вожда на индианците сенека, Саго-йе-ват-ха, 1752–1830, прочут оратор и убеден пацифист) Карл Май ясно показва, че индианецът щеше да достигне много по-високо стъпало на обществено-културно развитие, ако белите нашественици не бяха му пречили и не бяха избивали зверски потомството му в продължение на четири века и половина. Това е изразено ясно в романите „Олд Шуърхенд“ I и II, „Винету I, II, III“, „Сред лешоядите“, „Наследниците на Винету“ и др. Ето какво пише авторът в „Съкровището в Сребърното езеро“. „… Казваме, че индианецът не е способен да приеме цивилизацията и затова трябвало да изчезне. Но цивилизацията не можеш да я изстреляш като куршум от пушката си — за нея е необходимо време, много време… А нима някой дава на червенокожите време? Нима може да биеш по главата едно шестгодишно дете затова, че си го изпратил на училище и не е станало професор след четвърт час? Ние постъпваме обаче точно така с индианците!“ Социално-критичните елементи се срещат почти във всеки роман на писателя. За него е ясно, че безмилостното изтребване на индианците е следствие от хищническите закони в капиталистическото общество. Честата безработица и „прочутата“ американска юстиция допълват печалната картина, — това са факторите, които според Май увеличават престъпността в САЩ („Съкровището в Сребърното езеро“, „Винету II“ и др.) Карл Май се осмелява да осмива и бичува престъпната организация Ку-клукс-клан в САЩ само няколко десетилетия след нейното създаване. Той й е „посветил“ цяла глава от романа си „Винету“ II. Подобна смела постъпка по онова време не е известна между авторите на приключенска литература.

Но не само залезът на червенокожата раса вълнува писателя. Той критикува последователно и остро завоевателната политика и варварския колониализъм на развитите капиталистически държави по

всички континенти. Като се застъпва за правото на самоопределяне на всички народи. Май ратува за траен мир, за сътрудничество между Изтока и Запада, за свобода на изстрадала Африка. Той предрича края на световната колониална система („По непознати пътеки“), разкрива незавидната роля на международния империализъм в братоубийствените войни между различните арабски и кюрдски племена, („През дивия Кюрдистан“, „Аллах ил Аллах“). На малцина е известно, че легендарните герои на Карл Май достигат и далечен Сибир. „Детелиновият Лист“ от американските прерии начело със Сам Хокинз помага на група заточеници да избягат от изгнание. Царското правителство не остава пощадено от Карл Май: „Ако русинът е добродушен и с широко сърце, то може да се каже, че тези качества се притежават от сибирските народи в още по-голяма степен. Те знаеха твърде добре, че по този начин, по който се управляваше огромното руско царство, много хора отиваха в изгнание в Сибир невинни или пък по някакъв незначителен повод… Сърцето ми се възмущаваше от неправдите, които се извършваха спрямо народа…“ („Ловци и казаци“).

Трябва да споменем и за симпатията и съчувствието на писателя към славянските народи, поробени от Османската империя, както и към турския народ, който тъне в невежество и мизерия за сметка на охолния живот на Високата порта. Интересно е, че Карл Май, човекът с „капитална фантазия“, чиито герои срещаме от Северна Америка до Сибир, от делтата на река Нил до Суматра, е описал физическите и моралните качества на младата българска девойка Анка в романа си „През страната на скипетарите“ така, както малцина писатели са съумели да открият това. И другите образи на българи са също положителни. А в следващия том „Жълтоликият“ Май споменава за българския цар Симеон, за Златния век в развитието на българската култура.

Карл Май е страстен привърженик на мира между народите, въпреки че не е преживял дори и ужасите на Първата световна война. Желанието му да съдейства с всички сили за установяване траен мир на земята личи ясно почти във всяко негово произведение. Голямата му реч във Виена през 1912 година прозвучава като сериозно предупреждение към света в навечерието на войната и остава като завет на писателя към хората, който е най-актуален и днес:

„Аз не съм нито учен, нито теолог… обръщам се към вас само като писател…, който не се стреми към нищо друго, освен към голямата земна цел — мир на земята… Заробването, обезправяването и изтреблението не трябва повече да се считат за законни средства при преследването на политически цели. Твърде мощно са се разрастнали възможностите за унищожение…“ По тази причина много от книгите на писателя остават дълги години „изчерпани“ т.е. забранени по време на фашисткия режим в Германия, дамгосани с лаконичното определение „разлагащи отбраната на страната“.

Карл Май е спечелил своята литературна слава преди всичко чрез приключенските си романи, някои от които — в съкратен вид — са станали популярни и у нас. Въпреки това сме направили опит да представим Карл Май на българския читател чрез няколко разказа. Изборът ни се е спрял преди всичко на разкази с индианска тематика — определящата тема в съвкупното творчество на писателя.

За кой ли път Карл Май протестира против нечовешкото изтребление на индианците, както и против расисткото схващане за тяхната малоценност, в разказите си „Синовете на упсарока“, „Черното Око“ и „Джо Бъркърз, Едноокия“? За кой ли път авторът недвусмислено ни показва, че червенокожата раса по нищо не отстъпва на бялата, а белите са поставени на позорния стълб като истински варвари, диваци, подстрекатели и безскрупулни колонизатори. В наши дни, когато в САЩ отново се пролива индианска кръв, когато селището Ундит Ни и имената на борците за свобода и граждански права на индианците Беликърт, Джо Килрайт, Десерв и Мине станаха известни на прогресивната общественост в цял свят, ние не може да не съчувстваме на Убиващия Огън, на Черното Око, Уйноринча Ота и Малкия Елен; не може да забравим предупреждението на Карл Май: „… за всеки череп изровен от земята с лопатата на селянина ще се разказват загадъчни легенди, и правнуците на победителите, може би ще трябва да носят бремето на последиците от това убийство“.

„Отмъщението на ери“ е великолепен разказ, който с пестеливи средства вярно ни показва пагубните последици от насилствената цивилизация и покръстване, с което се цели да се унищожат старите традиции на местното население; след това то може много лесно да бъде държано в покорство.

Разказите на Карл Май хвърлят светлина върху онези н ай-важни моменти от цялостното творчество на писателя, които го правят интересно и ценно за нас, за нашето младо поколение, и които осигуриха безсмъртието му. Голямата популярност на писателя, неговото влияние сред широки читателски кръгове не е намаляло дълги години след неговата смърт. Произведенията му са преведени на 25 езика, много от тях са драматизирани или филмирани. Оказа се, че неговите романи издържаха най-сериозния изпит — изпита на времето! Великият Гьоте казва: „Онова, което се задържи двадесет години, без да изгуби благосклонността на народа, то положително е вече нещо ценно“.

Източник: http://bezmonitor.com

Издание:
Карл Май. Говорящата кожа. Разкази
Издателство „Отечество“, 1979
Второ издание
Редактор: Сийка Рачева
Редактор на издателството: Люба Мутафова
Художник: Христо Алексиев
Художествен редактор: Йова Чолакова
Технически редактор: Петър Балавесов
Коректори: Мина Дончева, Албена Янкова

Karl May. Ausgewählte Erzählungen aus den Bänden: „Halbblut“, „Das Zauberwasser“, „Kapitän Kaiman“, „Old Firehand“, heraussgegeben von Dr. E. A. Schmid. Karl May Verlag, Bamberg, 1955

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.